DZIADKOWIE – BOŻY PLAN s. 4
DLACZEGO MŁODZI ODCHODZĄ? s. 18
RZYMSKIE ŚLADY ŚW. AGNIESZKI s. 34
ARTYSTA MIŁUJĄCEGO OBLICZA s. 36

23.01.2022
nr 04 (847)
cena 5 zł
(w tym 8% VAT)
NR INDEKSU 205 109
ISSN 1734-9079
www.idziemy.pl

idziemy

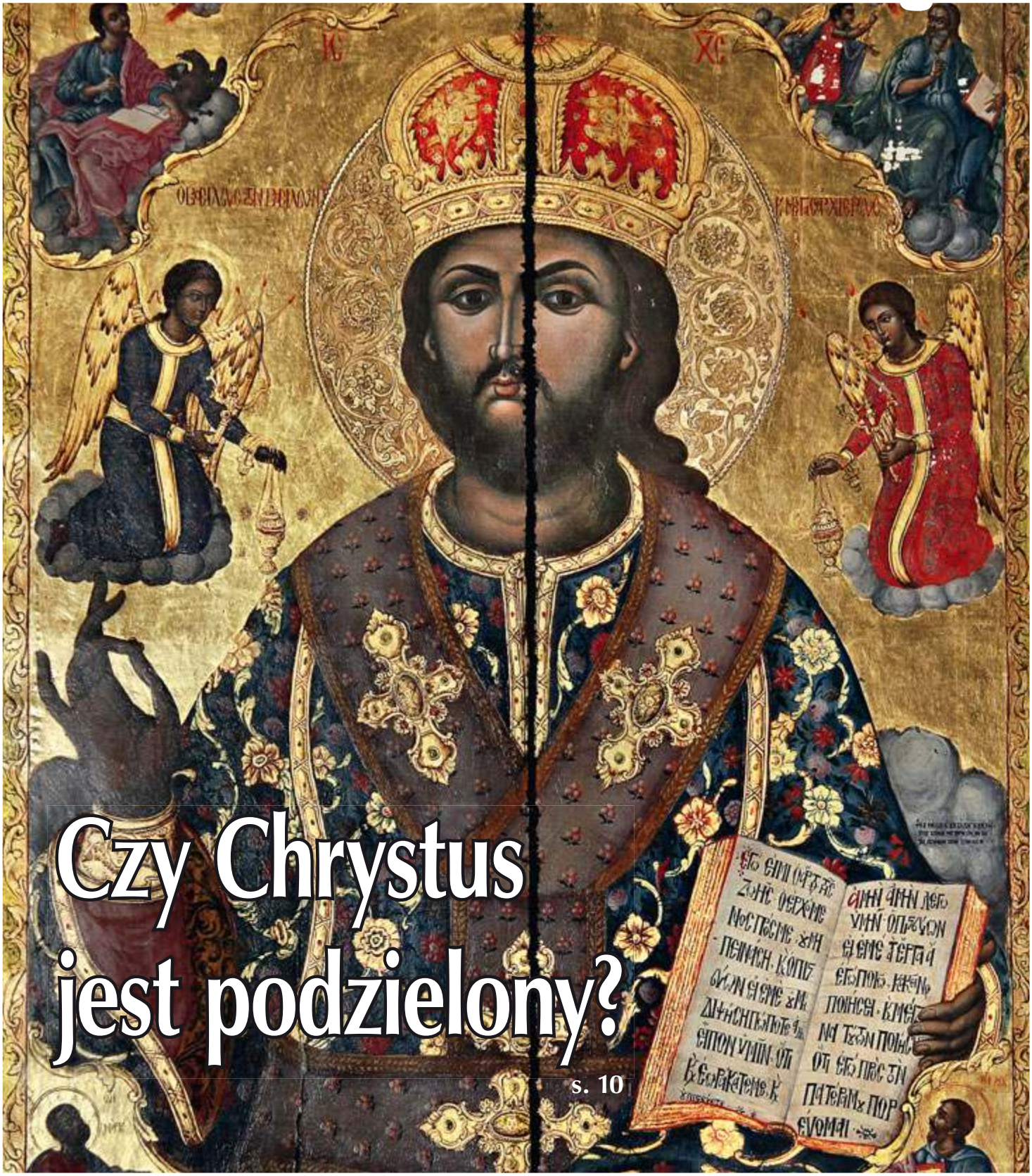

Czy Chrystus jest podzielony?

s. 10

Drodzy Czytelnicy!
„Idziemy”
jest dostępne
w e-wydaniu
na stronie:
www.eprasa.pl
www.idziemy.com.pl

Prenumerata redakcyjna tygodnika „Idziemy” na rok 2022

Drodzy Czytelnicy! Nasz tygodnik dostępny jest w parafiach i w kioskach.
Istnieje też możliwość prenumeraty redakcyjnej.
Można otrzymywać nasz tygodnik do domu! Prenumerata redakcyjna w roku 2022:
cena 1 egzemplarza – 7 zł; prenumerata kwartalna – 91 zł; prenumerata półroczna – 182 zł; prenumerata roczna – 364 zł.

***Zniżka!** Przy prenumeracie od 5 do 10 egzemplarzy cena 1 egz. wynosi 5 zł. Koszt wysyłki w całości pokrywa redakcja.*

Pismo nasze można zaprenumerować, wypełniając dokładnie poniższy blankiet. Tel. 22 5120095

wpłata gotówkowa

nazwa odbiorcy: WYD. DIEC. WAR.-PRASKIEJ 04-357
nazwa odbiorcy cd.: W-wa ul. Grochowska 194/196
l.k.: 17
nr rachunku odbiorcy: 12401095 11110010051724 73
W
waluta: PLN
kwota
kwota słownie
nazwa zleceniodawcy
nazwa zleceniodawcy cd.
tytułem: Prenumerata tygodnika
tytułem cd.: Idziemy na okres
Opłata:
pieczęć, data i podpisy zleceniodawcy

odcinek dla banku odbiorcy

wpłata gotówkowa

nazwa odbiorcy: WYD. DIEC. WAR.-PRASKIEJ 04-357
nazwa odbiorcy cd.: W-wa ul. Grochowska 194/196
l.k.: 17
nr rachunku odbiorcy: 12401095 11110010051724 73
W
waluta: PLN
kwota
kwota słownie
nazwa zleceniodawcy
nazwa zleceniodawcy cd.
tytułem: Prenumerata tygodnika
tytułem cd.: Idziemy na okres
Opłata:
pieczęć, data i podpisy zleceniodawcy

odcinek dla odbiorcy

ks. Henryk Zieliński

Mądrzy po szkodzie

Polityka częściej niż teologia bywa źródłem podziałów w Kościele. Wyjątkiem były początki chrześcijaństwa, kiedy wyznawców Chrystusa łączyły jednakowe prześladowania ze strony państwa.

Dla zrozumienia procesu, który ostatecznie doprowadził do pęknięcia między katolicyzmem i prawosławiem (1054 r.), konieczne jest przypomnienie idei Konstantynopola jako „drugiego Rzymu". Po upadku cesarstwa zachodniego (476 r.) będące wówczas w rozkwicie cesarstwo wschodnie ze stolicą w Konstantynopolu uznało się za jedynego kontynuatora rzymskiego imperium. Wraz z tym rosło znaczenie patriarchy Konstantynopola, dla którego biskup Rzymu stał się raczej „ubogim krewnym" niż najwyższym autorytetem w Kościele. Separatystyczne dążenia uzasadniono w końcu osławionym sporem o „filioque", czyli o pochodzenie Ducha Świętego od Ojca i Syna, o używanie chleba niekwaszonego do liturgii czy wreszcie o noszenie zarostu przez duchownych. Aż wstyd pisać, o co wtedy poszło!

Nie lepiej było podczas reformacji (1517 r.). Główny spór o „usprawiedliwienie człowieka przed Bogiem", zażegnany porozumieniem teologicznym w roku 1999, okazał się ostatecznie sporem o słowa. Ale za słowami stały odwieczne konflikty między papiestwem a niemieckimi możnowładcami, mającymi ambicje jeśli nie podporządkowania sobie Rzymu, to przynajmniej uniezależnienia się od niego. Któremu z władców – także współcześnie – nie marzy się zasada „Czyj kraj, tego religia"? Sekularyzacja zakonów i biskupstw dawała nadto perspektywę uwłaszczenia się na kościelnych włościach. Przykładem tego było przekształcenie Zakonu Krzyżackiego w państwo pruskie, a wielkiego mistrza – w księcia elektora. Teologia była nieraz tylko przykrywką.

Jeszcze jaskrawiej tło podziałów widać w naszych relacjach z prawosławiem moskiewskim. Dla Kościoła, w tym też dla światowego prawosławia, relacje z patriarchatem moskiewskim nie przypadkiem należą do najtrudniejszych. Wiele mogliby o tym powiedzieć prawosławni patriarchowie Konstantynopola, Ukrainy, a ostatnio również Aleksandrii. Zaczęło się od ustanowienia w Moskwie patriarchatu (1589 r.) w efekcie starań cara moskiewskiego Fiodora. Taki był początek rodzenia się imperium. Po upadku Konstantynopola (1453 r.) Moskwa nazwała się bowiem „drugim Konstantynopolem" i „trzecim Rzymem". Zaczęła rościć sobie prawa do pierwszeństwa wobec starszych patriarchatów w Antiochii i w Aleksandrii oraz do zwierzchnictwa nad wszystkimi Rusinami.

Te roszczenia obejmowały również Rusinów zamieszkujących Rzeczpospolitą Obojga Narodów. I zaczął się problem. Wcześniej katolickim władcom Rzeczypospolitej nie przeszkadzało, że wiele książęcych rodów na Kresach wyznawało prawosławie. Ale w nowej sytuacji król Zygmunt III Waza wsparł wysiłki części duchowieństwa i senatorów na rzecz jedności Kościoła i uwolnienia się od obcych wpływów. Owocem tego była Unia Brzeska (1596 r.), zgodnie z którą część prawosławia w Rzeczypospolitej uznała zwierzchnictwo papieża, odcinając się od Moskwy, ale zachowując wschodnią liturgię i inne zasady życia kościelnego. Moskwa do dzisiaj im i nam nie może tego darować. Za swoją wierność papieżowi unici w ciągu ponad 400 lat swojego istnienia wielokrotnie płacili krwią.

Trzeba przyznać, że my jako katolicy też nie byliśmy i nie jesteśmy aniołami. Prawosławnym Grekom z trudem przychodzi wybaczenie nam rzezi Konstantynopola, którego dopuściło się zachodnie rycerstwo podczas IV wyprawy krzyżowej (1204 r.). Prawosławni Rosjanie zaś wciąż nie chcą darować Polakom zdobycia Moskwy (1612 r.) oraz uwięzienia 78-letniego patriarchy Hermogenesa w celu zmuszenia go do potępienia tych, którzy występowali przeciw polskiej załodze na Kremlu. Nami też czasem kierowała polityka i historyczny rewanżyzm. Bo jak inaczej rozumieć palenie cerkwi na Kresach II Rzeczypospolitej i wyburzenie prawosławnego soboru na dzisiejszym pl. Piłsudskiego w Warszawie? Dla nas było to zrzucanie symboli obcego panowania, dla prawosławnych – niszczenie ich świętości. Trzeba stawać w prawdzie o nich i o nas.

Źle jest, gdy religia oraz teologia służą do osiągania ściśle politycznych celów. To zawsze rodzi i pogłębia podziały – nie tylko w historii i nie tylko między chrześcijanami różnych wyznań, lecz także między dziećmi tego samego Kościoła. W tygodniu ekumenicznym warto to przemyśleć, żeby nie podzieliły nas polityka, ekologia czy podejście do pandemii. Żebyśmy znowu nie byli mądrzy po szkodzie.

henryk.zielinski@idziemy.com.pl

23.01.2022 idziemy w numerze:

TEMAT TYGODNIA

Czy Chrystus jest podzielony? – rozmowa z bp. Jackiem Jezierskim **s. 10**

O. Salij: Droga do jedności **s. 12**

NA CZASIE

Dziadkowie – Boży plan – rozmowa z Jackiem Pulikowskim **s. 4**

Dlaczego młodzi odchodzą? – debata o wierze i niewierze młodzieży **s. 18**

Kazachska nauczka **s. 22**

100 lat „Rycerza Niepokalanej" **s. 42**

NASZE SPRAWY

Żeby nie musieli uciekać – akcja Caritas Polska Rodzina Rodzinie **s. 20**

Wychowanie: Sprawiedliwość, czyli to nie fair! **s. 23**

Autyzm u niemowlaka **s. 43**

MOJA WIARA

Ks. W. Turek: Rzymskie ślady św. Agnieszki **s. 34**

Artysta miłującego oblicza – Tomasz Mill **s. 36**

Kościół miłosierny Franciszka **s. 38**

Pustelnik w ferworze życia – wspomnienie śp. ks. Jana Pałygi **s. 54**

Czytanie nie kończy się na papierze! Najnowsze wiadomości i opinie na stronie www.idziemy.pl. E-wydanie tygodnika można zakupić na stronach: www.eprasa.pl, www.egazety.pl.

Jacek Pulikowski z żoną Jadwigą

fot. archiwum rodzinne pp. Pulikowskich

Dziadkowie – Boży plan

Z dr. inż. **Jackiem Pulikowskim** – współzałożycielem i wieloletnim prezesem Stowarzyszenia Rodzin Katolickich Archidiecezji Poznańskiej, dziadkiem pięciorga wnucząt – rozmawia Monika Odrobińska

W Polsce instytucja dziadków trzyma się mocno. Jaka jest ich rola w życiu rodziny?

Ta rola może być piękna, dobra i pożyteczna dla obu stron. Jak wcześniej dzieci, tak później wnuki są kolejnym pokoleniem do kochania, to nowe źródło szczęścia. Ogromnym atutem dziadków jest to, że zazwyczaj mają do dyspozycji dużo czasu, tak ważnego w procesie wychowywania dzieci; jednocześnie nie są oni w tym procesie obarczeni tak dużą odpowiedzialnością jak rodzice. Z punktu widzenia dziadków jest to czysta radość, nieobciążona większymi zobowiązaniami.

Jeszcze jakiś czas temu dziadek kojarzył się z mędrcem, do którego idzie się po radę, obecna kultura „eutanuje" starców, niestety z ogromną stratą dla społeczności. Dobrze, jeśli rodziny chcą korzystać z potencjału dziadków.

Doświadczenie życiowe nie uprawnia dziadków do negowania kompetencji wychowawczych swoich dzieci.

Powiedział Pan o braku większych zobowiązań. Dziadkowie nie mają obowiązku niańczyć wnuków?

Młodzi nierzadko uważają, że dziadkowie obowiązani są zajmować się ich dziećmi. Otóż nie są. Oni już swoje dzieci odchowali i mają fajrant. Owszem, jeśli chcą, to mogą, i zwykle chętnie to robią, ale nie należy tego traktować jako ich powinność. Za opiekę nad wnukami należy się dziadkom wdzięczność. Jednak postawa dzieci wobec własnych rodziców jako dziadków zależy od tychże dziadków – czyli od tego, jak sami te dzieci wychowali.

Wobec tego na ile dziadkowie mogą ingerować w wychowywanie wnuków?

Pierwszymi wychowawcami są rodzice. Jeśli dziadkowie nieco porozpieszczają dzieci, nic im się nie stanie, gorzej jeśli chcą im zastąpić rodziców. Dziadkowie muszą znać swoje miejsce w szeregu – nie wolno im negować zasad, które wprowadzają rodzice. Jeśli w domu dziecka nie je się słodyczy, dziadkowie nie mogą potajemnie częstować go czekoladkami, by się wnuczkowi dobrze kojarzyć. To niewychowawcze i sieje dziecku zamęt w głowie. Jeśli dziadkowie nie do końca zgadzają się z metodami wychowawczymi rodziców, mogą to delikatnie zasugerować. Jednak ostatnie zdanie należy do rodziców.

Gdy rodzice mają zastrzeżenia do metod wychowawczych stosowanych przez dziadków, powinni z nimi o tym porozmawiać z roztropnością i delikatnością, a nie od razu grozić ograniczeniem kontaktów z wnukami, bo odbyłoby się to ze szkodą również dla tych ostatnich.

Jak więc dziadkowie mogą reagować, gdy nie zgadzają się z tym, jak ich dzieci wychowują swoje dzieci?

Dziadkowie swoje przeżyli, mają szersze spojrzenie na życie, także na wychowanie – być może było im dane zweryfikować własne metody wychowawcze; grunt, że mają zwykle większe doświadczenie niż pokolenie niżej. To jednak nie uprawnia ich do negowania kompetencji wychowawczych swoich dzieci i odbierania im prawa do wychowywania ich po swojemu.

Jeśli np. dziadkowie zauważą, że w domu ich dzieci odchodzi się od praktyk religijnych, nie powinni zastępować rodziców w wychowaniu religijnym ich dzieci (a swoich wnuków). Raczej po refleksji, co takiego się stało, że ich dzieci odeszły od Boga, powinni zatroszczyć się o powrót ich dorosłych dzieci do Kościoła. Bo to rodzice są, i powinni być, pierwszymi wychowawcami dzieci, również w kształtowaniu religijności. Dziadkowie powinni tylko wspierać, ale nie zastępować.

Jak nauczyć dzieci świętowania Dnia Babci i Dnia Dziadka?

Samo święto wygląda mi na pomysł kwiaciarzy, którzy w sezonie zimowym chcieli mieć zbyt na swój produkt. Nie umniejszam go, chcę tylko powiedzieć, że każda uroczystość rodzinna powinna być okazją do wychowywania w miłości oraz wdrażania dzieci do sprawiania przyjemności innym, działania na ich rzecz. Nie ma przy tym znaczenia, co to za święto i czy dziecięce obdarowywanie prezentami jest mniej lub bardziej udolne. Na podarowany przez dwulatka cukierek czy koralik dziadek czy babcia nie powinni zareagować: „łe tam", bo stłumią w dziecku umiejętność dawania; ba, nawet nie pozwolą jej się wykształcić. Dziecko, obdarowując tym, co miało najcenniejsze, czyni wyrzeczenie, które należy docenić – bo jego źródło tkwi w miłości.

Każda laurka, każdy wierszyk czy wspomniany cukierek lub koralik są pretekstem do zauważenia wysiłku dziecka i docenienia go. Najlepsze, co obdarowany może w tej sytuacji uczynić, to nieustannie podkreślać, jak wielką przyjemność sprawiło mu dziecko. Wówczas będzie się ono czuło zmotywowane do rozwijania w sobie dobrej cechy dzielenia się z innymi, dostrzegania ich. Za każdy taki akt należy dziecko hołubić – mówię tu zarówno o dziadkach, jak i rodzicach.

Mówi się, że Pan Bóg nie może być wszędzie, dlatego wymyślił babcię i dziadka…

Dziadkowie to istotnie część planu Bożego, naturalnego porządku. To bardzo ważne ogniwo w łańcuchu rodzinnym. Swoją miłość małżonkowie najpierw poszerzają o dzieci, a potem o wnuki, i tak w ich przestrzeni rodzinnej mnoży się miłość.

Papież o jedności

W dniach 18–25 stycznia trwa Tydzień Modlitw o Jedność Chrześcijan, który w tym roku proponuje spojrzenie na siebie w doświadczeniu mędrców, którzy przybyli ze wschodu do Betlejem, aby oddać cześć Mesjaszowi Królowi – powiedział Franciszek po modlitwie „Anioł Pański" 16 stycznia. – Również my, chrześcijanie, w różnorodności naszych wyznań i tradycji, jesteśmy pielgrzymami na drodze ku pełnej jedności, a tym bardziej zbliżamy się do naszego celu, im bardziej trzymamy wzrok utkwiony w Jezusie, naszym jedynym Panu. W tym Tygodniu Modlitw ofiarujmy także nasze trudy i cierpienia w intencji jedności chrześcijan – zachęcił Ojciec Święty./**bs**

fot. xhz

Niedziela Słowa Bożego

Ustanawiam III niedzielę zwykłą w ciągu roku jako poświęconą celebracji, refleksji oraz krzewieniu Słowa Bożego" – napisał papież Franciszek w liście apostolskim „Aperuit illis" z 30 września 2019 r., ustanawiającym w Kościele powszechnym Niedzielę Słowa Bożego. W tym roku obchodzimy ją po raz trzeci, tym razem przypada 23 stycznia.

„Jest ważne, aby w celebracji Eucharystii można było intronizować Świętą Księgę tak, aby dla zgromadzenia jasnym stał się charakter normatywny, jaki posiada Słowo Boże. W Niedzielę Słowa Bożego w sposób szczególny należy uwydatnić głoszenie słowa oraz przystosować homilie tak, by podkreślić cześć, jaką się oddaje Słowu Pana" – wskazywał Ojciec Święty w liście.

Zespół Dzieła Biblijnego im. św. Jana Pawła II w Polsce przygotował na Niedzielę Słowa Bożego materiały pomocnicze. Są one dostępne na stronie Dzieła, pod adresem www.biblista.pl./**bs**

Biskup dla wojska

fot. KEP

Dotychczasowy biskup pomocniczy diecezji tarnowskiej i wieloletni delegat Konferencji Episkopatu Polski ds. Duszpasterstwa Emigracji Polskiej bp Wiesław Lechowicz został mianowany biskupem polowym Wojska Polskiego.

Poprzednikiem bp. Wiesława Lechowicza był abp Józef Guzdek, który we wrześniu 2021 r. objął archidiecezję białostocką./**bs**

Krzysztof Ziemiec

Pokrętna walka o klimat

Od kilku miesięcy coraz głośniej, także u nas, o nowym Europejskim Zielonym Ładzie i pakiecie Fit for 55. Niektóre europejskie środowiska od jakiegoś czasu forsują rozwiązania zmierzające do gigantycznych zmian energetyczno-środowiskowych. Technologiczne zwroty następują na świecie od dawna – wystarczy wspomnieć wynalezienie koła, maszyny parowej, elektryczności, telefonów i fal radiowych czy też Internetu. Obecnie stoimy u progu totalnych zmian energetycznych, które różnią się od wcześniejszych zwrotów tym, że raczej na siłę i szybko próbują je przeforsować niektórzy europejscy politycy, korporacje i środowiska akademickie, co budzi zrozumiałe obawy w całej Europie.

Widać w tym jednak polityczną hipokryzję. Oto niemieckie linie lotnicze Lufthansa ze względu na unijne wymogi wykonały osiemnaście tysięcy przelotów bez pasażerów. Przewoźnicy skarżą się, że muszą latać pustymi samolotami, by nie stracić tzw. slotów, czyli miejsc na lotniskach. Lufthansa twierdzi, że Komisja Europejska swoimi regulacjami szkodzi klimatowi. Bruksela utrzymuje takie wymogi, a jednocześnie obciąża linie nowymi podatkami, które przekładają się na ceny biletów. Organizowanie pustych lotów to nonsens ze środowiskowego i ekonomicznego punktu widzenia. Podczas gdy w prawie wszystkich innych częściach świata w czasach pandemii znaleziono przyjazne dla klimatu rozwiązania, Unia Europejska na to nie pozwala. W ten dziwaczny spór o ochronę klimatu weszła nawet ikona współczesnej ekologii Greta Thunberg, która wsparła Lufthansę.

Jednak Bruksela wkrótce ma rozszerzyć na lotnictwo system handlu prawami do emisji dwutlenku węgla. Już teraz ETS (Emissions Trading System) winduje rachunki Europejczyków za energię, a w przyszłości ma wymusić na nich rezygnację z wygodnego latania.

Unijne wymogi wymuszają na liniach lotniczych loty bez pasażerów.

Działania Komisji Europejskiej są bardzo często wewnętrznie sprzeczne. Z jednej strony domaga się ona bardzo ambitnych celów klimatycznych, a z drugiej nie tylko utrzymuje, ale wręcz podkręca regulacje, które powodują jeszcze większą emisję.

W lipcu ubiegłego roku agencja Bloomberg informowała o projekcie unijnej dyrektywy nakładającej większe daniny klimatyczne na linie lotnicze, z której wyłączono jednak… prywatne, luksusowe odrzutowce. Pomysł wzbudził wiele kontrowersji, bo takie maszyny emitują nawet czternaście razy więcej zanieczyszczeń niż samoloty rejsowe. Unia stosuje podwójne standardy, a jednocześnie kręci sobie sznur, jeżeli chodzi o własną gospodarkę i transformację. Chciałbym się mylić, ale w przewidywalnym horyzoncie czasowym polityka klimatyczna UE pogorszy konkurencyjność całej europejskiej gospodarki. Najmocniej uderzy w Polskę, która na razie 70 proc. energii elektrycznej wytwarza z węgla. A koszty praw do emisji dwutlenku węgla to już 60 proc. opłat za energię. Będzie tylko drożej, ale to już temat na zupełnie inną opowieść…

Autor jest dziennikarzem TVP

W SKRÓCIE

■ **W sklepie z płytami.** Papież Franciszek pojechał do sklepu z płytami niedaleko rzymskiego Panteonu, prowadzonego przez jego przyjaciół. Odwiedzał ten salon muzyczny regularnie przed wyborem. Właściciele podarowali Franciszkowi płytę z muzyką klasyczną i odprowadzili go do samochodu.

■ **Pozostanie w więzieniu.** Sirhan Sirhan, który od ponad 50 lat odsiaduje wyrok dożywocia za zabójstwo Roberta F. Kennedy'ego, nie wyjdzie warunkowo na wolność. Na jego uwolnienie nie zgodził się gubernator Kalifornii Gavin Newsom.

■ **Benedyktyni rezygnują.** Benedyktyni z opactwa św. Prokopa w Lisle na przedmieściach Chicago postanowili zerwać współpracę z założonym przez nich liceum Benet Academy. Ostatnio zarząd szkoły zatrudnił na stanowisko instruktora sportowego kobietę żyjącą w „małżeństwie" homoseksualnym. Szkolna trenerka sportu przy wpisywaniu swoich danych w rubryce „kontakt w razie nagłego wypadku" podała nazwisko swojej „żony".

■ **Decyzje patriarchatu.** Żyjący na przełomie XVI i XVII w. Cyryl Lukaris, Grek, został nowym świętym Patriarchatu Konstantynopola. Decyzję w tej sprawie podjął Święty Synod Patriarchatu. Ten sam Synod potępił wkroczenie Rosyjskiego Kościoła Prawosławnego na obszar kanoniczny Patriarchatu Aleksandrii w Afryce.

■ **Książę rezygnuje.** Brytyjski książę Andrzej, syn królowej Elżbiety II, zrezygnował ze wszystkich wojskowych tytułów i królewskich patronatów, a w procesie, który wytoczyła mu Virginia Giuffre, będzie brał udział jako prywatny obywatel – oświadczył Pałac Buckingham. Giuffre złożyła pozew przeciw księciu Andrzejowi, twierdząc, że w 2001 r., gdy miała 17 lat, wykorzystał ją seksualnie.

■ **Dzicy lokatorzy w Hiszpanii.** Nielegalne zajmowanie mieszkań i domów przez tzw. dzikich lokatorów stało się w Hiszpanii zjawiskiem powszechnym. Tylko w ciągu 9 miesięcy, między styczniem a wrześniem 2021 r., odnotowano 13 389 takich przypadków.

■ **Ukradli bruk.** W Zittau w Saksonii złodzieje wyrwali z ziemi 60 ton kostki brukowej z drogi przy dworcu towarowym. Nie wiadomo dokładnie, kiedy i w jaki sposób zaginęło 300 metrów kwadratowych bruku.

fot. PAP/EPA/Russian Defence Ministry Press Service

O POKÓJ W KAZACHSTANIE

Rozpoczęło się wycofywanie z Kazachstanu sił Organizacji Układu o Bezpieczeństwie Zbiorowym pod dowództwem Rosji (na zdjęciu). Zaczęły one przekazywać siłom kazachskim ochraniane obiekty. Tymczasem o pokojowe rozwiązanie obecnego kryzysu w Kazachstanie zaapelował metropolita archidiecezji Najświętszej Maryi Panny w Astanie abp Tomasz Peta. 10 stycznia, w dniu żałoby narodowej, wygłosił on orędzie w telewizji państwowej. Papieskie stowarzyszenie Pomoc Kościołowi w Potrzebie podało, że w wyniku gwałtownych starć zginęło około 2 tys. osób, a około 10 tys. zostało aresztowanych.

MALI W ŻAŁOBIE

Jeden z najważniejszych polityków Mali Ibrahim Boubacar Keïta zmarł w wieku 76 lat. Był kolejno przewodniczącym Zgromadzenia Narodowego, ambasadorem w kilku krajach Afryki, ministrem spraw zagranicznych, premierem, a w latach 2013–2020 – prezydentem. Odsunięty przez wojsko od władzy w sierpniu 2020 r., ogłosił swą rezygnację, uzasadniając to chęcią uniknięcia przelewu krwi w kraju.

fot. PAP/EPA/Etienne Laurent

KOREAŃSKIE POCISKI

Korea Północna przetestowała rakiety, zainstalowane na platformie kolejowej. Były to dwa pociski balistyczne krótkiego zasięgu. Trzecia próba rakietowa w ciągu 10 dni nastąpiła krótko po ogłoszeniu przez Waszyngton sankcji przeciwko rosyjskim i północnokoreańskim podmiotom oskarżanym o udział w rozwoju broni masowego rażenia i pocisków balistycznych. Władze KRLD zagroziły Waszyngtonowi „silniejszą i pewną reakcją", jeśli ten przyjmie postawę konfrontacyjną – przekazały państwowe media KRLD.

fot. PAP/EPA/KCNA

fot. PAP/EPA/Valdemar Doveik

LITWA PAMIĘTA

Litwa była pierwszym krajem wchodzącym w skład ówczesnego ZSRR, który 11 marca 1990 r. uchwalił akt niepodległości. Litewski parlament podjął wówczas uchwałę o przekształceniu Litewskiej Socjalistycznej Republiki Radzieckiej w Republikę Litewską i przywrócił jej tradycyjne symbole narodowe, m.in. godło państwowe – Pogoń. Kilka miesięcy później, w nocy z 12 na 13 stycznia 1991 r., wojska sowieckie, próbując obalić władzę niepodległej Litwy, szturmowały wileńską wieżę telewizyjną. Pod gąsienicami czołgów armii radzieckiej zginęło 14 osób, a kilkaset zostało rannych. W 31. rocznicę agresji sowieckiej odbyły się okolicznościowe uroczystości, zakłócone w tym roku przez antyszczepionkowców.

ZASZCZEPIENI LUB WYLECZENI

W związku z rosnącą liczbą zakażeń koronawirusem osoby odwiedzające muzea lub Ogrody Watykańskie, uczestnicy konferencji oraz goście stołówek watykańskich muszą być w pełni zaszczepieni lub wyleczeni – wynika z opublikowanego 12 stycznia dekretu administracji watykańskiej. Ponadto w budynkach Watykanu obowiązkowe jest noszenie maski FFP2. Obecnie pracownicy Watykanu są zobowiązani do poddania się tzw. szczepieniu przypominającemu. Osoby, którym upłynął długi czas od pierwszego szczepienia, nie mogą już przychodzić do pracy, a ich nieobecność zostanie uznana za nieusprawiedliwioną i nie otrzymają wynagrodzenia.

fot. PAP/EPA/Riccardo Antimiani

ZMARŁ PRZEWODNICZĄCY PE

W wieku 65 lat zmarł w szpitalu w Aviano we Włoszech przewodniczący Parlamentu Europejskiego, włoski socjaldemokrata David Sassoli. W przeszłości cierpiał na białaczkę, ostatnio był hospitalizowany z powodu poważnego zapalenia płuc.

Msza pogrzebowa Davida Sassolego odbyła się w rzymskiej bazylice Matki Bożej Anielskiej i Męczenników. Liturgii przewodniczył kard. Matteo Zuppi, metropolita Bolonii, który był jego licealnym kolegą. W uroczystościach wzięli udział liczni przedstawiciele świata polityki, w tym prezydent Włoch Sergio Matarella. Stolicę Apostolską reprezentował szef papieskiej dyplomacji abp Paul Gallagher.

fot. PAP/EPA/Alessandro Di Meo

W SKRÓCIE

■ **Kanclerz podsłuchiwany.** Kanclerz Olaf Scholz wiedział przed opublikowaniem fragmentów akt Stasi na jego temat, że był szpiegowany przez tajne służby NRD.

■ **Linie ds. rasizmu.** Po tym jak w sylwestra doszło do zdewastowania około 30 muzułmańskich grobów na cmentarzu w Iserlohn, rząd Nadrenii Północnej-Westfalii chce lepiej rejestrować antymuzułmańskie przestępstwa. Obok gorącej linii ds. antysemityzmu ma powstać także linia ds. m.in. rasizmu wobec muzułmanów.

■ **Dramaty w Afganistanie.** Sekretarz generalny Organizacji Narodów Zjednoczonych Antonio Guterres zaapelował o międzynarodową pomoc finansową dla Afganistanu, w którym sytuacja jest tak dramatyczna, że – jak powiedział – „rodzice sprzedają swoje dzieci, by móc nakarmić ich rodzeństwo".

■ **Zabójczy plastik.** Około 20 słoni zostało znalezionych martwych w ciągu ostatnich 8 lat z powodu zatrucia plastikiem, który znalazły na otwartych wysypiskach śmieci we wschodniej Sri Lance.

■ **Wypadek w hotelu.** Dwie osoby zginęły w wyniku zerwania się windy w prestiżowym hotelu Prezydent w centrum Moskwy. Ofiary śmiertelne to robotnicy, którzy mieli pracować przy remoncie windy.

■ **Czekają na pielgrzymów.** Pomimo rozprzestrzeniania się nowej odmiany koronawirusa i rekordowej liczby zakażeń Izrael ponownie otwiera się na turystów z zagranicy. Jest to dobra wiadomość z punktu widzenia chrześcijan mieszkających w Ziemi Świętej, którzy w większości czerpią dochody z obsługi pielgrzymów i turystyki religijnej. Na terytorium Izraela wjechać mogą obecnie tylko osoby zaszczepione lub ozdrowieńcy. W 2021 r. do Izraela przybyło ponad 400 tys. turystów, to mniej niż jedna dziesiąta odwiedzających ten kraj w 2019 r., przed wybuchem pandemii. Premier Naftali Bennett zaznaczył, że choć nowa fala koronawirusa jest nie do zatrzymania, to nie ma miejsca na panikę, a zamykanie granic nie rozwiąże problemu. Priorytetem jest ratowanie gospodarki i ochrona najsłabszych.

Serwis przygotowano na podstawie PAP, KAI i RV

Anna Meetschen

Kościół to nie tylko statystyki

Zdążyliśmy się już przyzwyczaić, że na temat każdego zjawiska kościelnego czy społecznego przeprowadzane są badania statystyczne. Jednakże w ostatnim czasie statystyki rządzą niemal wszelkim postrzeganiem Kościoła i społeczeństwa, dając niekiedy nie do końca wiarygodny obraz rzeczywistości.

Nie chodzi o podważanie metodologii badań czy kwestionowanie ich celowości. Jednak statystyki nie do końca ukazują całą złożoność problemu, raczej pewien trend. Naturalnie, na podstawie tychże trendów można wyciągać wnioski i podejmować działania, ale w rzeczywistości często dzieje się tak, że przyjmujemy statystyki do wiadomości, kiwamy głowami nad złym stanem czy to Kościoła, czy młodzieży, czy państwa i mówimy: co za czasy, wszystko idzie ku zagładzie.

Szkoda, bo dane statystyczne mają dawać nam pewien obraz sytuacji po to, ażeby zacząć działać w kierunku zmiany trendu negatywnego na pozytywny. To pierwsza sprawa. Druga natomiast to ta, że statystyki z ostatnich dwóch lat, zwłaszcza te dotyczące Kościoła, są dość niewymierne z powodu pandemii, która nie tylko przewróciła życie wiernych do góry nogami, ale też spowodowała lęk, pod którego wpływem ludzie często zachowują się zupełnie inaczej, niżby chcieli. Do tego doszły podziały społeczne na tle szczepień przeciwko koronawirusowi, które również odbiły się na statystykach kościelnych.

Przykładem może tu być sytuacja w diecezji Innsbrucku, gdzie pod koniec ubiegłego roku odnotowano najwyższy wzrost wskaźnika wystąpień z Kościoła, bo aż o 38,6 proc. Jak podaje dziennik „Die Presse", przyczyną tego stanu rzeczy może być stanowisko miejscowego biskupa, który opowiedział się za obowiązkowymi szczepieniami przeciwko koronawirusowi, które rząd chce wprowadzić od 1 lutego. W ubiegły weekend w Wiedniu odbyły się z tego powodu liczne protesty. Jeśli austriacki parlament przegłosuje takie rozwiązanie, to Austria będzie pierwszym krajem w Unii Europejskiej z obowiązkowymi szczepieniami.

Niezależnie od statystyk zawsze da się coś zrobić dla poprawy istniejącej sytuacji.

Wracając do statystyk, trudno powiedzieć, że w tym wypadku ukazują one prawdziwy obraz zjawiska apostazji w Austrii. Dane opublikowane w ubiegłym tygodniu wskazują, że w 2021 r. z Kościoła katolickiego wystąpiło w tym kraju ponad 72 tys. osób (w roku 2020 – ponad 58 tys.). Z powodu pandemii spadła gwałtownie również liczba udzielanych sakramentów (chrztu, pierwszej komunii, bierzmowania i małżeństwa). Ale właśnie z powodu wprowadzanych lockdownów wiele uroczystości musiało zostać przełożonych. Sytuacja ta dotyczy również innych państw, w tym Polski, gdzie wyniki badań statystycznych zostały mocno nacechowane pandemią. Powstaje pytanie: po co więc je w ogóle przeprowadzać? Otóż jest to sensowne tylko wtedy, jeśli chcemy określić wpływ pandemii na zachowania obywateli, ale z pewnością nie po to, aby określić rzeczywisty stan praktyk wiernych.

Dochodzą do tego dane statystyczne wywołujące największe emocje, jak te opublikowane pod koniec ubiegłego roku przez CBOS na temat religijności Polaków. Wynika z nich, że na przestrzeni ostatnich trzydziestu lat nastąpił powolny spadek poziomu wiary religijnej i szybszy spadek praktyk religijnych. Z tym że największy spadek religijności odnotowano w grupie młodych osób, w wieku od 18 do 24 lat. Co ciekawe, gwałtowne przyspieszenie spadku praktyk religijnych zanotowano od maja 2020 r., czyli w okresie rozprzestrzeniania się pandemii.

Oczywiście, trudno zaprzeczać twierdzeniu, że z religijnością Polaków jest coraz gorzej, bo widać to gołym okiem. Ale z drugiej strony statystyki nie są żadną wyrocznią i nie powinny być w ten sposób traktowane: złe dane statystyczne nie służą temu, by czytając je, załamywać ręce i wzdychać, że już nic nie da się zrobić, a dobre dane statystyczne – że wszystko jest tak dobrze, że już nic nie trzeba robić. Bo niezależnie od statystyk zawsze da się coś zrobić dla poprawy istniejącej sytuacji – która nigdy nie będzie idealna – pamiętając przy tym, że Kościół to coś więcej niż statystyki.

Strasburg odmawia

Trybunał Praw Człowieka w Strasburgu odmówił orzekania w głośnej sprawie, dotyczącej sporu między aktywistą ruchu gejowskiego a właścicielem piekarni w Irlandii Północnej, który nie zgodził się na udekorowanie tortu napisem godzącym w jego chrześcijańskie przekonania.

Hasło „Wspieraj małżeństwo gejów" miało znaleźć się na torcie zamówionym przez brytyjskiego aktywistę gejowskiego Garetha Lee. Piekarnia Ashers Baking Co. z Irlandii Północnej odmówiła wykonania napisu. Właściciele stwierdzili, że nie umieszczają na swoich produktach informacji, które godzą w ich wiarę. Aktywista podał piekarnię do sądu, oskarżając ją o godzenie w wolność słowa, jednak brytyjski Sąd Najwyższy orzekł, że decyzja piekarni nie była dyskryminująca. Homoseksualne lobby skierowało więc sprawę do trybunału w Strasburgu, argumentując, że doszło do naruszenia Europejskiej Konwencji Praw Człowieka. Strasburg jednak nie podzielił obaw lobbystów./**wś**

Ku cywilizacji śmierci

Obrońcy życia, którzy modlą się przed klinikami i innymi miejscami dokonywania aborcji w Hiszpanii, będą mogli być sądzeni tak jak za przemoc fizyczną lub psychiczną wobec kobiet. Odpowiedni projekt zmian w tej sprawie w kodeksie karnym zgłosiła rządząca krajem Socjalistyczna Hiszpańska Partia Robotnicza. Aby wystąpić na drogę sądową przeciw obrońcom życia, zgromadzonym pokojowo przed placówkami służby zdrowia, nie będzie konieczna skarga osoby urażonej takim działaniem ani jej przedstawiciela prawnego. Oznacza to zrównanie działań antyaborcyjnych z przemocą domową wobec kobiet./**wś**

Dariusz Kowalczyk SJ

Kto winien odejściom od Kościoła?

Niewątpliwie mamy do czynienia ze spadkiem religijności wśród młodzieży. Pan Surdykowski, dziennikarz, nazywa ów spadek „miażdżącym” i drwi z abp. Jędraszewskiego, który wskazał na wpływ mediów elektronicznych, suflujących antychrześcijański przekaz. Surdykowski wie lepiej, jak się mają sprawy, i dlatego ironizuje: „To nie wina Kościoła, lecz diabelskiej elektroniki: młodzi pochylają głowy nad smartfonami i komputerami, zamiast słuchać rodziców, dziadków i katechetów. Płynie stąd oczywisty – choć niewypowiedziany wprost – wniosek, że trzeba zabrać im smartfony, a wrócą do modlitwy”. Dziennikarz najwyraźniej jest przekonany, że odchodzenie młodych od Kościoła to wina Kościoła (czytaj: księży), i tylko Kościoła, i o innych przyczynach nie chce słyszeć.

Hm… Im kto bardziej wali w Kościół, tym bardziej nie widzi, nie chce widzieć, jakiegokolwiek negatywnego wpływu „świata” na dzieci i młodzież. Zalew konsumpcjonizmu, aborcjonizmu, eutanazizmu? Eee tam! Mówmy lepiej o biskupach, którzy jeżdżą drogimi samochodami. Panseksualizacja, czyli całkowita dostępność pornografii i wmawianie trzynastolatkom, że mogą już współżyć z rówieśnikami, byleby robiły to w sposób „bezpieczny”? No i co za problem?! Taki jest świat! Skupmy się lepiej na walce z pedofilią w Kościele. Bo poza Kościołem to już niekoniecznie. Platformy z tysiącami filmów, które nawet w wydawałoby się rodzinnych serialach propagują ideologię gender/LGBT. A tego rodzaju propaganda sprawia, że np. połowa nastolatków w szkołach rzymskich ma wątpliwości co do swej tożsamości płciowej? Oj tam, oj tam! Pogadajmy lepiej, jak beznadziejni są księża. Słowem: ślepota na rzeczywistość i mająca różne przyczyny klerofobia. Tymczasem moi włoscy przyjaciele, rodzice dorastających pociech, mogliby podać niejeden przykład na zilustrowanie opinii, że współczesna antykultura „kradnie im dzieci”.

Oczywiście, członkowie Kościoła, w tym przede wszystkim duchowni, bywają przyczyną zgorszeń. Sam Jezus przed tym przestrzegał w mocnych słowach: „Niepodobna, żeby nie przyszły zgorszenia; lecz biada temu, przez którego przychodzą. Byłoby lepiej dla niego, gdyby kamień młyński zawieszono mu u szyi i wrzucono go w morze, niż żeby miał być powodem grzechu jednego z tych małych. Uważajcie na siebie!” (Łk 17, 1-2). Mam jednak wrażenie, że większość „zgorszonych” dzisiaj to ani maluczcy, ani tak naprawdę zgorszeni. To ludzie, którzy już dawno odeszli od Kościoła z powodu swoich osobistych słabości i grzechów, a teraz chętnie przyjmują podsuwane im pseudousprawiedliwienia typu „bo księża pedofile”, „bo mieszanie się w politykę”, „bo tylko o pieniądze chodzi”. To tak, jakby Piotr tłumaczył własne zaprzaństwo tym, że przecież wśród apostołów był złodziej i zdrajca Judasz, a Jezus wiedział i nic nie powiedział…

Chrystus wspomniał o zgorszeniach wewnętrznych, ale dużo więcej mówił o zatwardziałości wobec głoszenia Ewangelii i prześladowaniach ze strony Jego przeciwników.

Chrystus wspomniał o zgorszeniach wewnętrznych, ale dużo więcej mówił o zatwardziałości wobec głoszenia Ewangelii i prześladowaniach ze strony Jego przeciwników. „Będziecie w nienawiści u wszystkich narodów, z powodu mego imienia. Wówczas wielu zachwieje się w wierze” (Mt 24, 9-10) – zapowiedział Mistrz z Nazaretu. W innym miejscu czytamy: „Strzeżcie się, żeby was kto nie zwiódł. Wielu przyjdzie pod moim imieniem i będą mówić: ja jestem. I wielu w błąd wprowadzą” (Mk 13, 5-6). Rzeczywiście! Ileż to mediów poucza dziś z pozycji „mesjasza”, jak to Kościół powinien się zreformować i unowocześnić. Paweł Apostoł natomiast stwierdza: „Przyjdzie chwila, kiedy zdrowej nauki nie będą znosili, ale według własnych pożądań – ponieważ ich uszy świerzbią – będą sobie mnożyli nauczycieli. Będą się odwracali od słuchania prawdy, a obrócą się ku zmyślonym opowiadaniom” (2 Tm 4, 3-4). I to się dzieje. Wspólnota Kościoła, pomimo swoich słabości, głosi zbawienie w Chrystusie, sprawuje sakramenty, podejmuje dzieła miłosierdzia. Ale wielu, w tym ludzie młodzi, ogłupionych lub z powodu własnych pożądań, zwraca się ku zmyślonym opowiadaniom, modnym ideologiom.

Dbajmy o czystość w naszych szeregach. Ale nie bądźmy naiwni! Diaboliczna „cywilizacja śmierci”, o której mówił Jan Paweł II, istnieje. Dziś ma ona do dyspozycji środki, jakich dotąd nigdy nie miała. Dlatego tak mocno uderza w młodych ludzi, by oderwać ich od Chrystusa i Jego Kościoła.

dkowalczyk@jezuici.pl

Autor jest profesorem Wydziału Teologicznego Papieskiego Uniwersytetu Gregorianum w Rzymie

Chrześcijanie w Izraelu

W Izraelu mieszka obecnie 182 tys. chrześcijan, co stanowi niemal 2 proc. populacji kraju. W 2020 r. liczba chrześcijan wzrosła w państwie żydowskim o prawie 1,5 proc. Ponad 75 proc. chrześcijan zamieszkujących te ziemie to palestyńscy Arabowie żyjący na północy kraju, z liczącą ponad 21 tys. wspólnotą skupioną w Nazarecie. Z kolei większość niearabskich chrześcijan zamieszkuje tereny Jaffy i Tel Awiwu. To głównie emigranci, którzy w ciągu ostatnich kilkudziesięciu lat przybyli do Izraela z krajów byłego Związku Radzieckiego w ślad za swoimi żydowskimi krewnymi./**wś**

„Zabawy” sylwestrowe

Do prokuratury w Mediolanie napływają zawiadomienia z różnych części Włoch od kobiet, które były molestowane podczas zabawy sylwestrowej na placu przed tamtejszą katedrą. Zatrzymano dwóch z osiemnastu zidentyfikowanych sprawców grupowej napaści seksualnej. Do aresztu trafili 18- i 21-latek, synowie imigrantów z północnej Afryki. Pochodzącymi stamtąd imigrantami lub obywatelami włoskimi w drugimi pokoleniu są także wszyscy pozostali napastnicy. Są wśród nich 15-latkowie./**wś**

REKLAMA

fot. Anna Cieślak

Czy Chrystus jest podzielony?

Z bp. dr. **Jackiem Jezierskim**, przewodniczącym Rady Episkopatu Polski ds. Ekumenizmu, rozmawia Irena Świerdzewska

Tydzień Modlitw o Jedność Chrześcijan ma już ponad stuletnią tradycję. Co udało się w tym czasie osiągnąć?

Na gruncie polskim i ogólnoświatowym w ostatnim półwieczu wiele się dokonało. Po Soborze Watykańskim II rozpoczęły się intensywne kontakty ekumeniczne teologów i przedstawicieli wielu Kościołów chrześcijańskich. Wypracowano dziesiątki dokumentów, określających wspólne stanowisko wobec dzielących nas kwestii. Przykładem jest choćby wspólna „Deklaracja o usprawiedliwieniu" (1999), zawarta między Kościołem rzymskokatolickim a Światową Federacją Luterańską, nad którą pracowano kilkadziesiąt lat. Na polskim gruncie kamieniem milowym była deklaracja z roku 2000 o wzajemnym uznaniu chrztu. Warto też wspomnieć o wydanym rok później ekumenicznym przekładzie Nowego Testamentu i Psalmów.

Te wspólne dzieła i uzgodnienia, dotyczące często bolesnych spraw i problemów, które do pierwszej połowy XX w. wydawały się niemożliwe do podjęcia w dyskusji, wskazują na ogromny postęp teologiczny. Następnie zaczęła się szeroka współpraca chrześcijan różnych wyznań na polu praktycznym, wcześniej odbywająca się nieformalnie i w mniejszym stopniu. Jeśli nie ma napięć i wzajemnej niechęci, współpraca jest możliwa.

Jakie są przykłady takiej współpracy?

Symbolem wzajemnej życzliwości były np. święcenia katolickiego biskupa w Finlandii. Na tę uroczystość swoją katedrę katolikom udostępnili protestanci. Były to pierwsze święcenia biskupie od czasów reformacji. Niegdyś katedra w fińskim Turku należała do katolików. Obecnie Kościół katolicki jest w Finlandii mniejszością i nie ma dla tego typu uroczystości odpowiedniego zaplecza. Ten gest ze strony protestantów pokazał ich otwartość i życzliwość.

Wspólne działania obejmują także kształcenie teologiczne. Zdarza się bowiem, że pod kierunkiem katolickich profesorów chrześcijanie innych wyznań przygotowują rozprawy doktorskie, kiedy na uczelni nie mają własnego specjalisty. Na wielu poziomach mamy szereg różnorodnych działań, które wcześniej wydawały się niemożliwe. Wśród nich: warsztaty, rekolekcje ekumeniczne, organizowane często w wakacje. Praktyczny ekumenizm dokonuje się na różnych obszarach; jest dużym osiągnięciem.

Dlaczego więc dziś mówi się o osłabieniu dialogu ekumenicznego?

Dzisiaj mówi się nieraz wręcz o stagnacji ekumenizmu, ale do takiej oceny należy podchodzić ostrożnie. Obecny stan może być kolejną fazą dialogu, w którym wiele się już dokonało. Przeprowadzono wiele wspólnych inicjatyw, podjęto wspólne ustalenia, a teraz jest czas na ich recepcję w życiu Kościołów, na co potrzeba czasu.

Uważam, że potrzebna jest edukacja ekumeniczna w szerszym wymiarze, ponieważ zagadnienie to spotyka się czasem z ignorancją, która skutkuje negacją ekumenizmu. Ocenia się, że ekumenizm to działanie ludzi fanatycznych albo chcących pozbawić Kościół katolicki tożsamości, upodobnić go do innych, skrajnie liberalnych wspólnot chrześcijańskich.

Obecny etap dialogu ekumenicznego może być trudniejszy od początkowego, ponieważ trzeba przymierzyć wypracowane ustalenia do naszej sytuacji, mentalności i tradycji. Musimy się zastanawiać, co w naszym przekazie i praktyce wiary wynika z niezmiennej tradycji apostolskiej, a co może podlegać zmianie w związku z upływem czasu.

Czy w Kościołach chrześcijańskich jest otwartość i gotowość na takie zmiany?

Ekumenizm jest naszym zadaniem, ale w dużych wspólnotach zmiana mentalności wymaga czasu. To nie są hasła, które od razu można implementować, do tego

Bp Jacek Jezierski (1949) – od 2014 r. biskup diecezji elbląskiej, doktor nauk teologicznych, w Konferencji Episkopatu Polski przewodniczący trzech gremiów: Rady ds. Ekumenizmu, Zespołu ds. Kontaktów z Polską Radą Ekumeniczną, Zespołu ds. Dialogu ze Wspólnotą Kościelną Polskokatolicką.

trzeba dojrzewać. Potrzebna jest formacja, nie powierzchowne opowiedzenie się za ekumenizmem. Konieczna jest wrażliwość na chrześcijan innych wyznań, szacunek dla nich. To jest zadanie rozłożone w czasie. Musimy sami stać się „bardziej" chrześcijanami, by lepiej rozumieć chrześcijan innych wyznań. Nie chodzi o przyjmowanie ich poglądów, ale o spojrzenie na nich z życzliwością jako na siostry i braci, ze względu na ten sam chrzest. To chrzest jest fundamentem naszej chrześcijańskiej wspólnoty i tym sakramentem jesteśmy związani.

Musimy sami stać się „bardziej" chrześcijanami, by lepiej rozumieć chrześcijan innych wyznań.

A jak podchodzić do spraw dogmatycznych, które nas różnią?

Różnic w wierze nie wolno ukrywać ani ich niwelować. Inaczej widzimy pewne prawdy wiary, mamy inne rozwiązania prawne i sakramentalne w ustroju kościelnym. Musimy żyć po chrześcijańsku, ekumenicznie, pomimo istniejących różnic. Chociaż dużo kwestii zostało wyjaśnionych, to wciąż wiele nas dzieli. Niektóre podziały i różnice stały się już anachroniczne. Inne wynikały z nieporozumień językowych, wówczas trzeba podkreślić, że co do istoty wiary myślimy podobnie. Musimy budować wspólnotę, pomimo że się różnimy.

Czasem różne wspólnoty chrześcijańskie zarzucają sobie nawzajem prozelityzm. O co chodzi?

Prozelityzm z ogólnej definicji jest pozyskiwaniem nowych wyznawców. Jest on działaniem niewłaściwym, gdyż wiąże się z manipulacją. Ekumenizm nie prowadzi do transferu wyznaniowego. Trzeba jednak mieć świadomość, że człowiek – kierując się swoim sumieniem – może dokonać zmiany swojego wyznania. Możemy się oburzać, że osoba odchodzi z naszej wspólnoty, ale każdy ma prawo do szukania prawdy i do wyboru swojej drogi.

Na ile czynnikiem utrwalającym podziały wśród chrześcijan są zaszłości historyczne?

Historia dzieli nas w istotny sposób. Od XI w. jesteśmy podzieleni z prawosławiem w sposób formalny. Papież Paweł VI i patriarcha Atenagoras znieśli wzajemne klątwy, ale fakt, że przez ponad 900 lat nasze wspólnoty nie komunikowały się, żyły w izolacji i coraz większej obcości, odcisnął swoje piętno. Nie znamy się, mimo że w I i II Rzeczypospolitej funkcjonowały wspólnoty prawosławne.

Podobnie rzecz się ma ze wspólnotami protestanckimi, które powstały po reformacji w XVI i XVIII stuleciu. Żyjemy obok siebie, ale niewiele o sobie wiemy. Ekumenizm to proces zbliżania się do siebie przez lepsze poznanie. Jedność nie nastąpi mechanicznie na zasadzie porozumienia, deklaracji, konkretnego aktu. Potrzeba długiego czasu, by w życzliwej atmosferze wspólnoty zbliżały się do siebie. Nie jest prosto ukierunkowywać się ekumenicznie. W kraju w większości katolickim często nie mamy kontaktu z chrześcijanami innych wyznań.

Mówi Ksiądz Biskup o potrzebie edukacji ekumenicznej. Czy w tym mieści się także poznawanie prawdziwej historii Kościoła?

Trzeba ze spokojem i bez wywoływania napięć spojrzeć na podręczniki historii Kościoła w różnych wyznaniach, także na podręczniki szkolne. Możemy zgłaszać postulaty, by precyzyjnie przekazywały prawdę o przeszłości. Nie wolno ukrywać tego, co było, choćbyśmy mieli świadomość, że to, co trudne w historii, będzie rzutować na teraźniejszość. Prawda historyczna jednak to nie wszystko. Nie musi budować lepszej przyszłości. Może być bowiem bardzo bolesna dla współczesnych. Dlatego, jak radzi św. Paweł, trzeba prawdę ukazywać z miłością, szacunkiem i delikatnością. Prawda – nawet drastyczna – nie przekreśla wartości naszych dziejów, zasług bohaterów czy przejawów świętości w dziejach Kościoła.

Tylko Duch Święty może pomóc nam dojść do pełnej jedności.

Jaką rolę w zbliżeniu chrześcijan różnych wyznań odgrywają wspólne działania, choćby charytatywne?

Caritas Polska, Diakonia Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego, Diakonia Kościoła Ewangelicko-Reformowanego i Prawosławna Organizacja Charytatywna ELEOS podejmują piękne działanie wiążące się ze świecą wigilijną czy jałmużną wielkopostną. Z perspektywy dialogu ekumenicznego te akcje stały się symbolem, że środowiska chcą ze sobą współpracować. Pokazują też, że chrześcijanie w różnych miejscach mogą podjąć działania dla dobra społeczności lokalnej, dla konkretnych osób.

Czy możemy dzisiaj oczekiwać pełnej jedności Chrystusowego Kościoła?

Chrystus stworzył jeden Kościół, ale my, Jego uczniowie, wciąż jesteśmy w tej wspólnocie podzieleni. Mamy prawo marzyć o pojednaniu chrześcijan i jesteśmy zobowiązani do tego dążyć. Dla Kościoła katolickiego „metą" ekumenizmu jest widzialna jedność, połączenie się Kościołów i Wspólnot w jedną wielką wspólnotę na zasadach jednej wiary w tym, co najbardziej podstawowe. Chodzi o połączenie w jedną wspólnotę w sensie organizacyjnym, chociaż może ono dopuszczać różne formy. Jesteśmy zobowiązani zmierzać w kierunku widzialnej wspólnoty chrześcijan. Czy to się stanie w przyszłości – nikt nie jest w stanie powiedzieć.

Powrót do jednego Kościoła, jak w czasach apostolskich, jest niemożliwy do osiągnięcia przez samo tylko nasze ludzkie działanie. Podzielić się jest łatwo, ale odbudować jedność bez pomocy Ducha Świętego – to już niemożliwe. Tylko Duch Święty może pomóc nam dojść do pełnej jedności.

Ale każdy z nas może chyba jakoś przyczynić się do przywracania jedności chrześcijan?

Zacznijmy od braterskiego odnoszenia się do innych, od wzajemnej życzliwości i okazywania szacunku – czy to w kontaktach na poziomie rodzin, parafii, diecezji, wreszcie różnych wyznań chrześcijańskich. Kwestie różnic w wierze będą się stopniowo wyjaśniały i rozwiązywały. Nie mamy prawa rezygnować przy tym ze swojej katolickiej tożsamości. Niech każdy jednak wypełnia swój obowiązek stawania się coraz lepszym chrześcijaninem.

W Tygodniu Modlitw o Jedność Chrześcijan pamiętajmy szczególnie o modlitwie. Katolicy w Polsce, podobnie jak na całym świecie, mają świadomość, że podział jest czymś niewłaściwym. Do nas także odnosi się pytanie, które św. Paweł postawił wiernym w Koryncie: „Czyż Chrystus jest podzielony?" (1 Kor 1, 13). Dokumenty Kościoła nazywają wręcz podziały w Kościele „skandalem". Wszyscy nosimy w sobie pragnienie zjednoczenia. Trzeba je tylko ożywiać.

Przedstawiciele różnych wyznań w czasie obchodów 1050. rocznicy chrztu Polski w Poznaniu

fot. xhz

Droga do jedności

Czego nam brakuje do osiągnięcia pełnej jedności wszystkich wyznawców Chrystusa, skoro jest między nami zgoda co do samych fundamentów naszej wiary?

o. Jacek Salij

Wszyscy wierzymy w Boga w Trójcy Świętej Jedynego, w Ojca i Syna, i Ducha Świętego. Wierzymy w Syna Bożego, który dla nas stał się jednym z nas, obdarzył nas Ewangelią, przez swoją mękę i śmierć na krzyżu odkupił nas z naszych grzechów, a swoim zmartwychwstaniem otworzył nam drogę do życia wiecznego. Wszyscy też zostaliśmy ochrzczeni w imię Trójcy Przenajświętszej i z wiarą czytamy Pismo Święte jako natchnione przez Ducha Świętego słowo Boże.

Co nas łączy?

Z Kościołem prawosławnym Kościół katolicki czuje się złączony jeszcze bardziej. Pasterze obu naszych Kościołów są powoływani do posługi poprzez włączenie w święty łańcuch sukcesji apostolskiej i wobec tego w obu naszych Kościołach podczas Eucharystii dokonuje się realne uobecnienie zbawczej ofiary Chrystusa Pana, a lud Boży karmiony jest prawdziwym Ciałem i Krwią Pańską. Ponadto w obu naszych Kościołach oddajemy szczególną cześć Bogurodzicy Maryi. W wielkim poszanowaniu mamy również święte obrazy.

Niestety, nawet tak wielka bliskość w wierze nie wyklucza wzajemnej lub jednostronnej wrogości. Ale diabeł potrafi skłócić religijnie nawet dzieci tego samego Kościoła.

Bogu dziękować, obecne relacje między Kościołem katolickim, prawosławnym oraz Wspólnotami protestanckimi wydają się poprawne, a chyba nawet coraz lepsze. Warto jednak podkreślać, że nawet wówczas, kiedy w relacjach między Kościołami i Wspólnotami dzieją się rzeczy, jakie dziać się nie powinny, zarówno poszczególni chrześcijanie, jak i całe chrześcijańskie środowiska nie muszą i nie powinny do tej wrogości się przyłączać.

Co nas dzieli?

Mimo że zgodnie wyznajemy najbardziej fundamentalne prawdy naszej chrześcijańskiej wiary, to jednak do wspólnoty w wierze wciąż nam daleko. Szczególnie istotne wydają się różnice doktrynalne. Ale dzielą nas również całe wieki życia w oddaleniu od siebie, a niekiedy we wzajemnej nieprzyjaźni. Wielokrotnie raniliśmy się wzajemnie, a zarazem nasza pamięć historyczna jest nieraz bardzo odmienna – każda ze stron bardziej pamięta krzywdy, których doznała, niż te, które wyrządziła innym. Toteż ukształtowało się w naszych Kościołach i Wspólnotach poczucie wzajemnej obcości, a może nawet wrogości.

Owszem, w ciągu ostatniego półwiecza wiele się zmieniło. Zaczęliśmy bardziej się wzajemnie szanować. Rzadziej się zdarza prozelityzm, obecnie rozumiany jako posługiwanie się manipulacją i kłamstwem w przyciąganiu do siebie wyznawców innego Kościoła lub Wspólnoty. Z większą też uwagą wsłuchujemy się w to, co mamy sobie wzajemnie do powiedzenia. W rezultacie porzucamy wiele niesprawiedliwych stereotypów, jakie ukształtowaliśmy przeciwko sobie wzajemnie w poprzednich pokoleniach.

Dzięki dość powszechnej aprobacie dla ekumenizmu nauczyliśmy się przyglądać z życzliwością życiu duchowemu i doświadczeniom duszpasterskim innych Kościołów i Wspólnot. Niekiedy nawet przyglądamy się ze świętą zazdrością, która pobudza nas do naśladowania. I tak na przykład pobożność braci prawosławnych przypomina nam, katolikom, o wielkim znaczeniu świętych ikon w życiu religijnym. Z kolei bracia protestanci niewątpliwie jakoś przyczynili się do odnowy pobożności biblijnej, którą można obserwować wśród wiernych Kościoła katolickiego, a chyba również Kościoła prawosławnego.

Z drugiej strony, po odnowie liturgicznej, jaka się dokonała w Kościele katolickim, wiele wspólnot protestanckich podjęło odnowę swego kultu. „Niektóre z nich – zauważył św. Jan Paweł II w encyklice *Ut unum sint* – porzuciły tradycję sprawowania liturgii Wieczerzy Pańskiej jedynie przy rzadkich okazjach i przyję-

ły zwyczaj odprawiania jej w każdą niedzielę" (UUS 45).

Potrzeba przemiany

Warto jednak zdać sobie sprawę z tego, że wszystkie te pozytywne zmiany są w gruncie rzeczy tylko powierzchowne, jeżeli nie płyną z naszych serc, pragnących się nieustannie nawracać i szukających coraz głębszego zjednoczenia z Chrystusem Panem.

Tak wyraźnie naucza Sobór Watykański II. W Dekrecie o ekumenizmie (7–8) czytamy: „Rzeczywisty ekumenizm nie istnieje bez wewnętrznej przemiany. Wszak z nowości ducha, z zaparcia się samego siebie i z swobodnego wylania miłości pochodzą i dojrzewają pragnienia jedności. (…) To nawrócenie serca i świętość życia w połączeniu z prywatnymi i publicznymi modlitwami o jedność chrześcijan należy uznać za duszę całego ruchu ekumenicznego i słusznie można je nazwać ekumenizmem duchowym".

Nie wolno nam dążyć do takiej „zgody", która lekceważy prawdę.

Pojednaniu z Bogiem i z Chrystusem powinno towarzyszyć pojednanie wzajemne. Mówił o tym Jan Paweł II m.in. na spotkaniu ekumenicznym w Hali Ludowej we Wrocławiu 31 maja 1997 r.: „Nasze Kościoły i Wspólnoty kościelne potrzebują pojednania. Czy możemy być w pełni pojednani z Chrystusem, jeśli nie jesteśmy w pełni pojednani między sobą? Czy możemy wspólnie i skutecznie świadczyć o Chrystusie, nie będąc pojednani ze sobą? Czy możemy pojednać się ze sobą, nie przebaczając sobie nawzajem?".

Oczyszczanie pamięci

Znakiem, że autentycznie szukamy pojednania z chrześcijanami innych wyznań, będzie gotowość każdego z Kościołów i Wspólnot kościelnych do oczyszczania swojej pamięci historycznej. Chodzi najpierw o to, żeby każda ze stron starała się poznać swoją własną część winy za rozbicie chrześcijaństwa, ale też żeby z większym obiektywizmem starała się patrzeć na tych drugich. Na pewno będzie to nas wszystkich prowadziło do skruchy przed Bogiem i przed współbraćmi – ufajmy, że wszyscy staniemy się wtedy zdolni do postawy: „przebaczamy i prosimy o przebaczenie".

Pisał o tym św. Jan Paweł II w liście apostolskim „Tertio millennio adveniente", dokonując niejako podsumowania drugiego tysiąclecia. Jego słowa były wtedy skierowane do katolików, ale w gruncie rzeczy wezwanie to dotyczy wszystkich wyznawców Chrystusa: „Jest rzeczą słuszną, aby Kościół w sposób bardziej świadomy wziął na siebie ciężar grzechu swoich synów, pamiętając o wszystkich tych sytuacjach z przeszłości, w których oddalili się oni od ducha Chrystusa i od Jego Ewangelii, i zamiast dać świadectwo życia inspirowanego wartościami wiary, ukazali światu przykłady myślenia i działania, będące w istocie źródłem antyświadectwa i zgorszenia" (TMA 33).

Ciężko obrażaliśmy Boga – pisał wtedy papież – tymi grzechami, „które zaszkodziły jedności, jakiej Bóg pragnął dla swego Ludu" (TMA 34). Niestety, również dzisiaj od tych grzechów nie jesteśmy wolni. Szczególnie „powinniśmy pochylić się z sercem pełnym skruchy" nad grzechami przyzwolenia „na stosowanie w obronie prawdy metod nacechowanych nietolerancją, a nawet przemocą" (TMA 35). Ale również powinniśmy „stanąć w pokorze przed Panem, aby zastanowić się nad odpowiedzialnością, jaką ponosimy za różne przejawy zła w dzisiejszym świecie"; przy czym papież zwraca szczególną uwagę na odpowiedzialność chrześcijan za współczesną atmosferę sekularyzmu i relatywizmu etycznego, na bierność, przeradzającą się niekiedy nawet w przyzwolenie „wobec łamania podstawowych praw człowieka przez reżimy totalitarne", oraz na „współodpowiedzialność licznych chrześcijan za przejawy głębokiej niesprawiedliwości i nierówności społecznej" (TMA 36).

Wymiar wertykalny

Na przestrzeni XX w. nikt tak mocno jak św. Jan Paweł II nie podkreślał, że wyznawcy Chrystusa – mimo że wciąż jeszcze bardzo rozbici – już teraz związani są realną komunią, co więcej, że ta wzajemna komunia wciąż się pogłębia i powinna pogłębiać się jeszcze więcej. Niejako streszczeniem tej prawdy jest fakt, że wszyscy – i katolicy, i prawosławni, i protestanci – jesteśmy prawdziwie ochrzczeni. Wzajemne uznanie chrztu jest czymś więcej niż aktem ekumenicznej uprzejmości, bo przecież sakrament ten rozpoczyna nasze realne włączanie w Ciało Chrystusa (por. UUS 42).

Owszem, zbyt wiele nas jeszcze dzieli, żeby już teraz wolno nam było uczestniczyć w jednej Eucharystii, ale przecież już to, że pragniemy wspólnej Eucharystii, jakoś realnie nas do jedności zbliża. Natomiast już teraz wolno nam wspólnie wołać „Ojcze nasz!" do Ojca naszego Pana, Jezusa Chrystusa. „Poprzez wspólną modlitwę chrześcijan sam Chrystus zostaje zaproszony do wspólnoty modlących się: gdzie są dwaj albo trzej zebrani w imię moje, tam jestem pośród nich (Mt 18, 20)" (UUS 21).

Niezwykle to ważne dla naszych dążeń ekumenicznych, żeby nie ograniczały się one do spotkań, dyskusji, a nawet duchowego wzbogacania się wzajemnie. Autentyczny ekumenizm dąży do wspólnego spotkania w Chrystusie (por. UUS 35), a jeżeli w Chrystusie, to rozumie się samo przez się, że powinno się to dokonywać przez nawrócenie serca i świętość życia.

Dialog ekumeniczny tylko wtedy ma sens, tzn. tylko wtedy realnie przyczynia się do jedności, jeśli dokonuje się w obliczu Chrystusa i w Chrystusie. Byłoby koszmarnym nieporozumieniem, gdybyśmy próbowali szukać ekumenicznej zgody poprzez „modyfikację depozytu wiary, zmianę znaczenia dogmatów, usuwanie w nich istotnych słów, poprzez dostosowywanie prawdy do upodobań epoki, czy wymazywanie niektórych artykułów *Credo* pod fałszywym pretekstem, że nie są one już dziś zrozumiałe. Jedność, jakiej pragnie Bóg, może się urzeczywistnić tylko dzięki powszechnej wierności wobec całej treści wiary objawionej. Kompromis w sprawach wiary sprzeciwia się Bogu, który jest Prawdą" (UUS 18).

Chrystus Pan jest Drogą, Prawdą i Życiem. Zatem „któż mógłby uważać – kontynuuje Jan Paweł II – że dopuszczalne jest pojednanie osiągnięte kosztem prawdy?". Nie wolno nam dążyć do takiej „zgody", która lekceważy prawdę. „To byłoby sprzeczne z naturą Boga, który obdarza swoją komunią wraz z potrzebą prawdy, zakorzenioną w głębi każdego ludzkiego serca" (tamże).

Modlitwa i dialog

Jednak miłość, ale również zwyczajne poszanowanie prawdy każe z uwagą wsłuchiwać się w zastrzeżenia, jakie pod adresem tej prawdy formułują bracia z innego Kościoła lub Wspólnoty kościelnej. Dzięki takiej postawie nieraz się zdarzy, że i my sami pogłębimy się w wyznawanej przez nas prawdzie. I zbliżymy się do braci, którzy wydają się na tę prawdę zamknięci. Dość przypomnieć wspólną deklarację Kościoła katolickiego oraz Kościołów luterańskich, ogłoszoną 31 października 1999 r., że nie ma istotnych różnic w naszej wierze w usprawiedliwiającą łaskę Chrystusa.

Św. Jan Paweł II wierzył gorąco, że możliwe jest nawet wypracowanie takich form sprawowania prymatu papieża, że będzie to w pełni zgodne z katolickim dogmatem, a zarazem możliwe do przyjęcia przez Kościoły do tego prymatu nastawione krytycznie: „Modlę się gorąco do Ducha Świętego, by obdarzył nas swoim światłem i oświecił wszystkich pasterzy i teologów naszych Kościołów, abyśmy wspólnie poszukiwali takich form sprawowania owego urzędu, w których możliwe będzie realizowanie uznawanej przez jednych i drugich posługi miłości" (UUS 95).

Oprócz rachunku sumienia i skruchy potrzebna jest z naszej strony modlitwa o jedność: „Modlitwa i dialog wzajemnie się umacniają. Głębsza i bardziej świadoma modlitwa sprawia, że dialog przynosi obfitsze owoce" (UUS 33).

Naszą powinnością jest podejmować pokutę za to wszystko, co nas oddziela od Boga i od siebie wzajemnie. Trzeba też, żebyśmy kontynuowali modlitwę o zjednoczenie chrześcijaństwa. Natomiast Ojciec wszelkiego miłosierdzia połączy nas i nasze Kościoły w takim czasie i w taki sposób, w jaki On sam uzna to za stosowne.

W SKRÓCIE

■ **Dzień Judaizmu.** Kościół w Polsce, jako jeden z niewielu w Europie, obchodzi Dzień Judaizmu – zawsze 17 stycznia, w przeddzień Tygodnia Modlitw o Jedność Chrześcijan, co ma inspirować do odkrywania korzeni i więzi, które łączą chrześcijan z judaizmem. Centralne obchody pod hasłem „Moje myśli nie są myślami waszymi" (Iz 55, 8) odbyły się w Poznaniu. Złożyły się na nie: modlitwa chrześcijan i Żydów, wspólne nabożeństwo biblijne oraz podsumowanie 25-letniej historii Dnia Judaizmu.

fot. materiały prasowe

■ **Niedziela z Heleną.** Fundacja im. Heleny Kmieć zaprasza do włączenia się w obchody piątej rocznicy śmierci jej patronki 23 stycznia o godz. 17.15 w kościele św. Barbary w Libiążu. Mszy świętej przewodniczyć będzie abp Marek Jędraszewski (transmisja na kanale YouTube Fundacji). O godz. 19.00 zaplanowany jest koncert jubileuszowy z okazji dziesięciolecia Wolontariatu Misyjnego Salvator ku pamięci Heleny Kmieć wraz z premierą projektu „Kawa z Helen".

■ **Tęczowa profanacja.** Sąd Okręgowy w Płocku odrzucił apelację dotyczącą wyroku Sądu Rejonowego w Płocku z 2 marca 2021 r., uniewinniającego trzy kobiety, które w 2019 r. rozlepiały wokół kościoła w parafii św. Maksymiliana Kolbego w Płocku wizerunek Matki Bożej Częstochowskiej w tęczowej aureoli. – Oznacza to przyzwolenie na profanację symboli religijnych – powiedział po ogłoszeniu wyroku biskup płocki Piotr Libera.

■ **Krzyże tak, polityka nie.** Krzyże w budynkach publicznych akceptuje blisko 90 proc. Polaków; 74 proc. nie ma nic przeciwko lekcjom religii w szkołach, a 70 proc. nie jest przeciwne udziałowi duchownych w uroczystościach państwowych. Ale 62 proc. razi zajmowanie przez Kościół stanowiska wobec sejmowych ustaw, a 81 proc. nie akceptuje księży mówiących jak głosować – wynika z najnowszego badania CBOS.

■ **Twardy Turów.** – Jeżeli Komisja Europejska będzie chciała ostatecznie, w sposób naszym zdaniem niezgodny z prawem UE, potrącić nam środki przekazywane do budżetu, to jesteśmy w stanie ponieść ten koszt – zadeklarował rzecznik rządu Piotr Müller. Skomentował w ten sposób ponaglenia KE ws. zapłaty kar za działalność kopalni Turów.

fot. BP KEP

DOBRZE ZASŁUŻENI

Przyznano nagrody „Benemerenti" („dobrze zasłużonym"), ustanowione przez Ordynariat Polowy w 1995 r. „dla podkreślenia zasług osób, które dają świadectwo najwyższym wartościom, jakimi w życiu jednostki i społeczeństwa są prawda i sprawiedliwość".

16. Pomorska Dywizja Zmechanizowana im. króla Kazimierza Jagiellończyka została doceniona za ofiarną służbę polskiemu społeczeństwu, trwanie na straży suwerenności i nienaruszalności granic oraz zaangażowanie w umacnianie pokoju w ramach misji poza granicami państwa.

Drugim laureatem Benemerenti została Żandarmeria Wojskowa, wyróżniona „za trwanie na straży uczciwości i wierności prawu, w szeregach polskiej armii", „aktywny udział w systemie reagowania kryzysowego" i „za troskę o bezpieczeństwo państwa i jego obywateli". Trzecim laureatem nagrody zostało Towarzystwo Opieki nad Ociemniałymi w Laskach, uhonorowane za „ofiarną służbę niewidomym i słabowidzącym, prowadzenie nowoczesnych placówek edukacyjnych i rehabilitacyjnych i owocną współpracę osób świeckich i konsekrowanych".

fot. PAP/Waldemar Deska

ŚWIĘTO PIERWSZEGO PUSTELNIKA

O tym, że Bóg jest mocniejszy niż ludzkie kalkulacje, przypomniał w święto patronalne zakonu paulinów o. Arnold Chrapkowski. Przełożony generalny przewodniczył Mszy świętej wspólnotowej w uroczystość św. Pawła Tebańczyka (15 stycznia). To pierwszy pustelnik czasów chrześcijaństwa, który na egipskiej pustyni przez 90 lat w samotności modlił się za świat. Znalazł licznych naśladowców, przyczyniając się do rozwoju życia eremickiego i pustelniczego w basenie Morza Śródziemnego.

GRANICZNY KAMIEŃ

W 102. rocznicę powrotu Pomorza w granice Rzeczypospolitej Polskiej w Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku pokazano kamień graniczny pochodzący z granicy polsko-niemieckiej sprzed 1939 r.

fot. PAP/Piotr Wittman

GENERAŁ Z MEDALEM

Medalem 75-lecia Misji Jana Karskiego został pośmiertnie uhonorowany gen. bryg. inż. Zdzisław Julian Starostecki, konstruktor pocisku przeciwrakietowego „Patriot". Przyznanie odznaczenia uzasadniono słowami: „za budowanie czynem amerykańsko-polskiego sojuszu militarnego, który jest gwarancją niepodległości Rzeczypospolitej Polskiej". Wszystko wskazuje na to, że w tym roku dotrze do Polski pierwsza partia wspomnianych pocisków.

Zdzisław Starostecki był dumnym łodzianinem, przyszedł na świat przy tej samej ulicy Kilińskiego, co jego przyjaciel Jan Kozielewski, późniejszy legendarny emisariusz Jan Karski. Był obrońcą Polski w kampanii wrześniowej 1939 r., bohaterem szturmu na Monte Cassino i kampanii włoskiej Armii Andersa, po wojnie absolwentem studiów technicznych w USA i konstruktorem broni. Zawsze marzył, aby „Patrioty" broniły polskiego nieba. 11 listopada 2009 r. został awansowany na stopień generała brygady przez prezydenta RP Lecha Kaczyńskiego – insygnia generalskie 90-letni generał zdążył odebrać w domu na Florydzie, gdzie zmarł 31 grudnia 2010 r. Jego prochy złożono na Cmentarzu Starym w Łodzi.

fot. materiały prasowe

Towarzystwo Jana Karskiego uznaje uhonorowanie Starosteckiego za obowiązek, „zwłaszcza w czasie eskalacji militaryzmu putinowskiego, szantażującego Europę". Apeluje także o nazwanie pierwszej baterii „Patriotów", gdy już zacznie służbę w Polsce, imieniem gen. Zdzisława Juliana Starosteckiego.

fot. materiały prasowe

SERCE POLAKA

W ramach czwartej edycji programu „Polak z sercem" wolontariuszom z Katolickiego Stowarzyszenia Młodzieży udało się zebrać ponad 100 tys. zł na pomoc potrzebującym Polakom na Kresach. Pierwsza część środków tuż przed świętami Bożego Narodzenia trafiła do 536 osób, m.in. do polskiej szkoły w Mińsku, seniorów i podopiecznych jadłodajni z Grodna, hospicjum bł. ks. Michała Sopoćki w Wilnie oraz rodaków z Wileńszczyzny. Pozostała część pomocy zostanie przekazana w najbliższym czasie. W ramach akcji odbyły się również dwa wyjazdy edukacyjne na Litwę i Ukrainę. Zorganizowano warsztaty z zakresu mediów, wolontariatu i fundraisingu oraz zajęcia językowo-doradcze. Wszystko po to, by młodzi z ojczyzny mogli poznać się z młodymi Polakami mieszkającymi na Białorusi, Litwie i Ukrainie. W inicjatywę zaangażowało się ok. 200 wolontariuszy z 18 diecezji.

fot. PAP/Radek Pietruszka

KREDA KONTRA NOWOCZESNOŚĆ

Podczas konferencji prasowej w sejmie „Szkoła przyszłości – kto zostawił szkołę kredową, a kto buduje nowoczesną" zaprezentowano atrakcyjne pomoce naukowe. Czy i kiedy pojawią się we wszystkich szkołach?

W SKRÓCIE

■ **Gdzie na Mszę?** Po roku 2005 poczucie związku z lokalną parafią systematycznie maleje – podaje Centrum Badania Opinii Społecznej (CBOS). Trzy czwarte (75 proc.) praktykujących Polaków uczestniczy w Mszach świętych w lokalnej parafii, 15 proc. praktykuje w różnych parafiach, a tylko 8 proc. w kościele oddalonym od swojego miejsca zamieszania. Z badań wynika też m.in., że aż 40 proc. wiernych nie składa na tacę żadnych ofiar.

■ **Roszady w radzie.** – Współpraca z Radą Medyczną przy premierze była bardzo intensywna, 80 proc. jej rekomendacji zostało wprowadzonych w życie – powiedział szef KPRM Michał Dworczyk. Wyraził przekonanie, że w najbliższych dniach poznamy nowy model dotyczący doradztwa w sprawie walki z epidemią. Trzynastu z siedemnastu członków Rady Medycznej zrezygnowało z doradzania rządowi w sprawie epidemii. Ich decyzja zapadła z uwagi na „brak wpływu rekomendacji na realne działania" i „wyczerpanie się dotychczasowej współpracy".

■ **Omikron wymyka się testom.** – Część testów antygenowych nie wykryje wariantu SARS-CoV-2 o nazwie omikron – twierdzi wirusolog prof. Włodzimierz Gut. – Wszystko zależy od tego, jakich monoklonalnych przeciwciał użyto w danym teście antygenowym. Na rynku są wszystkie testy, które zostały zakupione. Te, które kupiło państwo, można kontrolować i daną serię wycofać. Te kupione przez sieci handlowe czy prywatne punkty testowania są poza większą kontrolą – powiedział. Dodał, że w związku z tym część wyników może być niemiarodajna i że sensownie jest robić dwa różne testy.

■ **Odszedł podziemny wydawca.** Podczas uroczystości pogrzebowych w kościele Matki Boskiej Częstochowskiej w Warszawie pożegnano Mirosława Kowalskiego – dziennikarza, współpracownika KOR i SKS, podziemnego wydawcę, twórcę oficyny SuperNOWA, zmarłego w wieku 67 lat.

fot. PAP/Wojciech Olkuśnik

Jacek Karnowski

Nazywajmy rzeczy po imieniu

Omawiając skutki już niemal trzyletniej pandemii koronawirusa, co do jednego zgadzamy się chyba wszyscy: nie polepszyła ona zdrowia psychicznego społeczeństwa, w tym młodzieży. Depresje oraz różnego rodzaju uzależnienia stają się plagą, przybywa prób samobójczych. Co jednak ważne, przymusowa izolacja i wynikające z lockdownów osłabienie więzi rówieśniczych jedynie przyspieszyły narastające od lat negatywne procesy. Dlatego dobrze, że minister edukacji prof. Przemysław Czarnek miał odwagę nazwać rzecz po imieniu.

Nowelizacja Prawa oświatowego, określana przez media lewicowe jako „lex Czarnek", to ważny moment. Pojawia się szansa na zatrzymanie marksistowskiej ofensywy w edukacji. Każda organizacja pozarządowa, która będzie chciała wejść do szkoły, będzie musiała przedstawić treść zajęć oferowanych dzieci i młodzieży. Wzrośnie też znacząco rola kuratorów oświaty, którzy dużo łatwiej będą mogli odwołać dyrektora szkoły.

To właśnie w czasie dyskusji nad nowelą Prawa oświatowego minister Czarnek wypowiedział słowa, na które chcę zwrócić uwagę. Otóż odpowiadając na zarzuty posłanki Lewicy Agnieszki Dziemianowicz-Bąk w sprawie rzekomego lekceważenia kwestii plagi depresji, powiedział tak: „Różne są tego przyczyny, ale jedna z przyczyn jest właśnie taka, że robicie najpierw dzieciom wodę z mózgu, powodujecie rozchwianie emocjonalne tych biednych dzieci w szkole, a następnie mówicie, że depresji dostają". „Najpierw podpalacie, a później chcecie gasić pożary" – kontynuował Czarnek i apelował: „Nie róbcie tego, będziemy mieli dużo łatwiej walczyć rzeczywiście z poważnym problemem, któremu stawiamy czoła".

To słowa bardzo celne. Tam, gdzie rządzi prawica, gdzie instytucje mają charakter konserwatywny, lewica jest w stanie dostrzec czasem bardzo subtelne i dalekie skutki konkretnych rozwiązań. Gdy jednak to lewica dyktuje warunki, nagle nic się z niczym nie wiąże. Depresja pojawia się znikąd i z niczego nie wynika. A przecież to nieprawda, ona ma konkretne przyczyny. Choćby takie, że młodzi ludzie dostają potężną dawkę wątpliwości, także dotyczących choćby swojej płci, zanim zdołają się ukształtować. Podmywane i podważane są także podstawowe wartości, a reprezentujące je instytucje muszą mierzyć się z potężnymi atakami. Do tego dochodzi inwazja mediów społecznościowych, która sprawia, że nastolatki porównują się nie tylko z własnymi koleżankami i kolegami, ale właściwie z całym światem. Pamiętajmy też, że mówimy o pokoleniu, które znacznie częściej niż choćby moje dorasta w rozbitych rodzinach, podświadomie obwiniając siebie za rozwód rodziców. To wszystko ma swoje skutki.

Neomarksizm kulturowy jest systemem, który zbiera wyjątkowo okrutne żniwo.

Depresję u dzieci i młodzieży trzeba leczyć. Minister Czarnek podkreślił: „Wszystkie programy, które realizujemy, i siedemset milionów złotych, które w tym roku przeznaczymy na dodatkowe etaty dla psychologów, dla pedagogów specjalnych, właśnie temu służą". To ważne, ale to jednak leczenie skutków, a nie przyczyn. Świat rozchwiany u samych podstaw, świat, który nasi dziadkowie, a nawet rodzice, uznaliby za szalony albo nawet chory, nie będzie wychowywał ludzi mocnych psychicznie.

Neomarksizm kulturowy jest systemem, który zbiera wyjątkowo okrutne żniwo. Zabija nienarodzonych, banalizując, a nawet celebrując aborcję. Wpycha młodych ludzi na ścieżkę „zmiany płci" przy pierwszym, całkowicie normalnym zwątpieniu w siebie. Proponuje eksperymentowanie z tożsamością seksualną przy pierwszej lepszej okazji. Rozbija rodziny i wspólnoty, odbiera oparcie w transcendencji, odrywa od korzeni, bez których każdy może łatwo stracić azymut. A jednocześnie tenże marksizm kulturowy nigdy nie przyznaje się do winy. W razie kłopotów zawsze wskazuje na prawicę, na konserwatystów, na to, co jeszcze zostało ze starego świata, i mówi: jeśli to zlikwidujemy, to już wszystko będzie dobrze, a ludzie odnajdą szczęście. Rzecz jasna nie odnajdują nigdy. Szczęścia nie da się bowiem odnaleźć, uciekając przed trudami życia, przed wyzwaniami, zobowiązaniami, przed dziedzictwem.

Nasz świat znów najechali barbarzyńcy, cywilizacja jest zagrożona u swoich fundamentów. Trzeba walczyć, zaczynając od sprawy podstawowej: od nazywania rzeczy po imieniu.

Autor jest redaktorem naczelnym tygodnika „Sieci"

Gen covidowy

Naukowcy z Uniwersytetu Medycznego w Białymstoku zidentyfikowali gen, który predysponuje do ciężkiego przebiegu COVID-19, ponad dwukrotnie zwiększa ryzyko takiego przebiegu tej choroby oraz śmierci chorego. Uczelnia określa to odkrycie jako przełomowe.

Zidentyfikowany wariant genetyczny może mieć 14 proc. Polaków – o blisko 5 proc. więcej niż obywateli innych krajów europejskich. Gen został sklasyfikowany jako czwarty co do hierarchii czynnik, jeżeli chodzi o ciężkość przechodzenia COVID-19 – zaraz po zaawansowanym wieku, nadwadze i płci męskiej.

Jak zapowiada minister zdrowia, do końca pierwszego półrocza 2022 r. powstanie test genetyczny, który będzie – jak PCR – szybko identyfikował, czy pacjent ma ten gen i czy jest obciążony większym ryzykiem ciężkiego przebiegu COVID-19.

Tony na rezerwy

Ponad 9 ton żywności rozprowadziła do parafialnych zespołów Caritas Archidiecezji Wrocławskiej. Zrobiono z tego kilka tysięcy paczek dla osób korzystających ze wsparcia przy parafiach. Artykuły przekazane zostały z Rządowej Agencji Rezerw Strategicznych za pośrednictwem Caritas Polska.

W ochronnym siedlisku

W związku z utrzymującą się dotąd niską temperaturą wiele ptaków zatrzymało się na niezamarzniętych częściach rozlewiska Warty. Obszar Parku Narodowego „Ujście Warty" jest jednym z najważniejszych miejsc w Europie, stworzonych w celu ochrony ptaków oraz ich siedlisk.

fot. PAP/Lech Muszyński

Po kolędzie

fot. materiały prasowe

Ruszyła siódma edycja akcji PoKolędzie JP2, w ramach której Centrum Myśli Jana Pawła II zaprasza zespoły muzyczne, chóry i schole do wspólnego kolędowania z potrzebującymi. Kolędnicy odwiedzą między innymi domy pomocy społecznej, kluby seniora, areszty, hospicja czy domy dziecka, by dzielić się z ich mieszkańcami radością Bożego Narodzenia.

– Organizując spotkania kolędowe wśród osób o utrudnionym lub ograniczonym dostępie do kultury, chcemy promować polską tradycję kolędowania oraz solidarność społeczną – mówi Dorota Czajkowska, koordynatorka projektu. Co roku do projektu przystępują kolejne chóry, schole, soliści, zespoły nie tylko z Warszawy, ale i z całej Polski. W tegorocznej edycji organizatorzy chcą skupić się na dotarciu do miejsc w Warszawie i okolicach, ale do akcji mogą włączyć się także kolędnicy z całej Polski i świata. – Na stronie internetowej www.pokoledziejp2.pl można pobrać śpiewnik i plakat do druku, dzięki czemu każdy chór, schola czy zespół, które zechcą zorganizować spotkania kolędowe w ośrodkach w swojej okolicy, będą współtworzyły PoKolędzie razem z nami – podsumowuje Dorota Czajkowska.

Koncerty kolęd będą odbywać się do końca stycznia. – Nasze PoKolędzie JP2 to rzeczywiste nawiązanie do kultury wolnego miejsca przy wigilijnym stole. My jednak nie czekamy na przybysza, ale sami idziemy do innych, niosąc w sobie przesłanie miłości – tłumaczy Michał Senk, dyrektor Centrum Myśli Jana Pawła II.

Podaj dobro dalej!

Do 25 stycznia można zgłaszać projekty na konkurs pod hasłem „Podaj dobro dalej”. Organizowany jest przez Fundację im. Heleny Kmieć we współpracy ze Szkołą Podstawową nr 4 w Zambrowie.

Projekt adresowany jest do dzieci w wieku szkolnym (klasy I–VIII), ze szczególnym uwzględnieniem szkolnych kół wolontariatu oraz dzieci skupionych w organizacjach pozaszkolnych, np. w świetlicach, grupach oazowych i animacyjnych. Zespoły biorące udział w projekcie nie mogą być większe niż pięcioro dzieci i opiekun.

Ich zadaniem jest przygotowanie akcji społecznej nastawionej na pomoc dzieciom: wymyślenie tytułu akcji, hasła, logo i przeprowadzenie dwóch przedsięwzięć, które zostaną udokumentowane w postaci filmu lub prezentacji multimedialnej.

Etycznie o pedofilii

Państwowa Komisja ds. Pedofilii zwróciła się do dziekana Okręgowej Izby Adwokackiej w Bielsku-Białej o zbadanie we właściwym trybie, czy pełnomocnik będąca członkiem izby nie naruszyła etycznych zasad wykonywania zawodu adwokata w sprawie o odszkodowanie za wykorzystanie seksualne dziecka. Wątpliwości komisji budzą cytowane w mediach fragmenty odpowiedzi pełnomocnik kurii bielsko-żywieckiej na pozew o odszkodowanie dla osoby skrzywdzonej przez duchownego.

Zdaniem komisji sposób działania i użyte przez pełnomocnik sformułowania mogą być szkodliwe społecznie, biorąc pod uwagę poważne konsekwencje każdego przestępstwa wykorzystania seksualnego osoby małoletniej. Są też sprzeczne z obowiązującą wiedzą kliniczną. Dodatkowo zdają się nie uwzględniać faktu, że sprawca został uznany przez władze kościelne za winnego wykorzystania seksualnego dziecka.

W imieniu kurii pani mecenas Anna Englert zwróciła się do sądu, żeby zbadał między innymi, jaką orientację seksualną ma poszkodowany przed laty mężczyzna i czy intymne relacje z księdzem Janem W. mogły przynosić ofierze „między innymi korzyści materialne”. – Adwokat powinien zwracać uwagę na to, by jego wystąpienia (…) nie naruszały godności osób biorących udział w sprawie – skomentował sprawę Błażej Kmieciak, przewodniczący komisji.

Zagraj z Lolkiem

W Muzeum Domu Rodzinnym Ojca Świętego Jana Pawła II w Wadowicach można już wziąć udział w interaktywnej rodzinnej grze muzealnej – wystarczy pobrać bezpłatną aplikację oraz dostępną w kasie biletowej kartę zadań. Do korzystania z aplikacji konieczne będą słuchawki, dlatego warto zabrać własne lub zakupić jednorazowe w kasie muzeum.

Opracowana ścieżka zwiedzania zawiera nie tylko instrukcje potrzebne do zdobycia hasła w grze, ale także najważniejsze informacje o eksponatach. Jest przede wszystkim opowieścią o życiu Karola Wojtyły od narodzin, poprzez lata młodzieńcze spędzone w Wadowicach, aż po ostatnie dni pontyfikatu papieża Jana Pawła II.

W ferie muzeum oferuje warsztaty tematyczne i zajęcia poświęcone nie tylko Janowi Pawłowi II, ale też historii przedwojennych Wadowic, m.in. „W 80 minut dookoła świata”, „Jak Lolek Wojtyła został superbohaterem”, „Historie rodzinne” czy „Z Lolkiem do szkoły, czyli jak wyglądała nauka 100 lat temu?”.

REKLAMA

Agnieszka M. Domańska

Młodzi coraz częściej rezygnują z praktyk religijnych. Jakie są tego przyczyny i możliwe konsekwencje? Kto ponosi odpowiedzialność za taki stan rzeczy?

Dlaczego młodzi odchodzą?

Między innymi na te pytania szukali odpowiedzi uczestnicy debaty „Wiara i niewiara polskiej młodzieży", zorganizowanej przez Katolicką Agencję Informacyjną we wtorek 11 stycznia br. W spotkaniu wzięli udział bp Grzegorz Suchodolski – przewodniczący Rady KEP ds. Duszpasterstwa Młodzieży, o. Wojciech Surówka OP – duszpasterz Wspólnoty Lednica 2000, prof. Mirosława Grabowska – dyrektor Centrum Badania Opinii Społecznej, oraz Dominika Chylewska, reprezentująca Dział Komunikacji Caritas Polska.

Co pokazują liczby?

Punktem wyjścia do dyskusji były prowadzone przez CBOS badania dotyczące religijności młodzieży. Jak poinformowała prof. Mirosława Grabowska, proces spadku religijności najszybciej następuje w grupie wiekowej 18–24 lata, w której odsetek niepraktykujących w ogóle przewyższa odsetek praktykujących regularnie. Młodzi, którzy nie praktykują w ogóle, to ponad jedna trzecia badanych. Wśród przyczyn prof. Grabowska wskazała zmiany w rodzinie: brak przykładu ze strony rodziców i brak rodzinnego zwyczaju praktyk religijnych. Rodzicom coraz mniej zależy na tym, by ich dzieci chodziły do Kościoła, a sami młodzi nie odczuwają takiego oczekiwania ze strony rodziców. Kolejnym czynnikiem, zdaniem dyrektor CBOS, jest porażka edukacji religijnej. – W 2021 r. udział w lekcjach religii deklarowało 54 proc. uczniów ostatnich klas liceów, techników i zasadniczych szkół zawodowych, a jeszcze trzy lata temu było to 70 proc. – zwróciła uwagę prof. Grabowska. Wskazując na inne czynniki, przytoczyła słowa amerykańskiego socjologa religii Petera Bergera: „W Europie występuje nacisk na sekularyzację. Byłbym zaskoczony, gdyby Polska wykazała odporność na ten trend".

Kościół jako instytucja potrzebuje dużego rachunku sumienia – mówił bp Grzegorz Suchodolski.

Odnosząc się do przedstawionych danych, bp Grzegorz Suchodolski dostrzegł, że następuje „zmierzch chrześcijaństwa domowego", a format rodziny wielopokoleniowej przeobraża się w rodzinę żyjącą w diasporze, gdzie każdy spędza czas we własnym pokoju: młodzi ze słuchawkami na uszach i wpatrzeni w smartfony, a rodzice skupieni na sobie lub swojej pracy. – Dzieci są pozbawione relacji już w domu i później, konsekwentnie, gubią się w tym świecie. Naciski wirtualnego świata wyrywają ich jeszcze bardziej z tego, co nazywamy tradycją – podkreślił biskup. Dodał też, że kolejnym czynnikiem spadku religijności jest negatywny obraz Kościoła. A zasadniczym kierunkiem, do którego powinniśmy dążyć, jest tworzenie Kościoła, który jest domem, wspólnotą, gdzie młodzi mogliby spędzać ze sobą czas i nawiązywać relacje. Odniósł się również do postawy duchownych, która może zrazić młodych.

Na nowe sposoby budowania relacji wskazał o. Wojciech Surówka OP. W jego ocenie więzi realne są zastępowane przez te wirtualne. Rodzina przestaje funkcjonować jako miejsce wprowadzania dzieci, a potem młodzieży w życie wiary. – Psychologowie biją na alarm: młodzi potrafią przez kilka godzin dziennie siedzieć w Internecie. To zostawia jakiś ślad – zauważył duszpasterz Wspólnoty Lednica 2000. Ponadto zwrócił uwagę na kreowanie wizerunku Kościoła w mediach jako instytucji złej, podczas gdy w realnym życiu można dostrzec, że w parafiach pracuje wielu bardzo dobrych księży, którzy są oddani Kościołowi i ludziom. Z kolei Dominika Chylewska z Caritas Polska wskazała, że to, czy młodzi ludzie są w Kościele, zależy od ich osobistej relacji z Chrystusem. Jednak trzeba wykorzystywać różne sposoby, by do nich dotrzeć, także projekty tematyczne, wolontariat czy media społecznościowe.

Aby odzyskać młodzież, trzeba najpierw odzyskać małżeństwa.

Jak podkreślił bp Suchodolski, Kościół jako instytucja potrzebuje dużego rachunku sumienia, ponieważ w przeciwnym razie niedługo młodych nie będzie w Kościele. Dodał, że ci młodzi, którzy są w Kościele, to wspaniała grupa, zaangażowana w wiele ruchów, stowarzyszeń i grup formacyjnych. – Ale chcąc zarzucać sieć także na kolejne osoby, naprawdę musimy zrobić duży rachunek sumienia. W tym znaczeniu, porównując suche liczby z badań CBOS, myślę, że bardziej zawinił Kościół jako instytucja niż to, co jest z zewnątrz – stwierdził biskup.

Kluczem jest zaangażowanie

Statystyk i liczb nie można traktować jako jedynego wskaźnika „efektywności" działań duszpasterskich, ale jednak są one ważne, a w przypadku religijności młodych osób – mocno niepokojące. Oczywiście powinniśmy cieszyć się każdą, nawet najmniejszą wspólnotą młodzieży. Warto też docenić działania wszelkich wspólnot i ruchów, które tworzą w Kościele przestrzeń dla młodych, m.in. Ruchu Światło-Życie, Katolickiego Stowarzyszenia Młodzieży, Skautów Europy czy Ruchu Czystych Serc. W ostatecznym rozrachunku trudno jednak ocenić sytuację pozytywnie, gdy młodzi w większości znikają z przestrzeni kościelnej tuż po otrzymaniu sakramentu bierzmowania, a w blisko dziesięciotysięcznej miejskiej parafii funkcjonuje jedna grupa angażująca młodzież, licząca najwyżej piętnaście czy dwadzieścia osób.

Spadek religijności w młodym pokoleniu to problem wieloaspektowy, ale dyskusja na ten temat nie może zatrzymać się jedynie na poszukiwaniu i analizie przyczyn. Trzeba pójść krok dalej i podjąć konkretne działania zarówno na polu formacyjnym wśród młodzieży i młodych małżeństw – by umacniać w wierze obec-

nych i zaangażowanych w Kościele, jak również działania na polu ewangelizacyjnym – by docierać do tych, którzy się oddalili od Chrystusa i Kościoła.

Jak zauważyła Dominika Chylewska, powinniśmy się skupić na tym, co możemy zrobić jako ludzie Kościoła. – Jeżeli definiujemy i wymieniamy przyczyny, które znajdujemy w Kościele, to na nich należałoby się skupić, bo są w naszym zasięgu. Jeśli słyszymy konkretne głosy osób, które odeszły od Kościoła, ale nie odeszły od wiary, to pewne zmiany mogłyby zaowocować tym, że ci ludzie wrócą – zwróciła uwagę przedstawicielka Caritas Polska. Na mapie Polski znajdziemy szereg inicjatyw, przez które Ewangelia dociera do młodych, jak choćby Przystanek Jezus. Doświadczenia, które opisują zaangażowani ewangelizatorzy, pokazują, że nie ma innej drogi do młodego człowieka, jak otwartość na spotkanie i rozmowę, szczere zainteresowanie jego światem, radościami i problemami. Droga ewangelizacji zakłada gotowość wyjścia z kancelarii czy parafialnej salki.

Jednak to zadanie nie tylko dla duszpasterzy czy katechetów. – Mam wrażenie, że świat się zmienił, ale nasz sposób myślenia o rodzinie i duszpasterstwie został taki sam jak przed wielu laty. Kościół powtarza, że obowiązek przekazania wiary mają rodzice, nie ksiądz katecheta i nie siostra zakonna. My możemy tylko pomagać rodzicom w przekazywaniu wiary – tłumaczył o. Wojciech Surówka OP. Zdaniem dominikanina, by odzyskać młodzież, trzeba najpierw odzyskać małżeństwa. – Jeśli chcemy, żeby dzieci wzrastały w wierze, nie możemy tylko tworzyć duszpasterstw, które są alternatywą dla domu, ale trzeba pomóc małżeństwom, by ich dom był Kościołem domowym. To jest najbardziej newralgiczny moment w życiu młodego człowieka: gdy zakłada rodzinę, pojawiają się dzieci, nowe obowiązki i następuje tąpnięcie w przeżywaniu własnej wiary. Musimy znaleźć sposób, żeby towarzyszyć młodym małżeństwom, żeby one wychowały kolejne pokolenie – wyjaśnił zakonnik, dodając, że zmiany wymaga także model formacji księży.

Gdy mówimy o przekazywaniu wiary młodym, kluczowe są świadectwo wiary i współpraca wszystkich ochrzczonych. Autentycznie praktykowana wiara bliskich w rodzinie, wśród nauczycieli czy przyjaciół może przyciągnąć, zaintrygować i pobudzić do refleksji kogoś, kto od Kościoła zdążył się już oddalić. Ta droga pozwala dostrzec, że wiara, relacja z Chrystusem, obecność w Kościele stanowią dużą wartość. Jest tylko jeden warunek: trzeba, aby wiara była traktowana poważnie, nie z przymrużeniem oka, i przeżywana autentycznie każdego dnia, nie tylko przy okazji świąt czy rodzinnych uroczystości. Do właściwego rozwoju wiary potrzebna jest też współpraca między rodzinami a Kościołem, duszpasterzami, katechetami, wspólnotami i ruchami. Jak powiedział papież Jan Paweł II 15 sierpnia 1991 r. na Jasnej Górze: „Wiele z tego, co będzie jutro, zależy od zaangażowania się dziś dzisiejszego pokolenia chrześcijan”, niezależnie od wieku, wykształcenia czy statusu majątkowego. Ojciec Święty wielokrotnie nazywał młodzież przyszłością świata, nadzieją Kościoła, Kościołem jutra. Oby tej nadziei Kościołowi nie zabrakło!

Trudno ocenić sytuację pozytywnie, gdy młodzi w większości znikają z przestrzeni kościelnej tuż po otrzymaniu sakramentu bierzmowania

fot. xhz

Kryzys migracyjny to problem nam bliższy, niż mogło się wydawać choćby rok temu. Zaczyna się jednak daleko, na przykład na Bliskim Wschodzie, skąd ludzie uciekają przed wojną i skrajną biedą. Wspieranie ich na miejscu, aby nie musieli opuszczać swoich domów, to najlepsza forma pomocy.

Żeby nie musieli uciekać

Przemysław Bogusz

Podczas gdy nasz niepokój wzbudzają informacje o inflacji sięgającej 9 proc., w Syrii żywność zdrożała w ciągu roku blisko o 130 proc. W kraju wyniszczonym przez trwającą już ponad dziesięć lat wojnę domową 90 proc. społeczeństwa żyje poniżej progu ubóstwa, ludzie zadłużają się, aby pokryć podstawowe wydatki. Przede wszystkim jednak nadal giną – w ubiegłym roku działania zbrojne pochłonęły ponad 3,7 tys. ofiar, w tym 360 dzieci. Jedna trzecia kraju wciąż pozostaje areną starć, a liczba osób przesiedlonych na skutek wojny sięga już 13,5 mln (cała populacja liczy 18 mln). Ponad połowa z tych, którzy byli zmuszeni opuścić swoje domy (6,8 mln ludzi), wyjechała z Syrii i tuła się po świecie.

Zaangażowanie Kościoła

– Te alarmujące dane są dla nas jednocześnie wezwaniem do działania. Od 2016 r. prowadzimy program Rodzina Rodzinie, pomagając rodzinom na Bliskim Wschodzie, początkowo właśnie w Syrii, a od niedawna również w Strefie Gazy, Libanie i irackim Kurdystanie – przypomina ks. dr Marcin Iżycki, dyrektor Caritas Polska. – Dziesięć tysięcy podopiecznych programu skorzystało z pomocy finansowej, którą przeznaczają na najpilniejsze wydatki: żywność, leki, odzież, opiekę lekarską, opłacenie mieszkania itp. Dzięki polskim darczyńcom przekazaliśmy w ramach programu ponad 63 mln zł – dodaje ks. Iżycki.

Wśród 20 tys. darczyńców, którzy zdecydowali się wesprzeć program od początku jego realizacji, są całe rodziny, pojedyncze osoby, a także dwa tysiące organizacji kościelnych.

– Po zarejestrowaniu się na stronie caritas.pl/parafie każda z takich organizacji ma opiekuna ze strony Caritas Polska, który pozostaje do jej dyspozycji na każdym etapie współpracy: informuje o możliwościach wsparcia potrzebujących, przesyła materiały (drukowane oraz online), które pomagają wspólnocie promować ideę programu Rodzina Rodzinie. Organizacje kościelne są jednym z filarów programu, bo to wspólnoty, które wewnętrznie się mobilizują i podejmują różne inicjatywy w celu zebrania środków dla potrzebujących rodzin na Bliskim Wschodzie. Inspirują lokalną społeczność, pokazują, że jednocząc siły, można mnożyć dobro – tłumaczy Anna Machowicz, specjalista ds. współpracy z darczyńcami Caritas Polska.

– Przykładem zaangażowania może być parafia Matki Bożej Uzdrowienia Chorych w Tarnowskich Górach, która organizuje koncerty charytatywne. Najbliższy odbędzie się w niedzielę, 23 stycznia, z udziałem Haliny Mlynkovej i Sylwii Hazboun, wykonującej pieśni Bliskiego Wschodu. Naszym pragnieniem jest, aby w program Rodzina Rodzinie zaangażowały się wszystkie parafie w Polsce, których jest ponad 10 tys., i wszelkie działające wokół nich wspólnoty: parafialne, modlitewne, zgromadzenia zakonne, zespoły Caritas, a także polskie misje katolickie w innych krajach – opowiada Anna Machowicz.

Gest solidarności

Każda wspólnota przystępująca do programu otrzymuje „pakiet powitalny", czyli materiały promocyjne (foldery informacyjne o sytuacji rodzin na Bliskim Wschodzie, plakaty, druki przelewu, certyfikat przyjaciela programu i kilka ciepłych słów w formie listu). Następnie co dwa miesiące dostaje (online) materiały pogłębiające wiedzę o sytuacji rodzin na Bliskim Wschodzie. Uczestnicząca w programie organizacja kościelna, poprzez różne aktywności, zbiera cyklicznie wśród członków wspólnoty datki i przekazuje je do Caritas Polska, skąd środki trafiają do potrzebujących rodzin w Syrii i innych krajach objętych programem.

fot. Caritas Polska

JAK POMÓC?

- Przystępując do programu za pośrednictwem strony caritas.pl/rodzina
- Dokonując wpłaty na wybrane konto:
  numer konta dla Syrii: 36 1160 2202 0000 0003 2318 7181
  numer konta dla Strefy Gazy, Iraku, Libanu:
  77 1160 2202 0000 0000 3436 4384
  tytułem: Rodzina Rodzinie – Syria / Strefa Gazy / Irak / Liban
- Wysyłając SMS o treści RODZINA pod numer 72052 (koszt 2,46 zł).

Zniszczone Aleppo

fot. Caritas Polska

– Dla członków organizacji kościelnych udział w programie jest gestem solidarności z potrzebującymi rodzinami na Bliskim Wschodzie. Czują potrzebę przekazania pomocy, aby dać tym rodzinom nadzieję na nadejście lepszych czasów, pokazać cierpiącym, że nie są sami i że darczyńcy w Polsce pamiętają o nich, modlą się za ich lepszą przyszłość – wyjaśnia Anna Machowicz. I dodaje, że w ostatnich miesiącach zaangażowanie w program Rodzina Rodzinie nabrało nowego znaczenia.

Targ w Aleppo

– W obliczu kryzysu migracyjnego na naszej wschodniej granicy wielu Polaków zastanawiało się, jak można pomóc. Odpowiedzią na to pytanie jest właśnie udział w programie Rodzina Rodzinie, bo dzięki pomocy na miejscu tysiące rodzin z Bliskiego Wschodu mogą pozostać w swoich domach i nie muszą mierzyć się z dramatyczną decyzją o ucieczce, szukając ratunku na granicach obcych państw – podkreśla specjalistka Caritas Polska.

W obliczu kryzysu migracyjnego na wschodniej granicy wielu Polaków zastanawiało się, jak pomóc. Odpowiedzią jest udział w programie Rodzina Rodzinie.

Zostają, jeśli mogą

Nikt nie chce opuszczać swego domu i ojczyzny, jeżeli tylko jest w stanie godnie żyć, a w trudnej sytuacji może liczyć na pomoc. Yousef Naeem alo Gerji, inżynier elektryk z Aleppo, jego żona Juliana, nauczycielka, i troje ich dzieci, z których najmłodsze ma jedenaście lat, podczas wojny musieli uciekać, ale nie chcieli zostawiać całego swojego dotychczasowego życia. Program Rodzina Rodzinie jest dla nich ogromnym wsparciem.

– Kiedy walki były najbardziej intensywne, przez chwilę byliśmy przesiedleni w obrębie Syrii. Postanowiliśmy jednak wrócić do domu, niezależnie od tego, co będzie. W naszej dzielnicy i wokół nas spadały pociski. Zostaliśmy, a ten pokój był naszym schronieniem – opowiada Juliana.

– Nie chcieliśmy zostawić naszego domu czy kraju. Trzymaliśmy się go, a Kościół był naszą opoką, zawsze wspierał nas duchowo, ale także ekonomicznie – wtóruje jej mąż. Dzięki programowi Caritas Polska rodzina może m.in. opłacić edukację syna, który rozpoczął studia.

– Ta pomoc jest niezbędna, ponieważ bez niej nasze wynagrodzenia nie wystarczają na zaspokojenie podstawowych potrzeb naszych dzieci – przyznaje nauczycielka.

– Każda złotówka przekazana na potrzeby podopiecznych programu Rodzina Rodzinie służy rozwiązaniu konkretnych problemów. O tym, że nie są to problemy tak bardzo nam odległe, jak mogło się wydawać, przekonaliśmy się, organizując pomoc podczas kryzysu migracyjnego na polskiej granicy. Pomagając na Bliskim Wschodzie, możemy całym rodzinom oszczędzić cierpienia i dramatycznych przeżyć. Przypominając o tym, zwracamy się do wszystkich, bo każda pomoc jest cenna, ale szczególnie apelujemy do organizacji kościelnych, aby przyłączyły się do programu Rodzina Rodzinie – podsumowuje ks. Marcin Iżycki, dyrektor Caritas Polska.

Marek Jurek

Francuska solidarność

Trzy miesiące temu pisałem na tych łamach o dwóch październikowych manifestacjach w Warszawie: antykonstytucyjnej, za supremacją Unii Europejskiej nad polską konstytucją, i prokonstytucyjnej, w obronie suwerenności i polskiego porządku konstytucyjnego. Nie miałem natomiast okazji pisać o zagranicznych echach decyzji Trybunału Konstytucyjnego w obronie polskiej suwerenności. Dziś do tego wracam. Szczególnie warto zwrócić uwagę na Francję. Trwa tam już prezydencka kampania wyborcza, a głosy polityków w trakcie wyborów są najlepszym barometrem opinii w danym kraju. Nie zawsze zapowiadają to, co politycy będą robić u władzy, ale zawsze pokazują, czego oczekuje opinia publiczna.

We francuskiej opozycji – od prawa do lewa – ujawnił się w sprawie polskiej prawdziwy konsensus. W obronie Polski zdecydowanie stanęli oczywiście Marine Le Pen i Éric Zemmour. Ale również kandydatka liberalnej centroprawicy Valérie Pécresse jasno stwierdziła, że owszem – „traktaty są ważniejsze od ustaw, ale nie mogą stać ponad tożsamością konstytucyjną ani Polski, ani Francji. Europa jest Europą narodów, więc nasze prawa konstytucyjne, konstytucyjne tożsamości każdego z suwerennych państw, muszą mieć pierwszeństwo przed europejską jurysdykcją". W tej opinii neogaullistowska polityk jest konsekwentna, bo już wcześniej uznała za „szokującą" decyzję Trybunału Sprawiedliwości UE nakazującą wstrzymanie działalności Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego RP.

Ważny głos w obronie Polski pojawił się również na lewicy. Arnaud Montebourg – ten sam, który domagał się wykluczenia Érica Zemmoura z wyborów za antyimigracyjne wypowiedzi, nie ukrywając również swej niechęci do „klerykalnego i reakcyjnego polskiego rządu" – poparł polski Trybunał Konstytucyjny, bo „obrona suwerenności narodowej państw UE ma charakter fundamentalny". Owszem, ma charakter fundamentalny, bo Francja chce decydować o sobie.

Dlaczego o tym tak mało słyszymy? W zasadzie na to pytanie odpowiedziałem już dwa miesiące temu. Nawet polskie głosy w obronie konstytucji zagłuszył w liberalnych („wolnych") mediach strukturalny wrzask. Określenie „wrzask" – atakując obrońców konstytucji – wprowadziła do debaty na temat porządku konstytucyjnego Dominika Wielowieyska z „Gazety Wyborczej", ja je tylko podejmuję. Jest jednak tym bardziej właściwe, że wrzask w liberalnych mediach miał charakter strukturalny, bo – jak pisałem po październikowych demonstracjach – nie wymagał indywidualnych krzyków, mógł być surowy jak w TV WP, beznamiętny jak w TVN czy emocjonalny jak w Tok FM, ale wszystkie te głosy, ze względu na ich jednolitość i podobną funkcję, w medialny wrzask się zmieniły. Wtedy ten wrzask zagłuszał polskie głosy w obronie Konstytucji Rzeczypospolitej. W efekcie zagłuszył również zagraniczne akty poparcia dla Polski i dla samej zasady suwerenności państw. Tym głośniej więc trzeba o nich mówić.

Nauczka dla Mińska i Moskwy

W Kazachstanie sytuacja się uspokoiła, a wojska Organizacji Układu o Bezpieczeństwie Zbiorowym (ODKB) – w tym Rosjanie, Białorusini i Kirgizi – opuszczają ten kraj. Ale wydarzenia w Azji Centralnej będą miały bardzo poważne następstwa.

Z Polski dostrzegliśmy głównie społeczne protesty po drastycznej podwyżce cen gazu skroplonego, podstawowego paliwa do samochodów posiadanych przez Kazachów. Ale do protestujących szybko dołączyły uzbrojone bandy, które – jak opisują naoczni świadkowie tych wydarzeń – rabowały i niszczyły sklepy w centrum Ałma Aty. Bo sytuację wykorzystali ludzie byłego prezydenta, Nursułtana Nazarbajewa, którzy chcieli osłabić pozycję obecnego szefa państwa, Kasyma-Żomarta Tokajewa. Ten ostatni, choć był nominatem Nazarbajewa, zaczął się usamodzielniać. I ostatecznie wygrał; Nazarbajew, który chciał rządzić „z tylnego siedzenia" jako dożywotni przewodniczący Rady Bezpieczeństwa Kazachstanu, został odsunięty – chyba definitywnie.

Na prośbę Tokajewa o pomoc niespodziewanie szybko zareagowała Moskwa i kierownictwo ODKB, błyskawicznie wysyłając „siły pokojowe". Ale też równie prędko owe siły wycofują. To z pewnością przede wszystkim efekt działań Pekinu. Chiny oficjalnie poparły interwencję, ale mają w Kazachstanie swoje rozległe interesy i wcale nie chcą, by kontrolę nad tym państwem przejęła Rosja.

fot. PAP/EPA/Igor Kovalenko

Pokojowe przekazanie władzy przez rządzącego trzydzieści lat Nazarbajewa zakończyło się fatalnie. To ostrzeżenie dla Aleksandra Łukaszenki, który planował zmianę konstytucji i w perspektywie odejście z urzędu prezydenta, przy zachowaniu faktycznej kontroli nad Białorusią. Także rządzący ponad dwadzieścia lat Rosją Władimir Putin zastanawia się nad różnymi scenariuszami stopniowego oddawania władzy. Tu również zastosowanie „manewru Nazarbajewa" jest już niemożliwe. Sytuacja w przestrzeni postsowieckiej mocno się komplikuje. My w Polsce musimy się temu uważnie przyglądać. Z naszego punktu widzenia istotne jest, by kraje na wschód od Bugu były stabilne – i żeby tej stabilności nie wymuszali rządzący od lat autokraci.

Piotr Kościński

Kultura motorem historii

ks. Stefan Moszoro-Dąbrowski

Książka „Znajdź w życiu sens” (tytuł oryginału „The power of meaning”) dobitnie uświadamia, że pogoń za szczęściem nie da nic prócz uczynienia nas nieszczęśliwymi. Jej autorka Emily Esfahani urodziła się w Szwajcarii. Do dwunastego roku życia mieszkała w Kanadzie, skąd przeniosła się do Stanów Zjednoczonych. W swej pracy zbiera doświadczenie różnych kultur, począwszy od islamskich nurtów mistycznych. Twierdzi, że już Arystoteles zwracał uwagę na paradoks hedonizmu: obsesyjne dążenie do przyjemności kończy się utratą samej przyjemności, za którą się tęskni.

„Żyjemy zanurzeni w świecie kryzysu znaczenia”. Wielu ludzi nie znajduje sensu w swoim życiu i popada w egzystencjalną pustkę, będącą podstawą wielkiego psychicznego nieszczęścia. Szczęście jest zwykle rozumiane jako pozytywny stan emocjonalny: jeśli czujesz się dobrze, jesteś szczęśliwy, jeśli nie, jesteś nieszczęśliwy. Tak pojmowane szczęście przychodzi i odchodzi, tak jak emocje. Natomiast „znaczenie” jest poszukiwaniem czegoś poza sobą, czym może być rodzina, przyjaciele, praca, Bóg, religia… Czegoś, co nadaje sens wszystkiemu, co się robi.

Wielu ludzi nie znajduje sensu w swoim życiu i popada w egzystencjalną pustkę.

Wielu ludzi porusza się, szukając wyłącznie dreszczyku szczęścia, ale nie czegoś, co wykraczałoby poza natychmiastowe dobre samopoczucie i nadawało prawdziwy sens wszystkiemu. Dzieje się tak, bo to, co nadaje sens, kosztuje więcej wysiłku. W dzisiejszych czasach trudniej jest znaleźć znaczenie, ponieważ nastąpiła korozja punktów odniesienia, takich jak religia, wspólnota czy rytuały.

Według Esfahani znaczenie opiera się na czterech filarach: przynależności, przeznaczenia, transcendencji i narracji. Każdy człowiek ma swoją własną kombinację tych elementów w poszukiwaniu sensu życia. Niektórzy ludzie myślą bardziej o celu i narracji, a mniej o transcendencji. Im więcej filarów posiadasz, tym łatwiej jest przezwyciężyć życiowe porażki i zranienia z nich wynikające. Wśród wielu elementów, które ułatwiają odnalezienie sensu życia, jest sztuka, literatura, nauki humanistyczne i filozofia.

Panujący relatywizm de facto zawęża pojęcie prawdy do nauk ścisłych. Tym samym sprawia, że w naukach humanistycznych zanika sposób ich weryfikacji. Pozostawia je więc na pastwę różnych ideologii, przejściowych mód lub stają się domeną sofistów i szarlatanów. Widać więc konieczność ewangelizacji kultury, bo to ona daje odpowiedź na pytanie, kim jest człowiek i jak powinien się zachowywać, i jest prawdziwym „motorem historii”.

Sprawiedliwość, czyli to nie fair!

Anna Wardak

Ile już razy w rodzicielskiej karierze słyszeliśmy wykrzyczane lub wyjęczane: „to nie fair!” – „dlaczego ja?” albo „dlaczego nie ja?”. Tam, gdzie dzieci jest kilkoro – choć pewnie nie tylko – okazje do porównań, poczucia krzywdy i świętego oburzenia zdarzają się średnio co pięć minut. W naszej rodzinie regularnie któreś z dzieci stwierdza żałośnie: „bo ja mam najgorzej w całym domu”, ale ponieważ narzekania te rozkładają się w miarę równomiernie, jesteśmy spokojni, że raczej wszystko jest okej.

„Sprawiedliwość jest cnotą moralną, która polega na stałej i trwałej woli oddawania Bogu i bliźniemu tego, co im się należy” (KKK 1807).

Ale bądź tu mądry: co i komu się należy? Co do Pana Boga – sprawa jasna. Jak w pewnej pieśni: „Nic nie mam swojego, wszystko z ręki Twej…” – godne i sprawiedliwe jest zatem dziękować za każdą chwilę i każdy oddech (nie zawsze o tym pamiętamy). Z ludźmi jednak sprawy mocno się komplikują. Bo co jest realną potrzebą, którą należy zaspokoić, a co zwykłą zachcianką? Czy to fair, że twój trzecioklasista jako ostatni (tak twierdzi) nie ma smartfona, a „wszyscy” dostali przecież na Komunię? Czy to fair, że ja siedzę z dziećmi, a mój mąż wspina się zwinnie po tak zwanych „szczeblach kariery”? Albo że każesz synowi pomóc siostrze i znów nie fair, bo to przecież „nie mój dyżur”. Często za niesprawiedliwe uważamy to, co dla nas niewygodne, a za sprawiedliwe to, co spełnia nasze oczekiwania i wyobrażenia o tym, co „mi się należy”. Żadna cnota nie może rozwijać się w oderwaniu od innych; każda, wzrastając, ciągnie w górę pozostałe. Sprawiedliwość wymaga zarówno roztropności, dającej jasne kryteria rozeznania tego, co, komu i kiedy się należy, jak i męstwa oraz umiarkowania, niezbędnych do przezwyciężania własnego egoizmu oraz rezygnowania z wygody czy przyjemności po to, by należycie wypełniać swoje powinności.

Naszym dzieciom należy się od nas mądra miłość i dobre wychowanie – czyli właściwe przygotowanie do dorosłości.

W rzeczywistości to, co przede wszystkim należy się od nas naszym dzieciom, to mądra miłość i dobre wychowanie – czyli właściwe przygotowanie ich do dorosłości. Sprawiedliwość to nie „każdemu po równo”, lecz każdemu tyle, ile w danej chwili rzeczywiście potrzebuje. Ktoś powiedział, że równe traktowanie nierównych jest tak samo niesprawiedliwe, jak nierówne traktowanie równych. Sprawiedliwość w małżeństwie nie znaczy „każdy równo po 50 proc.”, ale „każdy na maksa” – czyli 100 proc. moich możliwości w danym momencie. Ale sprawiedliwość nie jest jedynie zimnym „odrabianiem pańszczyzny”, suchym i niechętnym wypełnianiem obowiązków. Wtedy zmienia się ona w pusty legalizm, zwykłe „bycie w porządku”, a nie w wyraz naszej miłości do bliskich – która należy się im jak nic innego. Sprawiedliwość powinna wynikać z miłości, a miłość zawsze być ponad sprawiedliwością. Stąd celem, do którego dążymy, wyznaczając np. dyżury dzieciom, nie jest tylko to, by rzetelnie wypełniły własny dyżur, lecz by potem pomogły siostrze bez jęczenia, że to nie fair.

Autorka jest doradcą rodzinnym, moderatorką Akademii Familijnej, mamą dziesięciorga dzieci

Chrzest a ślub rodziców

ODPOWIADA **ks. Marek Kruszewski**

Moja koleżanka urodziła córeczkę. Chrztu pragną oboje rodzice dziecka i deklarują, że będą rozwijali w nim wiarę. Mają jednak obawę o to, czy Kościół nie odmówi chrztu z tego powodu, że jako rodzice nie mają jeszcze ślubu. Planują go zawrzeć, ale teraz, kiedy mają dwumiesięczne dziecko i dużo obciążeń finansowych i życiowych, nie mogą tego zrealizować zbyt szybko. Dużo słyszy się o tym, że niebędący małżeństwem napotykają problemy ze strony Kościoła, a niekiedy zostają wręcz potraktowani w przykry sposób.

Nikomu uczciwie proszącemu nie odmawiamy chrztu. Nie mamy takiego prawa.

Zwykle przeprowadzamy rozmowę na temat życia i wiary osoby, która prosi o chrzest. Czasem prosimy, żeby ludzie przemyśleli tę rozmowę i swoją decyzję. Może ten fakt jest traktowany jako odmowa? Nie wiem.

Zgadzam się, że narzeczeni mają wziąć ślub z miłości do siebie, a nie z nacisków księdza czy „dla dziecka". Ślub pod przymusem jest przeciw godności człowieka jako dziecka Bożego.

Jedyny sensowny dla mnie argument na odkładanie ślubu jest wtedy, gdy ktoś nie jest zdecydowany na życie z tą drugą osobą. Argumenty finansowe są w istocie pozorne; są powiedzeniem tej drugiej osobie: „Jeszcze nie jestem ciebie pewien". Często, jako księża, proponujemy ślub za darmo, bez żadnych opłat. Czasem nawet w wyjątkowych sytuacjach materialnie pomagamy młodym małżeństwom, aby ludzie mogli się pobrać. Wtedy widać zwykle, że w odkładaniu ślubu nie chodzi o pieniądze.

Jeżeli znajomi zamieszkali bez ślubu, to zaczęli budować małżeństwo bez Jezusa. To grozi rozsypką, bo buduje się na piasku. Jaki jest racjonalny powód, dla którego rodzice wspomnianego dziecka żyją bez ślubu, deklarując zarazem, że są wierzący?

Nie oceniam tych ludzi. Ale zobaczmy fakty. Para, która nie ma ślubu kościelnego, żyje w stanie grzechu ciężkiego. Jeśliby ktoś z tej pary umarł w czasie tego roku – prawdopodobieństwo małe, ale istnieje – to jest poważne ryzyko, że ta osoba pójdzie do piekła, gdzie będzie cierpieć przez nieskończoną liczbę lat. Jeśli Pani popiera odkładanie ich ślubu, to automatycznie może Pani współodpowiadać za wieczne cierpienie tej osoby, która by umarła. To niezwykła odpowiedzialność.

A że czasem jako księża jesteśmy przykrzy? Jeśli mężczyzna wziął sobie kobietę bezprawnie, czyli bez błogosławieństwa Boga i rodziców… Pociechę już sobie znalazł u kobiety. Niech przynajmniej od księdza usłyszy kilka męskich słów.

xmarekk@o2.pl
Autor jest proboszczem parafii św. Patryka w Warszawie

Inna Ewangelia?

Wobec Ewangelii stawia się dziś szereg zarzutów: nie przystaje do rzeczywistości, jest staroświecka, wymagająca, niewygodna… Orędownicy nowoczesności próbują przystosować ją do świata, przedstawiając jej „lekką i przyjemną" wersję, bez wymogów moralnych, krzyża i zbawienia, które można otrzymać tylko w Chrystusie i przez Niego… Ale czy wówczas będzie to jeszcze Ewangelia? W czasach św. Pawła także chciano dopasować Ewangelię do świata. Dlatego Apostoł Narodów, pisząc do Galatów, od pierwszych słów listu podkreśla: „Innej jednak Ewangelii nie ma" (por. Ga 1, 7).

Kluczowym elementem, który podejmuje List do Galatów, jest kwestia usprawiedliwienia przez wiarę w Chrystusie i pytanie o podstawę relacji z Bogiem. Według św. Pawła jedynym fundamentem jest wiara w Chrystusa i żadne uczynki nie spełnią tej funkcji. Z kolei jego odpowiedzialność za wspólnotę w Galacji, którą sam ewangelizował, każe przybrać mu ton bezpośredni, czasem wręcz gwałtowny. Autorzy „Katolickiego Komentarza…" zauważają: „List do Galatów to płynąca z głębi serca argumentacja dotycząca palącej kwestii". Sam komentarz natomiast pomoże słowa skierowane do pierwszych chrześcijan odczytać w kontekście współczesnych wyzwań./**amd**

„List do Galatów. Katolicki Komentarz do Pisma Świętego"
Albert Vanhoye SJ, Peter S. Williamson
tłum. Aleksander Gomola
Wydawnictwo W drodze
Poznań 2022

Rozmowy u Patryka

Jedyna w Polsce parafia pod wezwaniem św. Patryka, znajdująca się na warszawskim Gocławiu, świętuje trzydziestolecie istnienia. W ramach obchodów jubileuszu wydana została książka „Rozmowy u św. Patryka" autorstwa Piotra i Agnieszki Goszczyckich.

Na publikację składa się 20 wywiadów (10 z duchownymi, 10 ze świeckimi), w których każdy rozmówca opisuje parafię ze swojej indywidualnej, osobistej, a czasami zaskakującej perspektywy.

Obecny proboszcz parafii ks. Marek Kruszewski we wstępie przypomina dwóch ważnych dla historii parafii kapłanów: śp. ks. prał. Wojciecha Zdziebłowskiego, który „był motorem budowy duchowej i materialnej parafii. Duszą dzieciństwa i jej młodości", i śp. ks. prał. Tadeusza Szczękulskiego, „świadka losów parafii", który posługiwał w niej w latach 2007–2014, z którym rozmowa znajduje się w publikacji. O parafii wypowiada się również m.in. ks. Andrzej Kuflikowski – proboszcz leżącego po sąsiedzku sanktuarium św. o. Pio.

Z osób świeckich na rozmowę zgodzili się m.in. Ewa Adamska, dyrektor szkoły 312, która znajduje się na terenie parafii, Jerzy Łobodziński, wieloletni organista, oraz Elżbieta Nowak, odpowiedzialna za działalność Caritas. Ich słowa i świadectwa malują historię, a także obraz parafii w 2021 r./**dg**

Rozmowy u św. Patryka
Piotr i Agnieszka Goszczyccy
Wydawnictwo Komograf
Warszawa 2021

Fronton świątyni

fot. arch. księdza proboszcza

Kuligowskie krzyże

Patryk Lubryczyński

W malowniczym zakolu Bugu, na wysokości Radzymina, znajduje się Kuligów, który warto odwiedzić – najlepiej latem.

Proboszcz parafii Matki Bożej Loretańskiej w Kuligowie ks. Piotr Milewski informuje, że od kilku lat odpust parafialny przenoszony jest z 10 grudnia na sierpień, ze względu na dogodniejszą organizacyjnie porę roku. Lokalna społeczność angażuje się w uroczystość, Koło Gospodyń Wiejskich w Kuligowie szyje specjalne stroje ludowe i przygotowuje wieniec dożynkowy. Parafianka Iwona Mianowska mówi, że na odpust przychodzi większość wiernych. – To szczególny czas, kiedy możemy pokazać, że jesteśmy dumni z posiadania własnego kościoła, choć parafia liczy tylko 445 mieszkańców z jednej miejscowości Kuligów. Została erygowana 29 czerwca 2003 r. przez bp. Kazimierza Romaniuka w wyniku oddolnych starań mieszkańców. Bliskość parafii to większa możliwość uczestnictwa w Mszach świętych i nabożeństwach w świątyni, szczególnie dla starszych parafian, którzy mogą przyjść do kościoła na piechotę – dodaje.

Krzyże i misje

Ksiądz proboszcz precyzuje, że w sobotę po uroczystości odpustowej odbywa się procesja do przydrożnych krzyży. – Dołączają do nas letnicy, którzy mają w okolicy działki wypoczynkowe nad Bugiem. W modlitwie rokrocznie bierze udział około sześćdziesięciu osób, a procesja kończy się Mszą świętą w kościele – opisuje ks. Piotr.

Wyjątkowy dla miejscowości zwyczaj został zapoczątkowany w 1848 r., na Mazowszu panowała w tym czasie epidemia cholery. Mieszkańcy Kuligowa postawili wzdłuż całej wsi czternaście krzyży, aby uchroniły ich przed śmiercią. Wielopokoleniowy przekaz poświadcza, że gorliwe modlitwy powstrzymały epidemię. Mieszkańcy jako jedyni na tym obszarze zostali ocaleni. Od tego zdarzenia wziął się pielęgnowany do dziś zwyczaj obchodzenia krzyży z modlitwą. Tradycji nie przerwały wojny ani zakazy władz komunistycznych. – Dostrzegam, że ludzie dbają o krzyże i układają wokół nich świeże kwiaty – opowiada duszpasterz.

Ważnym impulsem duchowym były zorganizowane w 2019 r. pierwsze misje święte w historii parafii, czyli rekolekcje, które powinny odbywać się co kilka lat. Długo przygotowywaliśmy się do nich, modląc się o owoce i dary Ducha Świętego. – Dzięki misjom pogłębiliśmy wewnętrzną jedność oraz komunię między sobą i z całym Kościołem – przekonuje duchowny.

Huzarzy Śmierci

Przy współudziale parafii i władz samorządowych pod koniec sierpnia odbywa się impreza z rekonstrukcjami historycznymi „Huzarzy Śmierci. Policjanci w Bitwie Warszawskiej". Uroczystość przypomina udział funkcjonariuszy Policji Państwowej w obronie ojczyzny w 1920 r., a konkretnie Huzarów Śmierci – Ochotniczego Dywizjonu Jazdy 1. Armii por. Józefa Siły-Nowickiego. W sierpniu 1920 r. oddział wykrył wojska sowieckie w Kuligowie i stoczył z nimi zwycięską potyczkę. Świętowanie tego wydarzenia rozpoczyna się Mszą świętą w kuligowskim kościele, odprawianą w intencji ojczyzny i jej obrońców. W oprawę liturgii zaangażowany jest poczet sztandarowy Komendy Stołecznej Policji. – Po Eucharystii wraz z zaproszonymi gośćmi i parafianami przechodzimy w procesji pod obeliski w centrum Kuligowa, gdzie składamy kwiaty – wspomina ks. Milewski.

Życie modlitewne

W parafii powoli rozwija się kult miłosierdzia Bożego. Relikwie św. Faustyny Kowalskiej zostały wprowadzone do świątyni 26 września 2021 r. w obecności ordynariusza warszawsko-praskiego. – Zainicjowałem Mszę świętą z nabożeństwem do Bożego miłosierdzia, która jest odprawiana każdego 22. dnia miesiąca na pamiątkę pierwszych objawień s. Faustyny Kowalskiej w Płocku – relacjonuje kapłan. W okresie Adwentu szczególnym kultem jest otaczana figura Matki Bożej Loretańskiej, która peregrynuje wśród domostw wiernych.

Proboszcz zauważa, że większość parafian przychodzi do świątyni wyłącznie w niedzielę, a w tygodniu frekwencja na Eucharystii jest niska. Prężnie działają Koło Żywego Różańca Matki Bożej Bolesnej i Róża Rodziców za Dzieci św. Jana Pawła II. – Nie ma zapotrzebowania na więcej grup modlitewnych przy tak małej liczbie parafian. Wierni wolą wykonywanie konkretnych prac na rzecz kościoła. Na przykład nieocenioną pomocą jest Ochotnicza Straż Pożarna w Kuligowie, która wspiera mnie przy budowie Grobu Pańskiego czy tworzeniu ołtarzy przed Bożym Ciałem – opisuje ks. Piotr.

We wnętrzu świątyni znajdują się zakupione przez parafian stacje drogi krzyżowej i ikony autorstwa Tomasza Milla, który inspiruje się chrześcijaństwem wschodnim, m.in. wizerunki Matki Bożej Loretańskiej oraz Jezusa Miłosiernego. – Prace artysty utrzymane są w ciepłej kolorystyce, dzięki czemu wiele par narzeczonych spoza parafii wybiera nasz kościół na miejsce ślubów, a małżeństwa chrzczą tu dzieci, uznając świątynię za mającą nastrój – przyznaje Iwona Mianowska.

Ołtarz główny

fot. arch. księdza proboszcza

Parafia Matki Bożej Loretańskiej,
ul. Kościelna 2, 05-254 Kuligów,
tel. 29 758 00 30,
kancelaria@parafiakuligow.pl,
www.parafiakuligow.pl

W SKRÓCIE

■ **Tydzień Modlitw o Jedność Chrześcijan.** 22 stycznia o godz. 16 w katedrze praskiej przy ul. Floriańskiej odprawione zostanie nabożeństwo Słowa Bożego. Liturgii będzie przewodniczył bp Romuald Kamiński. Centralne nabożeństwo odbędzie się 23 stycznia w prawosławnej metropolitalnej katedrze św. Marii Magdaleny, al. Solidarności 52, gdzie homilię wygłosi biskup pomocniczy archidiecezji warszawskiej Michał Janocha.

■ **Rocznica ingresu bp. Kamińskiego.** 20 stycznia przypada czwarta rocznica ingresu bp. Romualda Kamińskiego. Modlitwa w tym dniu organizowana jest w poszczególnych parafiach diecezji warszawsko-praskiej.

■ **W intencji kard. Józefa Glempa.** W dziewiątą rocznicę śmierci kard. Józefa Glempa, 23 stycznia o godz. 19.00, w archikatedrze warszawskiej, ul. Świętojańska 8, odprawiona zostanie Msza święta pod przewodnictwem kard. Kazimierza Nycza.

■ **Ekumeniczna rocznica.** 27 stycznia o godz. 17.30 w kościele św. Marcina przy ul. Piwnej zostanie odprawiona Msza święta w 60. rocznicę pierwszego nabożeństwa ekumenicznego w Warszawie.

■ **Duchowość dla Warszawy.** W kolejnym z tego cyklu spotkaniu „Czy cierpienie jest karą za grzechy" weźmie udział dominikanin o. dr hab. Tomasz Gałuszka, 20 stycznia o godz. 19.00 w budynku Centralnej Biblioteki Rolniczej, ul. Krakowskie Przedmieście 66 w Warszawie. Wstęp wolny. Spotkanie organizuje Akademia Katolicka w Warszawie we współpracy z Narodowym Instytutem Kultury i Dziedzictwa Wsi. Patronat medialny sprawuje tygodnik „Idziemy".

■ **Parafialne sprawozdania.** Ks. Dariusz Szczepaniuk, kanclerz kurii diecezji warszawsko-praskiej, w wydanym komunikacie przypomina księżom proboszczom o złożeniu corocznych sprawozdań duszpasterskich i finansowych do 31 stycznia. Zmieniły się sprawozdania duszpasterskie dekanalne i parafialne, druki do pobrania znajdują się w załącznikach na stronie internetowej diecezji warszawsko-praskiej.

■ **Przed Światowym Spotkaniem Rodzin.** W ramach przygotowań do X Światowego Spotkania Rodzin z papieżem Franciszkiem w dniach 22–26 czerwca w Rzymie Krajowy Ośrodek Duszpasterstwa Rodzin przygotował materiały duszpasterskie do wykorzystania w parafii, we wspólnocie i w rodzinie. Materiały są opracowane na poszczególne miesiące od stycznia do czerwca: www.diecezja.waw.pl. Ks. Robert Wielądek, diecezjalny duszpasterz rodzin, zaprasza osoby z diecezji praskiej, które chciałyby się udać na spotkanie do Rzymu: e-mail rwil8@wp.pl, tel. 664 766 062.

fot. facebook.com/parafiarembertow

RELIKWIE BŁ. PRYMASA

W parafii Matki Bożej Zwycięskiej w Rembertowie 16 stycznia miała miejsce instalacja relikwii bł. kard. Stefana Wyszyńskiego. Mszy świętej wieczornej przewodniczył i kazanie wygłosił bp Romuald Kamiński.

RAJSKIE SPEKTALE

fot. arch. Teatru Raj

Teatr Raj parafii św. Marka Ewangelisty przy ul. Zamiejskiej 6 wystawił 16 stycznia bożonarodzeniowe spektakle w wykonaniu młodszej grupy dzieci oraz „Jasełka z humorem" przygotowane przez grupę dzieci starszych. Spektakle będą powtórzone 23 stycznia o godz. 16.15 oraz o godz. 19.00. Wstęp wolny. Teatr Raj w miejscowej parafii działa od 25 lat. W swoim dorobku ma blisko 100 premier, zagrał ponad 420 spektakli. Co roku przygotowuje 3–4 premiery teatralne. Przyjmuje wszystkie chętne dzieci bez eliminacji. Zajęcia odbywają się dwa razy w tygodniu, w dwóch grupach wiekowych. W wakacje uczestnicy wyjeżdżają na wspólny wypoczynek. Teatr prowadzi Teresa Tymosiewicz-Muszel.

DUSZPASTERSKIE BIEGANIE

Przed kościołem św. Aleksandra przy pl. Trzech Krzyży w Warszawie w każdą sobotę o godz. 11.00 rozpoczyna się wspólny jogging ok. 6 km trasą w okolicy Łazienek Królewskich i bulwarów. Tempo dostosowane jest do możliwości uczestników, a bieg kończy się spotkaniem w kawiarni nieopodal świątyni. Tam uczestnicy czytają i rozważają Ewangelię. W inicjatywie „Bieganie z Dobrą Nowiną" uczestniczy wikariusz parafii św. Aleksandra ks. Bartosz Kuczmarski.

fot. Patryk Lubryczyński

fot. PAP/Leszek Szymański

KONTROWERSYJNY MOST

Po praskiej stronie Wisły nie ustają protesty w sprawie budowy mostu pieszo-rowerowego na wysokości ul. Karowej i Okrzei. Chodzi o wybór miejsca i nadmierną wycinkę drzew pod tę przeprawę. Wykonawca wyciął już około 40 drzew i ponad pół hektara krzewów. Sprawą zainteresowało się stowarzyszenie Porozumienie dla Pragi.

fot. Biuro Prasowe DWP/Karolina Błażejczyk

KOLĘDNICY MISYJNI

Kurię warszawsko-praską odwiedziły wraz z opiekunami dzieci ze Szkoły Podstawowej nr 3 im. Janusza Korczaka w Zielonce. Dzieci, przebrane za znane z jasełek postaci oraz w strojach charakterystycznych dla Kazachstanu, Uzbekistanu i Kirgistanu, po modlitwie „Anioł Pański" odegrały krótkie przedstawienie przybliżające losy ich rówieśników z Azji Środkowej. Na koniec pracownicy kurii mogli wesprzeć finansowo dzieci w krajach misyjnych.

ŁÓDZKI DZIEŃ JUDAIZMU

Choć Dzień Judaizmu w Kościele katolickim obchodzony jest 17 stycznia, to łódzkie obchody rozpoczęły się w wigilię tego dnia. Przy ul. Zgierskiej 27, w miejscu dawnej Synagogi Bałuckiej, stanął namiot, w którym katolicy spotkali się z przedstawicielami Łódzkiej Gminy Żydowskiej. Tematem spotkania było żydowskie Noworoczne Święto Drzew Tu bi-Szwat. Haggadę na to święto wygłosił rabin Łodzi David Szychowski. W drugiej części spotkania komentarz do „Pieśni Słonecznej", która jest pochwałą Stwórcy i stworzenia, wygłosił abp Grzegorz Ryś. Uczestnicy spotkania wysłuchali pieśni żydowskich oraz spożyli świąteczne potrawy. W drugim dniu obchodów Dnia Judaizmu odbył się panel na temat Statutu Kaliskiego./**ks. Paweł Kłys**

fot. ks. Paweł Kłys

ALFA W SCHRONISKU

Coraz większym zainteresowaniem w Kościele łódzkim cieszą się Kursy Alfa. Kursy są organizowane już nie tylko dla grup i wspólnot działających przy parafiach, dla rodziców przygotowujących się wraz ze swoimi dziećmi do pierwszej Komunii świętej czy sakramentu bierzmowania, ale także dla mieszkańców schroniska dla bezdomnych kobiet w Łodzi. – Dla mnie Kurs Alfa jest dotykaniem żywego Boga – mówi pani Maria. – Każde spotkanie, a wraz z nim każdy film porusza w nas głębokie pokłady uczuć radości i szczęścia. Dziękujemy tej grupie, że tutaj jest, bo te spotkania są bliskie naszemu sercu i naszym pragnieniom – dodaje. W schronisku mogą zamieszkać wszystkie bezdomne panie, które ostatnie swoje miejsce zameldowania miały na terenie miasta Łodzi./**ks. Paweł Kłys**

fot. ks. Paweł Kłys

W SKRÓCIE

■ **Kolędowanie w Stanisławowie.** W parafii św. Jana Chrzciciela i św. Stanisława BM w Stanisławowie, ul. Szkolna 2, 23 stycznia o godz. 12.00 odbędzie się „Kolędowanie na Mazowszu". Wystąpią Alicja Węgorzewska – światowej sławy mezzosopran, Olga Bończyk – piosenkarka i aktorka, Bogdan Kierejsza – skrzypek i aranżer, Robert Grudzień – mistrz organów. Po koncercie odbędzie się spotkanie z artystami.

■ **Wścieklizna na Mazowszu.** W związku z kolejnymi przypadkami wścieklizny u psów i kotów wystosowany został tym razem rządowy alert m.in. o utrzymywanie zwierząt domowych w zamknięciu, a także zaszczepienie psów i kotów przeciwko wściekliźnie. Od 31 grudnia 2021 r. na obszarze zagrożonym wystąpieniem wścieklizny u zwierząt rozporządzeniem wojewody mazowieckiego wprowadzono nakaz szczepienia. Pierwsze szczepienie powinno być wykonane w terminie 30 dni od dnia ukończenia przez kota lub psa trzeciego miesiąca życia, a następnie nie rzadziej niż co dwanaście miesięcy od ostatniego szczepienia. Brak szczepienia skutkuje mandatem w wysokości 500 zł.

■ **Bezpieczne ferie.** Przed wyjazdem na ferie zimowe policjanci ruchu drogowego prowadzą dodatkowe kontrole autobusów i kierowców przewożących dzieci i młodzież na wypoczynek. W województwie mazowieckiem ferie odbędą się w dniach 31 stycznia – 13 lutego. Kontrole należy umawiać kilka dni przed wyjazdem, w Warszawie będą prowadzone na parkingu obok Hali Torwar przy ul. Łazienkowskiej. Na stronie bezpiecznyautobus.gov.pl można sprawdzić podstawowe informacje na temat autobusu, np. dane o badaniu technicznym oraz informacje o polisie OC.

■ **Pamięci powstańców warszawskich.** Na połowę bieżącego roku zapowiadane jest otwarcie izby pamięci na wolskim cmentarzu powstańczym. Ma być ona oddziałem Muzeum Warszawy, składać się z dwóch pawilonów i Muru Pamięci, na którym znajdzie się ponad 62 tys. mosiężnych tabliczek z nazwiskami poległych w czasie powstania warszawskiego cywilów i żołnierzy. W przygotowane puste tabliczki w miarę postępowania badań wpisywane będą kolejne nazwiska.

■ **W Porcie Czerniakowskim.** Miejski Zarząd Zieleni ogłosił zamówienie na zaprojektowanie mostu pieszo-rowerowego nad kanałem portowym w Porcie Czerniakowskim. Most ma się znaleźć w miejscu dawnego tymczasowego drewnianego mostku (łączył on zachodni brzeg portu z Cyplem Czerniakowskim), który został zamknięty w 2007 r.

Wzajemne słuchanie

Niech w Tobie odnajdziemy naszą jedność, abyśmy mogli razem podążać do życia wiecznego i abyśmy nie zbaczali z drogi prawdy i tego, co jest słuszne – tymi słowami synodalnej modlitwy do Ducha Świętego rozpoczęło się w sobotę 15 stycznia spotkanie koordynatorów parafialnych zespołów synodalnych diecezji warszawsko-praskiej.

We wprowadzeniu ks. prał. Andrzej Kuflikowski i p. Ewa Grąbczewska przypomnieli, że synod jest przestrzenią rozmowy i wzajemnego słuchania w Duchu Świętym. Następnie konferencję pod hasłem „Dlaczego Synod i czym w ogóle jest synodalność?" wygłosił biskup pomocniczy diecezji warszawsko-praskiej Jacek Grzybowski. Zwrócił uwagę, że w Kościele starożytnym i średniowiecznym synody i sobory były powszechnie przyjętym sposobem działania. Bp Grzybowski nawiązał też do słów papieża Franciszka, który w książce „Powróćmy do marzeń" określił synodalność jako drogę Kościoła w trzecim tysiącleciu. Jednocześnie stwierdził, że obecnie realizacja tej drogi jest wyzwaniem dla Kościoła m.in. ze względu na wielość głosów docierających spoza Kościoła i kulturę antychrześcijańską. Wymieniając znaki czasu: brak młodych w Kościele, indyferentyzm religijny, chrześcijaństwo kulturowe, spadającą frekwencję zaangażowanych czy klientystyczne podejście do Kościoła, bp Grzybowski podkreślił, że istotą synodu jest nawrócenie pastoralne. – Synod nie jest retuszem, który dostosowuje Kościół do ducha czasu – przypomniał na koniec, nawiązując do słów Ojca Świętego.

Po konferencji uczestnicy w małych grupach dzielili się doświadczeniami z przebiegu prac synodu w parafiach. Podsumowanie było też okazją do wyjaśnienia wątpliwości związanych z treścią ankiet i dalszą organizacją prac synodalnych w diecezji.

W diecezji warszawsko-praskiej etap diecezjalny synodu trwa od 17 października 2021 r. W prace może włączyć się każdy, wypełniając do 28 lutego 2022 r. ankietę synodalną. Ankieta oraz szczegółowe informacje dostępne są w parafiach i na stronie www.diecezja.waw.pl.

Agnieszka M. Domańska

fot. xhz

fot. xhz

Komisja liturgiczna

Diecezjalna Komisja Liturgiczna, powołana przez bp. Romualda Kamińskiego, 13 stycznia rozpoczęła działalność – informuje jej przewodniczący ks. Paweł Cieślik. Komisja jest organem doradczym biskupa warszawsko-praskiego w sprawach dotyczących liturgii na terenie diecezji warszawsko-praskiej. Według założeń ma na celu „pomaganie w szerzeniu i umacnianiu życia liturgicznego, w podnoszeniu poziomu sprawowania liturgii w diecezji, wydawaniu opinii w sprawach liturgicznych, przyczynianiu się do wychowania liturgicznego oraz odpowiedniego formowania duchowieństwa i wiernych oraz w rozwijaniu wszelkich form duszpasterstwa liturgicznego".

Członkami komisji są ks. Dariusz Marczak – proboszcz parafii św. Hieronima w Starej Miłośnie, oraz ks. Tomasz Kalinowski – ceremoniarz diecezjalny. Przewodniczący komisji ks. dr Paweł Cieślik jest wykładowcą liturgiki w Wyższym Seminarium Duchownym Diecezji Warszawsko-Praskiej, duszpasterzem akademickim w DA Arka na Grochowie. Wszelkie pytania, sugestie i wątpliwości można wyjaśniać bezpośrednio z członkami komisji lub pisząc na adres: dkl@wierzymy.pl.

Sympozjum o synodalności

W Wyższym Seminarium Duchownym Diecezji Warszawsko-Praskiej przy ul. Mehoffera 26 lutego odbędzie się sympozjum „Po co Synod o synodalności?". W programie przewidziane są wykłady ks. prof. dr. hab. Leszka Misiarczyka „Funkcja, zadania i przebieg synodów w Kościele starożytnym" oraz dr. hab. Aleksandra Bańki „Blaski i cienie Synodu o synodalności". W debacie synodalnej „Małżeństwo w Kościele" wezmą udział Aleksander Bańka oraz dwa małżeństwa.

Aleksander Bańka – mąż i ojciec, doktor habilitowany filozofii, politolog – jest świeckim liderem Centrum Duchowości Ruchu Światło-Życie Archidiecezji Katowickiej, członkiem Rady KEP ds. Apostolstwa Świeckich, polskim delegatem na synod.

Monika i Marcin Gomułkowie są małżeństwem od siedmiu lat, rodzicami trójki dzieci; ona prawniczka, on politolog, są twórcami internetowego „Początku Wieczności", konsultorami Komisji Duszpasterstwa Konferencji Episkopatu Polski.

Weronika i Jan Kostrzewowie są małżeństwem od pięciu lat, rodzicami trójki dzieci, ona dziennikarka, on cyberekspert.

Ze względu na reżim sanitarny liczba uczestników sympozjum jest ograniczona. Można zapisać się pod adresem mailowym: zapisysympozjum@gmail.com.

Szczegóły: diecezja.waw.pl/7857.

Dom z przeszłością

Spektakl „Jej Przystań", o niezwykłej historii domu dla dziewcząt prowadzonym przez s. Benignę Stanisławę Umińską ze Zgromadzenia Sióstr Benedyktynek Samarytanek, zobaczyć można 23 stycznia o godz. 19.00 w parafii Narodzenia NMP w Warszawie-Płudach, ul. Klasyków 21/23.

Jednoaktowa sztuka wystawiona będzie w sali widowiskowej „Wieczernik", nieopodal budynku dawnej „Przystani", w którym siostry benedyktynki samarytanki we współpracy z warszawskim magistratem prowadziły od 1927 r. dom dla dziewcząt zagubionych moralnie. – W tym domu przy ul. Modlińskiej 257 w czasie jego działalności do 1945 r. schronienie znalazło ponad tysiąc dziewcząt. Siostry stworzyły im prawdziwy ciepły dom i dały nadzieję na inną, lepszą przyszłość – mówi Bartłomiej Włodkowski, autor książki o historii kamienicy.

W latach niemieckiej okupacji dyrektorką domu była s. Benigna Umińska. Niezwykła jest historia życia s. Benigny i jej działalności w domu „Przystań". Stanisława Umińska w latach dwudziestych minionego wieku była jedną z najzdolniejszych aktorek młodego pokolenia. Występowała m.in. na deskach Teatru Polskiego i Teatru Małego w Warszawie. Osobista tragedia zmieniła bieg jej życia. Nakłoniona przez nieuleczalnie chorego na nowotwór narzeczonego, w szpitalu oddała do niego śmiertelny strzał. Paryski sąd uniewinnił ją za działanie w afekcie. Resztę życia chciała spędzić, pokutując. Została przyjęta do Zgromadzenia Sióstr Benedyktynek Samarytanek od Krzyża Chrystusowego. Przybrała imię Benigna. W latach

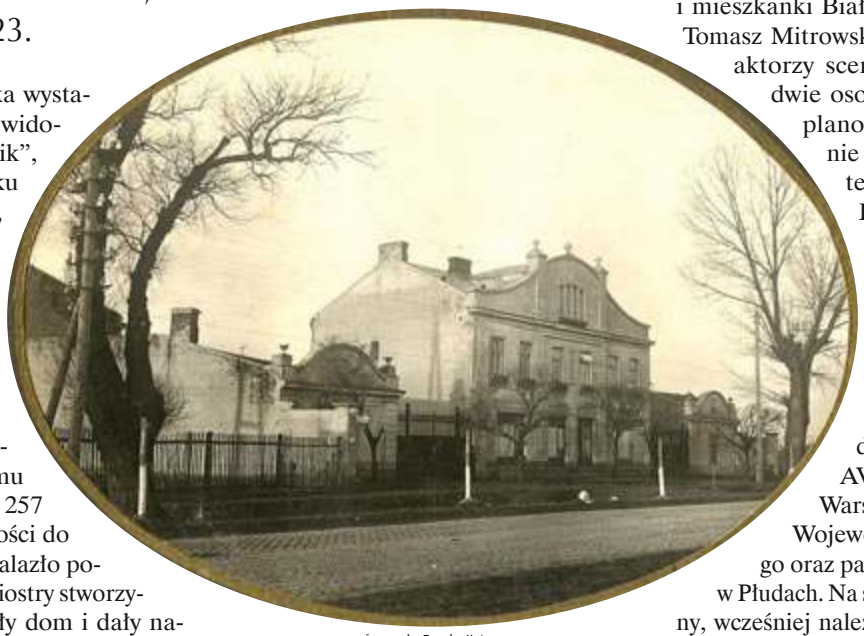

fot. arch. Fundacji Ave

1937–1945 była przełożoną wspólnoty sióstr i kierowniczką domu dla dziewcząt moralnie zagubionych w Henrykowie, znajdującym się wówczas w podwarszawskiej gminie Jabłonna, a dziś na terenie stołecznej dzielnicy Białołęka. Tutaj w czasie II wojny światowej s. Benigna niosła także pomoc partyzantom, ratowała Żydów. W 1942 r. poprosiła swojego przyjaciela Leona Schillera, aby z podopiecznymi „Przystani" przygotował świąteczną sztukę. Wystawiono wówczas słynną „Pastorałkę", którą obejrzały tysiące mieszkańców Białołęki, a także takie sławy jak Czesław Miłosz. „Pastorałka" zapoczątkowała dwuletnią działalność konspiracyjnego teatru na Białołęce.

Jednoaktową sztukę o s. Benignie pióra pisarki i poetki Justyny Bargielskiej, laureatki wielu prestiżowych nagród i mieszkanki Białołęki, wyreżyserował Tomasz Mitrowski. W sztuce wystąpią aktorzy scen warszawskich oraz dwie osoby z chóru Ave. Zaplanowano też kolędowanie z chórem Ave i kwartetem smyczkowym. Premierowo zabrzmi piosenka o Modlińskiej 257, napisana przez Annę Mieszkowską (słowa) i Jerzego Cembrzyńskiego (muzyka).

Organizatorem wydarzenia jest Fundacja AVE przy wsparciu m.st. Warszawy i Samorządu Województwa Mazowieckiego oraz parafii Narodzenia NMP w Płudach. Na spektakl wstęp jest wolny, wcześniej należy dokonać rezerwacji miejsc poprzez stronę fundacjaave.pl.

– Mamy nadzieję, że nasza sztuka rozpocznie nowy okres dziejów Modlińskiej 257. Po długich zabiegach Fundacji AVE i innych społeczników właśnie rozstrzygany jest przetarg na renowację zabytkowej kamienicy – mówi Bartłomiej Włodkowski, prezes Fundacji Ave. Za dwa lata w kamienicy ma powstać lokalne centrum kulturalne.

System osłonowy

W związku z wyższymi opłatami za energię elektryczną i ogrzewanie m.st. Warszawa wesprzeć ma dotacjami określoną grupę osób. Pomoc skierowana jest do stałych mieszkańców stolicy, prowadzących jednoosobowe gospodarstwa domowe, których miesięczny dochód nie przekracza 1940 zł netto. Minimalna wysokość pomocy to 50 proc. miesięcznej opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi. Wsparcie udzielane jest na co najmniej dwa miesiące, a jego wysokość jest ustalana indywidualnie, w zależności od aktualnej sytuacji życiowej osoby wnioskującej.

Miasto będzie także przyjmowało wnioski o przyznanie rządowego dodatku osłonowego. Przysługuje on gospodarstwom domowym jednoosobowym, przy dochodach miesięcznych poniżej 2100 zł netto. Pomoc otrzymają także mieszkańcy gospodarstwa wieloosobowego, gdzie wysokość przeciętnego miesięcznego dochodu na osobę nie przekracza 1500 zł netto. Wsparcie przewidziano też dla gospodarstw, które samodzielnie ogrzewają dom czy mieszkanie np. węglem czy paliwami węglopochodnymi. Formularz znajduje się na stronie www.gov.pl/web/klimat/do-pobrania. W celu uzyskania dotacji miejskich i rządowych należy zwrócić się do dzielnicowego ośrodka pomocy społecznej.

Szczegóły: www.um.warszawa.pl.

Katechezy przedślubne

W parafiach diecezji warszawsko-praskiej kursy przedmałżeńskie w lutym i marcu odbędą się w poniższych terminach, z rozpoczęciem według wskazanych dat.

Dekanat aniński: par. Matki Bożej Anielskiej, ul. Wilgi 14, Warszawa – rozpoczęcie 23 lutego, kursy w środy o g. 19.30.

Dekanat bródnowski: par. MB Różańcowej, ul. Wysockiego 8, Warszawa – 9 marca, kursy w środy o g. 20.00. Par. św. Włodzimierza, ul. Kondratowicza 2, Warszawa – 1 marca, kursy we wtorki o g. 19.00. Par. św. Marii Magdaleny, ul. Echa Leśne 2, Warszawa – 2 lutego, kursy w środy o g. 19.30. Par. św. Szczepana, ul. Głębocka 74, Warszawa – 2 marca, kursy w środy o g. 19.30.

Dekanat grochowski: par. MB Królowej Polskich Męczenników, al. Stanów Zjednoczonych 55, Warszawa – kursy w każdy piątek o g. 19.00. Par. św. o. Pio, ul. gen. E. Fieldorfa 1, Warszawa – 2 marca, kursy w środy. Par. św. Patryka, ul. Rechniewskiego 14, Warszawa – 17 marca, kursy w czwartki o g. 19.00.

Dekanat praski: par. MB z Lourdes, ul. Wileńska 69, Warszawa – 18 marca, kursy w piątki o g. 18.00. Par. św. Marka Ewangelisty, ul. Zamiejska 6, Warszawa – 15 lutego, kursy we wtorki o g. 19.00. Par. Świętej Rodziny, ul. Rozwadowska 9/11, Warszawa – 28 lutego, kursy w poniedziałki o g. 20.00.

Dekanat rembertowski: par. św. Wacława, ul. Korkowa 27, Warszawa – 6 marca, kursy w niedziele o g. 19.00. Par. Opatrzności Bożej, ul. Skargi 2, Wesoła – 21 lutego, kursy w poniedziałki o g. 19.00. Par. Najświętszego Serca Pana Jezusa, ul. Borkowska 1, Stara Miłosna – 7 lutego, kursy w poniedziałki o g. 19.00.

Dekanat tarchomiński: Par. NMP Matki Pięknej Miłości, ul. Myśliborska 100, Warszawa – 7 marca, kursy w poniedziałki o g. 19.00. Par. NMP Wspomożycielki Wiernych, ul. Izabelińska 8, Stanisławów – 7 lutego, kursy w poniedziałki o g. 19.00. Par. św. Franciszka z Asyżu, ul. Strumykowa 25, Warszawa – 7 lutego, kursy w poniedziałki o g. 19.00. Par. NMP Królowej, ul. Sienkiewicza 12, Józefów k. Legionowa – 7 lutego, kursy w poniedziałki o g. 20.00. Par. Niepokalanego Poczęcia NMP, pl. Wolności 3, Nieporęt – 12 lutego, kursy w soboty o g. 18.00.

Dekanat jadowski: par. św. Jakuba Apostoła, pl. Dreszera 11, Jadów – 6 marca, kursy w niedziele o g. 19.00. Par. Wniebowzięcia NMP, ul. C.K. Norwida 10, Strachówka – 20 lutego, kursy w niedziele o g. 15.00.

Dekanat kobyłkowski: par. Świętej Trójcy, ul. Kościelna 2, Kobyłka – 17 lutego, kursy w czwartki o g. 19.00. Par. św. Andrzeja Boboli, al. Józefa Piłsudskiego 248/252, Marki – 5 marca, kursy w soboty o g. 19.00.

Dekanat legionowski: par. Najśw. Ciała i Krwi Chrystusa, ul. Piłsudskiego 47, Legionowo – 6 marca, kursy w niedziele o g. 17.00. Par. św. Jana Kantego, ul. Kościelna 2, Legionowo – 10 lutego, kursy w czwartki o g. 19.00.

Dekanat Mińsk Maz. – Narodzenia NMP: par. MB Nieustającej Pomocy, ul. Nowa 1, Huta Mińska – 3 marca, kursy w czwartki o g. 19.00. Par. Narodzenia NMP, ul. Kościelna 1, Mińsk Maz. – 15 marca, kursy we wtorki o g. 19.00. Par. MB z Guadalupe, ul. Mazowiecka 33, Budy Barczące – 13 marca, kursy w niedziele o g. 14.00.

Dekanat Mińsk Maz. – św. Antoniego: par. św. Antoniego z Padwy, ul. kard. St. Wyszyńskiego 54, Mińsk Maz. – 9 marca, kursy w środy o g. 19.00. Par. Świętej Trójcy, ul. Kościuszki 25, Kołbiel – 6 marca, kursy w niedziele o g. 19.00. Par. św. Jana Chrzciciela, ul. gen. K. Sosnkowskiego 43a, Mińsk Maz. – 6 marca, kursy w niedziele o g. 17.30.

Dekanat otwocki: par. Zesłania Ducha Świętego, ul. Żeromskiego 6, Otwock – 2 lutego, kursy w środy o g. 19.00.

Dekanat Otwock-Kresy: par. św. Teresy od Dzieciątka Jezus, ul. Hugona Kołłątaja 80/82, Otwock – 27 lutego, kursy w niedziele o g. 19.00. Par. św. Jana Chrzciciela, ul. Kasprowicza 2 Józefów-Michalin – 3 lutego, kursy w czwartki o g. 19.00.

Dekanat radzymiński: par. św. Jana Pawła II, ul. Słowackiego 58, Radzymin – 6 marca, kursy w niedziele o g. 16.00. Par. św. Trójcy, ul. Kościelna 41, Niegów – 12 marca, kursy w soboty o 10.00.

Dekanat siennicki: par. św. Trójcy, ul. Rynek 10, Latowicz – 20 lutego, kursy w niedziele o g. 17.00.

Dekanat stanisławowski: par. św. Mikołaja, ul. Rynek 30a, Dobre – 4 marca, kursy w piątki o g. 19.00. Par. św. Jana Chrzciciela i Stanisława BM, ul. Szkolna 2, Stanisławów – 6 lutego, kursy w niedziele o g. 19.00.

fot. pixabay.com

Dekanat Sulejówek: par. NMP Matki Kościoła, ul. Żeromskiego 18, Sulejówek – 4 marca, kursy w piątki o g. 19.00. Par. Przemienienia Pańskiego, ul. Armii Krajowej 34, Miłosna – 5 marca, kursy w soboty o 9.00.

Dekanat Tłuszcz: par. św. Józefa i Franciszka, Franciszków 68 – 6 marca, kursy w niedziele o g. 16.00. Par. Narodzenia Pańskiego, ul. Kościelna 2, Jasienica – 20 lutego, kursy w niedziele o g. 13.00. Par. św. Stanisława, pl. 3 Maja 17, Postoliska – 6 lutego, kursy w niedziele g. 15.00 / sobota g. 16.00. Par. Przemienienia Pańskiego, ul. Kościelna 7, Tłuszcz – 7 lutego, kursy w poniedziałki o g. 19.30.

Dekanat zielonkowski: par. MB Częstochowskiej, ul. Jagiellońska 10, Zielonka – 16 lutego, kursy w czwartki o g. 19.00. Par. Miłosierdzia Bożego, ul. 11 Listopada 4, Ząbki – 25 lutego, kursy w soboty o g. 19.00.

oprac. Patryk Lubryczyński

fot. arch. Katolickie Stowarzyszenie „Civitas Christiana"

Z zapisków prymasa

W Centrum Edukacyjnym Instytutu Pamięci Narodowej „Przystanek Historia" przy ul. Marszałkowskiej w Warszawie 12 stycznia odbyło się spotkanie poświęcone nowemu wydaniu zapisków prymasa Stefana Wyszyńskiego „Miłość i sprawiedliwość społeczna". Prelegenci starali się odpowiedzieć na pytanie o aktualność nauczania Prymasa Tysiąclecia w kwestiach nauki społecznej. Iwona Czarcińska z Instytutu Prymasowskiego wskazała na potrzebę przybliżania myśli kard. Wyszyńskiego współczesnemu człowiekowi w taki sposób, by mógł się z jego osobą zaprzyjaźnić i odnalazł w nim orędownika. – Nauczanie prymasa nie jest łatwe, zmienił się kontekst, należy je więc przełożyć na współczesne sytuacje. To, co przekazywał ksiądz kardynał, było, jest i będzie aktualne, bo wypływa ze źródła myśli Bożej. Najważniejsze, by te słowa i myśli nas przemieniały – mówiła. Piotr Sutowicz, reprezentujący Civitas Christiana, podkreślił, że studium tej książki i tej myśli jest bardzo ważne, bo kard. Wyszyński pisał swój program dla Polski, także dla tych, którzy współcześnie w niej żyją. Prof. Paweł Skibiński wyraził radość i satysfakcję z powodu nowego wydania cennej publikacji, zaznaczając, że jest to jedyna znana mu kompleksowa wypowiedź kard. Wyszyńskiego na temat nauki społecznej, oraz uwypuklił niezwykłe walory intelektualne i spójność myśli zawartą w tekście. – Jeśli chcemy się przekonać, jak myślał Prymas Tysiąclecia, to sięgnijmy po tę książkę – zachęcał prof. Skibiński. Prof. Grzegorz Kucharczyk podkreślił, że czytając „Miłość i sprawiedliwość społeczną", mamy do czynienia z pięknym zasobem słownictwa, wspaniałą kulturą języka, pełną bogactwa myśli, które daje okazję do stawiania pytań nowemu błogosławionemu.

Książka ukazała się nakładem wydawnictwa Pax. Prelegenci wyrazili nadzieję, że publikacja dotrze do jak najszerszego grona odbiorców, którzy mogliby dzięki temu lepiej poznać trudne, ale piękne nauczanie kard. Stefana Wyszyńskiego, który wysoko stawia poprzeczkę również współczesnemu człowiekowi. Spotkanie zostało zorganizowane przez Katolickie Stowarzyszenie „Civitas Christiana", Fundację „Civitas Christiana", oddział warszawski IPN, w partnerstwie z Instytutem Prymasowskim. Patronat medialny nad wydarzeniem objął tygodnik „Idziemy".

Marcin Krężelok

REKLAMA

Zapomniane służące

Muzeum Warszawy prezentuje pierwszą wystawę opowiadającą o zapomnianej historii kobiet i roli pracy domowej.

Ponad czterysta obiektów, rozmieszczonych w sześciu salach, opowiada życie służących i historię pracy domowej – to zarówno przedmioty historyczne, jak i współczesne dzieła sztuki. Układ wystawy odzwierciedla drogę, jaką przebywała służąca od momentu przybycia do Warszawy, przez poszukiwanie pracy i codziennie wykonywane obowiązki. Kolejne części ekspozycji odnoszą się do relacji z chlebodawcami, działalności związków zawodowych i organizacji filantropijnych na rzecz pracownic domowych oraz wizerunku służących w prasie czy reklamie. W ostatniej części wystawy przedstawione zostaną różne perspektywy podejścia do pracy domowej po 1945 r. oraz komentarze współczesnych artystek.

Wystawa odwraca utrwaloną narrację historyczną, czyniąc ze służących główne bohaterki opowieści. Skupia się na służących do wszystkiego – dziewczynach bez wyraźnej specjalizacji, najchętniej zatrudnianych przez średnio zamożnych mieszczan w dwudziestoleciu międzywojennym. Pokazuje, że były stale obecne w miejskiej codzienności – na drugim planie, w tle mniej lub bardziej znaczących wydarzeń. Zawsze zajęte, ciągle w pracy./**dg**

fot. muzeumwarszawy.pl

fot. Tomek Kaczor/muzeumwarszawy.pl

Do muzeum z dzieckiem

Od Nowego Roku na terenie Muzeum Narodowego znajdują się dwie sale edukacyjne. Sala na poziomie -1, z której korzystają edukatorzy w czasie zajęć dla rodziców z małymi dziećmi, jest wyposażona we wszystkie sprzęty niezbędne do pielęgnacji i stymulacji rozwoju maluchów. Od 3 stycznia dostępna jest także nowa przestrzeń edukacyjna na parterze, obok Galerii Sztuki Średniowiecznej. Podczas wizyty z dzieckiem w muzeum można tu znaleźć chwilę wytchnienia, porysować, pobawić się. Sala składa się z dwóch części. W małej szatni można zostawić okrycia wierzchnie oraz wózki.

Oprócz przewijaków w toaletach na poziomie 2 i -1 do dyspozycji zwiedzających w Galerii Sztuki XIX Wieku jest pokój, w którym można w spokoju przebrać i nakarmić dziecko. Ta dostępna w ramach ekspozycji „przestrzeń wyciszenia" została przygotowana także z myślą o osobach w spektrum autyzmu. Na miejscu można skorzystać nie tylko z przewijaka czy podgrzewacza do butelek, lecz także ze słuchawek wygłuszających i zabawek sensorycznych./**dg**

fot. muzeumnarodowe.pl

Pomiędzy matematyką a emocją

Kordegarda Galeria Narodowego Centrum Kultury zainaugurowała pierwszą w nowym roku wystawę. To spotkanie z twórczością Jerzego Grabowskiego, wybitnego malarza i grafika, reprezentującego nurt abstrakcji geometrycznej. Dzieła Jerzego Grabowskiego w ramach wystawy indywidualnej goszczą w Kordegardzie pierwszy raz od 45 lat.

fot. Kordegarda

Na wystawie prezentowanych jest 41 prac, w tym obrazy, grafiki i rysunki, pochodzących z różnych okresów działalności artystycznej Jerzego Grabowskiego, w tym 29 z prywatnej kolekcji Ignacego Matuszewskiego (wnuka artysty) oraz 12 ze zbiorów Muzeum Ziemi Chełmskiej im. Wiktora Ambroziewicza w Chełmie.

Twórczość Grabowskiego oparta jest na strukturach matematycznych. Matematyka stanowiła dla niego istotny punkt odniesienia, nawet system barw podporządkował wartościom cyfrowym. Wykorzystywał też zjawiska iluzji wzrokowej (wpływy optical-artu). Wśród jego prac znajdują się liczne abstrakcyjne grafiki złożone z figur geometrycznych, wykonane w technice linorytu. Linoryty, często posiadające reliefowe tłoczenia, tak wklęsłe jak wypukłe, uzupełniają mocne akcenty kolorystyczne. W jego twórczości widać wpływy bauhausowej teorii koloru, Jahannesa Ittena, Josefa Albersa i Maxa Billa, ale jednocześnie dzieła Grabowskiego są na wskroś oryginalne, unikatowe. Możemy w nich dostrzec dążenie do ładu, perfekcjonizm i dbałość o najmniejszy szczegół.

W swojej drodze artystycznej autor był wyjątkowo konsekwentny. Wszystkie swoje prace zamykał w tematycznych cyklach składających się z dziesiątków szkiców, którym towarzyszyły szczegółowe opisy i obliczenia matematyczne. Dzięki nim poznajemy proces twórczy artysty – to klucz do zrozumienia jego prac./**dg**

fot. materiały dystrybutora

Od ślubu do ślubu

Mirosław Winiarczyk

Nowy włoski komediodramat pod dziwnym tytułem „(Nie)długo i szczęśliwie” można ocenić pozytywnie zgodnie z porzekadłem „Jak się nie ma, co się lubi, to się lubi, co się ma”. Dzisiaj w kinematografiach europejskich, także w polskiej, trudno znaleźć film obyczajowy, w którym problemy małżeństwa, rodziny i moralności traktowane byłyby przez twórców bez kontekstu ataków na Kościół i chrześcijańską tradycję. Lewicowa ideologia na dobre zagościła we współczesnym kinie. Na tym tle zabawny i pogodny utwór Paula Costelli wydaje się pozytywnym wyjątkiem, mimo pewnych niedociągnięć i słabości. Nadany przez dystrybutora polski tytuł nie do końca odpowiada włoskiemu oryginałowi, wnosi bowiem do zakończenia filmu zbyt wiele dwuznaczności. Autorzy „(Nie)długo i szczęśliwie” oparli scenariusz na medialnych reportażach na temat prawdziwych wydarzeń. Opisane w filmie przypadki zdarzają się ponoć w Italii dosyć często.

Cztery pary małżeńskie dowiadują się, że ich śluby konkordatowe, zawarte przed kilku laty w kościele, są nieważne. Powodem jest fakt, że udzielający ich ksiądz nie był wiarygodnym i prawdziwym duchownym, co automatycznie spowodowało nieważność sakramentu. Małżonkowie są w szoku, ale próbują się odnaleźć w surrealistycznej dla nich sytuacji. Jedni poczuli się wolni i myślą, jak rozejść się bez krępującego rozwodu. Inni próbują na nowo ułożyć sobie życie małżeńskie i jak najszybciej wziąć prawdziwy ślub, chodzą nawet na przedmałżeńskie rekolekcje, prowadzone tym razem przez prawdziwego i rozsądnego księdza. Wszystkim perypetiom czterech par ze zdziwieniem przyglądają się niczemu niewinne dzieci, będące, jak zwykle w takich sytuacjach, obiektem przetargów między rodzicami. W zakończeniu tego całego galimatiasu, problemów, awantur, odejść i powrotów dochodzi do ogólnego pojednania i ponownych ślubów sympatycznych bohaterów, co wnosi do obrazu pogodny akcent moralny. Co będzie później, zobaczymy…

Kameralnemu filmowi Paula Costelli brakuje oczywiście rozmachu i brawury głośnych filmów z najlepszego okresu włoskiego kina z lat 50. i 60. XX w. Tamte niepowtarzalne komediodramaty „po włosku” („Rozwód po włosku”, „Małżeństwo po włosku” itd.), w których grały wielkie gwiazdy ekranu, jak Marcello Mastroianni, Sophia Loren, Gina Lollobrigida i inni wybitni wykonawcy, cechowały się niezwykłą atmosferą i kolorytem lokalnym, nie do podrobienia w innych kinematografiach. Tymczasem mamy wrażenie, że akcja sympatycznego filmu „(Nie)długo i szczęśliwie” w gruncie rzeczy mogłaby rozgrywać się w innych metropoliach europejskich, a nie w Rzymie. Takie są właśnie skutki aktualnej unifikacji kultury europejskiej!

fot. materiały dystrybutora

(Nie)długo i szczęśliwie (Per tutta vita); Włochy, 2021; reżyseria: Paulo Costella; aktorzy: Ambra Angiolini, Luca Bizarri, Carolina Crescentini, Claudia Gerini i inni; dystrybucja: Best Film

Jubileusz muzeum

Minęło 85 lat od założenia w Chicago Muzeum Polskiego w Ameryce (MPA). Znalazły się w nim skarby polskiej kultury, sztuki i historii. Oficjalne otwarcie placówki odbyło się 12 stycznia 1937 r. z udziałem przedstawicieli rządu RP.

W polonijnej placówce zgromadzono m.in. kolekcję z Pawilonu Polskiego z Wystawy Światowej w Nowym Jorku w 1939 r. Są tam pamiątki po światowej sławy pianiście, mężu stanu i filantropie Ignacym Janie Paderewskim. Muzeum wystawia przedmioty osobiste gen. Tadeusza Kościuszki, dzieła mistrzów polskiego malarstwa, jak rodziny Kossaków, Jana Styki, Jana Henryka de Rosena.

Pośród innych eksponatów MPA wymienia m.in. rzeźby ze szkoły zakopiańskiej oraz sztukę Stanisława Szukalskiego. Znajdują się tam stroje ludowe, mundury wojskowe, ordery, broń, rzadkie starodruki oraz listy pisane przez polskich królów.

Jednym z najchętniej odwiedzanych miejsc w muzeum jest Sala Paderewskiego, założona w czerwcu 1941 r. dzięki datkom jego siostry Antoniny Paderewskiej Wilkońskiej. Mieści również przedmioty podarowane przez Buckingham Hotel w Nowym Jorku, gdzie Paderewski spędził ostatnie miesiące swojego życia. Dla zwiedzających sala została otwarta 3 listopada 1941 r./**dg**

fot. wikipedia

KONKURS

„Gdy nadchodzi wiosna” to II tom serii „Głos serca” (Psalm 18), w którym Elizabeth i Wynn są już po ślubie. Dla bohaterki, którą autorka Janette Oke rzuciła niegdyś w nieprzyjazne rejony, czas wyzwań się nie skończył. Tym razem mąż zabrał ją na placówkę, którą otrzymał na dalekiej północy Kanady. Dla niego warunki życia, jakie tam zastaną, to nie pierwszyzna, ale Elizabeth z trudem znosi srogą zimę, samotność i trudy życia, pozbawiona udogodnień, do których miała dostęp w mieście.

Wśród czytelników, którzy 24 stycznia między godz. 13 a 13.15 zadzwonią pod nr (22) 512 00 95 i odpowiedzą na pytanie: **Co Księga Przysłów porównuje do „chmury deszczowej na wiosnę”?** – rozlosujemy 3 egz. książki „Gdy nadchodzi wiosna”.

Odpowiedź na pytanie konkursowe nr 3: „Eucharystia nie jest nagrodą dla doskonałych, lecz szlachetnym lekarstwem i pokarmem dla słabych” – pisał Franciszek w adhortacji „Evangelii gaudium”. Zwycięzcom gratulujemy!

Rzymskie ślady św. Agnieszki

ks. Waldemar Turek

To jedna z najbardziej znanych i czczonych świętych chrześcijańskiej starożytności. W jej wspomnienie papieżowi ofiarowane są dwa baranki.

Papież Damazy w drugiej połowie IV w. ułożył na jej cześć zachowane do dzisiaj piękne epitafium. Współczesny mu chrześcijański poeta Prudencjusz sławił ją w dziele „O wieńcach męczenników i świętych". Św. Ambroży z Mediolanu nie szczędził jej pochwał w traktacie „O dziewicach". W ślad za tymi wielkimi autorami wielu innych z obszaru języka greckiego i syryjskiego wysławiało ją jako wzór dziewic chrześcijańskich.

Mężna nastolatka

O jej życiu i śmierci wiemy tymczasem niewiele. Niektóre z przekazywanych danych pochodzą jedynie z późniejszych tradycji i przekazów. Nie ma jednak wątpliwości zarówno co do historyczności tej postaci, jak i jej męczeństwa. Urodziła się w Rzymie ok. 290 r. w zamożnej rodzinie, która zatroszczyła się o jej staranne wychowanie i wykształcenie. Była niezwykle piękna i podobała się wielu młodzieńcom, wśród których najbardziej zabiegał o jej rękę syn wpływowego prefekta miasta. Kiedy spotkał się ze stanowczą odmową ze strony Agnieszki, domyślił się, że jest ona chrześcijanką i że złożyła ślub czystości. Młodzieniec starał się na wszelkie sposoby zmusić ją do zmiany postawy. Gdy różne wysiłki okazały się bezskuteczne, jego ojciec postanowił ją przestraszyć: kazał rozniecić ogień, przynieść narzędzia tortur, ale dziewczyna, ku zdziwieniu obecnych, przyglądała się temu wszystkiemu z niewzruszonym spokojem i pozostała wierna swoim ideałom. Oddano ją wtedy do domu publicznego, ale budziła taki szacunek, że nikt nie odważył się jej dotknąć. Wtedy prefekt, wbrew ówczesnemu prawu, które zabraniało egzekucji dziewic, wydał ją na ścięcie. Wcześniej, całkowicie obnażona, została pokazana zgromadzonym tłumom; jej ciało w cudowny sposób okryło się płaszczem włosów… Był rok najprawdopodobniej 304, Agnieszka mogła mieć wtedy 12, może 13 lat…

Przy Piazza Navona

Męczeństwo młodziutkiej rzymianki dokonało się najprawdopodobniej na stadionie Domicjana, tam, gdzie dzisiaj znajduje się Piazza Navona, należący do najbardziej znanych placów nie tylko w Rzymie, ale i w świecie. W starożytności odbywały się w tym miejscu igrzyska, różnego rodzaju gry i zawody, które bardzo lubił wspomniany cesarz Domicjan. W średniowieczu urządzano tu przedstawienia i zabawy; zwyczaj ten przetrwał niemal do połowy XIX w. W okresie baroku pośrodku placu umieszczono słynną fontannę Czterech Rzek, zaprojektowaną przez Gian Lorenzo Berniniego, z egzotycznymi zwierzętami, palmami, wężami i delfinami. Splendoru Piazza Navona dodają jeszcze dwie inne fontanny, zdecydowanie mniejsze; jedna z nich jest również dziełem wspomnianego genialnego rzeźbiarza.

Sami rzymianie, jak też turyści i pielgrzymi, chętnie tu przychodzą, a wieczorem (jeśli pozwalają na to ich portfele) siadają przy stoliku którejś z licznych restauracji albo barów. Kościół św. Agnieszki przylega bezpośrednio do placu i dodaje mu niemało uroku. Zasługuje na odwiedziny przede wszystkim z racji duchowych i religijnych, ale także architektonicznych i artystycznych. Powstał w miejscu, w którym – wedle źródeł i tradycji – dokonało się męczeństwo dziewicy. Pierwsza świątynia została tutaj wzniesiona w czasach pontyfikatu wspomnianego papieża Damazego w IV w., Kalikst II zaś zbudował w XII w. trójnawową bazylikę, którą w XVII w. gruntownie przebudowano.

Męczeństwo młodziutkiej rzymianki dokonało się najprawdopodobniej tam, gdzie dzisiaj znajduje się Piazza Navona. W tym miejscu zbudowano poświęcony jej kościół.

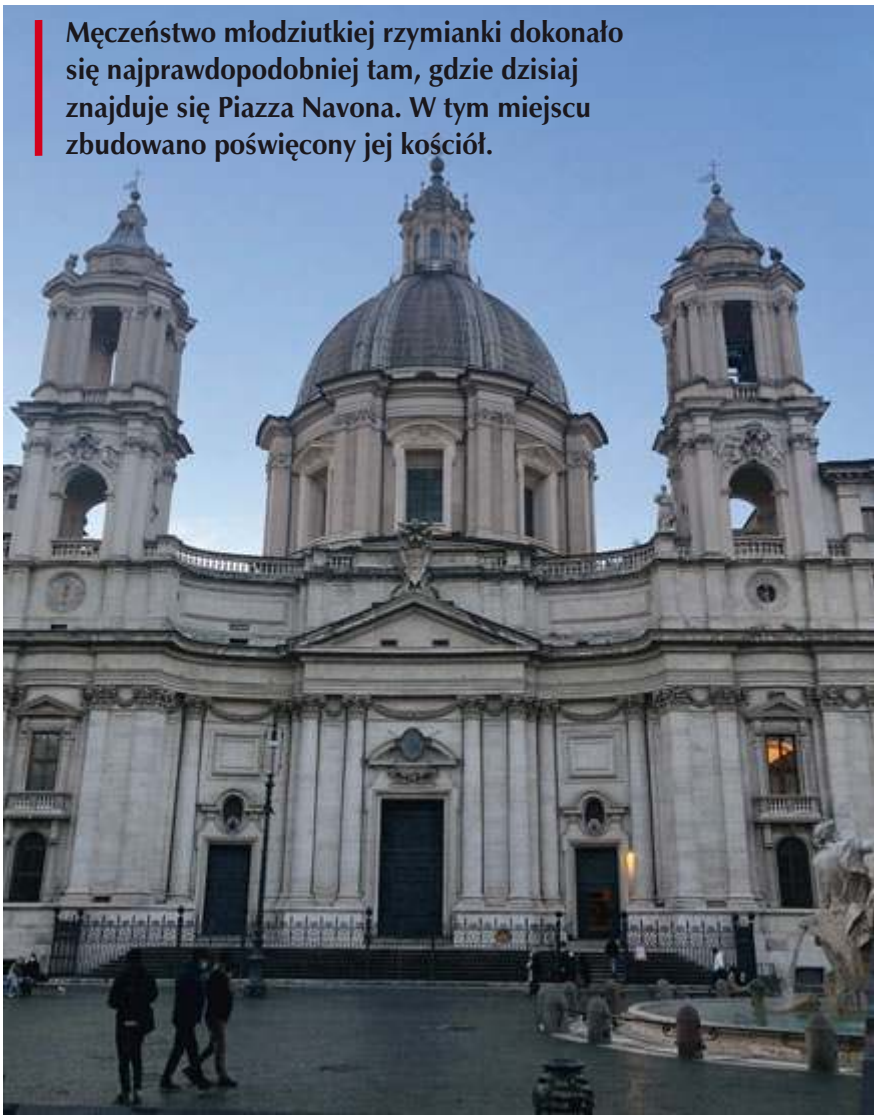

fot. ks. Waldemar Turek

fot. ks. Waldemar Turek

Zaraz po wejściu do tego kościoła odnosi się wrażenie oglądania sali koncertowej, ale po chwili dostrzega się wiele elementów typowych dla świątyń budowanych w okresie baroku. Kościół ma plan krzyża greckiego z ramieniem poprzecznym dłuższym od głównego. Dekoracja jest bogata w złocone stiuki i szlachetne marmury. W jednym z bocznych ołtarzy można zobaczyć figurę przedstawiającą św. Agnieszkę w płomieniach. W kaplicy po lewej stronie, za ołtarzem głównym, w srebrnym relikwiarzu przechowywana jest głowa świętej. Piękna srebrna figura ukazuje męczennicę patrzącą ku górze, z lewą ręką na sercu, w prawej trzymającą baranka. W podziemiach średniowiecznego oratorium, na ołtarzu, znajduje się marmurowa płaskorzeźba przedstawiająca św. Agnieszkę okrytą długimi włosami.

Wełna baranków ofiarowanych papieżowi 21 stycznia służy potem do tkania paliuszy dla metropolitów.

Niestety, z racji trwających prac związanych z odnową nie można już od dłuższego czasu schodzić do krypty, jedynej zachowanej części pierwszego kościoła z czasów papieża Damazego, znajdującej się, wedle tradycji, dokładnie na miejscu męczeństwa. Ciało Agnieszki zostało jednak pochowane gdzie indziej…

Miejsce pochówku

Bazylika św. Agnieszki za Murami, w północnej części Rzymu, znajduje się pomiędzy wczesnochrześcijańskimi budowlami, które obejmowały ruiny cmentarza, rozległe katakumby i kryptę, w której pochowano ciało zamęczonej Agnieszki. Świątynię zbudowano w połowie IV w. dzięki inicjatywie Konstancji, córki cesarza Konstantyna Wielkiego, która obok kazała sobie zbudować mauzoleum. W VII w. nieczynny kościół został gruntownie odrestaurowany przez papieża Honoriusza I i to tę budowlę możemy podziwiać do dziś, pomimo wielu późniejszych renowacji.

W absydzie uwagę przyciąga mozaika pochodzenia bizantyjskiego z VII w., która przedstawia na złotym tle św. Agnieszkę z narzędziami męczeństwa. W łuku triumfalnym Pietro Gagliardi przedstawił męczeństwo świętej, a w ołtarzu głównym dostrzegamy baldachim z czterema porfirowymi kolumnami. Pod nim znajduje się posąg świętej autorstwa Nicoli Cordiera: udane połączenie kilku elementów z brązu ze starożytną figurą z alabastru. Pod ołtarzem złożono szczątki św. Agnieszki i św. Emerencjany, katechumenki, która, wedle przekazu, została ukamienowana przez pogan w czasie modlitwy na grobie św. Agnieszki. I jeszcze jeden szczegół: na początku lewej nawy bocznej znajduje się wejście do katakumb i wspomniany już epigraf papieża Damazego ku czci świętej męczennicy.

Wykąpane baranki

Słowo „Agnieszka" pochodzi od greckiego przymiotnika *hagne*, które oznacza „czysta", „dziewicza", „nieskalana". Etymologia imienia Agnieszki wiąże się także z łacińskim rzeczownikiem *agnus*, czyli baranek.

Nic więc dziwnego, że wśród wielu atrybutów świętej (płonący stos, gałązka palmowa, lampka oliwna, miecz) najczęstszym jest właśnie baranek, symbol niewinności i łagodności. Każdego roku 21 stycznia, we wspomnienie liturgiczne św. Agnieszki, w bazylice pod jej wezwaniem za murami Rzymu odbywa się szczególny obrzęd poświęcenia dwóch baranków, składanych później w darze papieżowi. Ich wełna służy potem do tkania paliuszy (białe wełniane pasy noszone na ramionach przez metropolitów, nakładane na ornat). W przeszłości baranki były hodowane przez siostry klaryski w historycznej części Rzymu, aż do rządów masonerii w Wiecznym Mieście i zamknięcia klasztoru w 1873 r. Od tej pory trapiści z opactwa Trzech Fontann, którzy mieli dosyć duże pastwiska w południowej części Rzymu, dostarczali baranki innej wspólnocie sióstr klarysek, mieszkającej w pobliżu Zgromadzenia Sióstr Nazaretanek przy Piazza Dante.

Gdy wspólnota włoskich sióstr malała i jej członkinie posuwały się w latach, poprosiły one w 1888 r. matkę Franciszkę Siedliską, aby nazaretanki mieszkające na pobliskiej Via Macchiavelli zajęły się przygotowaniem baranków; i tak jest do dzisiaj. Siostry kąpią zwierzęta, czeszą je i ozdabiają wianuszkami, białym i czerwonym (dziewictwo i męczeństwo), i przygotowują je do przekazania do bazyliki św. Agnieszki za Murami. Tam w czasie Mszy świętej baranki zostają poświęcone, a później są zawożone do papieża: Ojciec Święty je błogosławi, dotyka ich i odmawia modlitwę. Wykonane następnie z ich wełny paliusze są wręczane przez papieża metropolitom w dniu 29 czerwca, czyli w święto apostołów Piotra i Pawła.

Patronka na nasze czasy

Imię Agnieszka należy do najpopularniejszych w Polsce i pojawiło się na naszej ojczystej ziemi wraz z chrześcijaństwem. Wydaje się, że dotarło do nas przez Czechy w łacińskiej, żeńskiej formie Agnes i zostało przyjęte w języku polskim w obecnej formie. Święte o tym imieniu tworzą dosyć liczne grono szesnastu postaci, ale Agnieszka, męczennica rzymska, jest z nich najbardziej znana, czczona i najczęściej przedstawiana w sztuce i w literaturze. Przyczynili się do tego z pewnością także starożytni pisarze chrześcijańscy, którzy ukazując jej młody wiek, głęboką wiarę i odwagę w obronie czystości, dawali ją za przykład swoim współczesnym wiernym, zwłaszcza młodym, nie zawsze potrafiącym odnaleźć swoją życiową drogę i zaakceptować różnego rodzaju wyrzeczenia.

Jej świadectwo ciągle do nas przemawia, a słowa św. Ambrożego z dzieła „O dziewicach" nie utraciły nic ze swojej mocy: „Jakże wielka była wiara Agnieszki. Dziewczęta w jej wieku lękają się surowej twarzy rodziców, a ukłute igłą płaczą jakby z powodu dotkliwej rany. Ona stoi bez lęku pośród krwawych katów. Nie tak chętnie podążałaby w dniu zaślubin ku oblubieńcowi, jak ochoczo i z radością szła na miejsce kaźni. Ozdobą jej głowy był Chrystus, nie misternie upięte włosy. Wszyscy płaczą, ale nie ona".

Byłem na miejscu męczeństwa św. Agnieszki kilka dni temu i chciałbym ten artykuł dedykować wszystkim dziewczętom i kobietom, które otrzymały na chrzcie świętym to piękne i wymowne imię.

Autor jest filologiem klasycznym i patrologiem, doktorem habilitowanym, szefem sekcji łacińskiej Sekretariatu Stanu Stolicy Apostolskiej

Patryk Lubryczyński

Tomasz Mill głosi Dobrą Nowinę obrazem. Spotkania z Bogiem przedstawia w ikonach, nierzadko w sposób odzwierciedlający swoje wewnętrzne zmagania.

Artysta miłującego oblicza

Ukończył Liceum Sztuk Plastycznych w Warszawie. W wieku dojrzewania oddalił się od Kościoła i przestał praktykować. W tym czasie zastanawiał się nad sensem życia, chciał być „wolnym poszukiwaczem prawdy". Początkiem powrotu do żywej wiary był wyjazd z licealnym kolegą na franciszkańskie rekolekcje oazowe. Przyznaje, że wybrał się głównie ze względu na koleżankę, która mu się podobała. Tak rozpoczęła się przygoda z Bogiem i wieloletnie zaangażowanie w Ruch Światło-Życie. Na konserwacji malarstwa w warszawskiej ASP studiował tylko pół roku, ponieważ zniechęciła go potrzeba zgłębiania obszernej wiedzy z chemii. – Można powiedzieć, że jestem samoukiem. Pochłaniałem albumy z ikonami i książki dotyczące warsztatu malarskiego. Malowanie ikon stało się moją pasją. Mój niepoprawny optymizm oraz śmiałość do eksperymentowania pomagały w pracy – wspomina.

Tomasz Mill

fot. Patryk Lubryczyński

Ukazanie obecności

Kiedy oglądamy jego prace malarskie w pracowni w Markach, mówi, że doświadcza siebie jako „glinianego naczynia", mając nadzieję, że zmagania twórcze okażą się owocne i wniosą wartość do polskiej sztuki sakralnej. Z biegiem lat coraz mu bliższa staje się wiara Abrahama, który wbrew nadziei uwierzył nadziei. – Wyruszył w drogę za Głosem, nie wiedząc, dokąd idzie. Moją obecną relację z Bogiem najtrafniej wyrażają słowa kanonu Taizé: „W ciemności idziemy do źródeł Twojego życia. Tylko pragnienie jest światłem" – opowiada Tomasz Mill.

Praktykuje Modlitwę Jezusową, chrześcijańską medytację niedyskursywną polegającą na powtarzaniu w rytm oddechu imienia Jezus. Czyta Filokalia, teksty ojców pustyni o modlitwie i życiu pustelniczym. Na jego drogę duchową największy wpływ wywarł Karol de Foucauld i jego naśladowcy – Mali Bracia Jezusa.

– Spotkanie z Bogiem zrodziło we mnie chęć głoszenia Ewangelii. Ale jak…? Jąkam się od dzieciństwa. Malarstwo sakralne na chwałę Bożą jest tym, czego zapragnąłem; przyprowadzać innych do Jezusa. Odkryłem w ikonie wyjątkowy rodzaj malarstwa, przestrzeń spotkania Boga oraz świętych. „Miły mej duszy" Jest, i gorąco pragnie być blisko mnie. Ikona, z jej wielką przepiękną tradycją, charakterystycznymi środkami wyrazu, chyba najlepiej ukazuje tę tajemniczą i zarazem rzeczywistą obecność. Wiara rodzi się ze słuchania, zwłaszcza słowa Bożego; a także z oglądania Bożych obrazów. Dla mnie słowo oraz obraz splatają się razem – wyznaje artysta.

Pierwszą ikoną napisaną przez Tomasza Milla była „Trójca Święta" Rublowa, będąca dekoracją ołtarza na Boże Ciało, którą wykonał, pracując całą noc w kaplicy, na prośbę ks. Walentego Królaka. W zapoznaniu się ze wschodnią sztuką cennym doświadczeniem stał się wyjazd do Związku Radzieckiego, gdzie zachwyciły go prawosławne cerkwie. – Od dwudziestego roku życia tworzę ikony do kościołów, bardziej z pasji niż chęci zarobku. Nigdy nie miałem głowy do interesów. Nawet przez pewien czas myślałem, że mam powołanie zakonne, a duchowość monastyczna odcisnęła się na mojej osobowości – przyznaje Tomasz Mill.

Z duchem ekumenicznym

Mówi, że ikona jest bardziej wschodnia niż zachodnia, lecz jej przekaz trafia do każdego wierzącego w Chrystusa. Duch ekumeniczny jest malarzowi bliski, niejednokrotnie brał udział w spotkaniach osób różnych wyznań. – Św. Jan Paweł II powiedział o chrześcijaństwie wschodnim i zachodnim jako o dwóch płucach tworzących jeden organizm. Myślę, że po tragicznych doświadczeniach XX w. przyszedł czas na szukanie jedności i budowanie komunii. Trzeba nam z pokorą oraz wdzięcznością przyjmować w sztuce dziedzictwo innych Kościołów. Oczywiście nie wyrzekając się swojej tradycji, ubogacać się pięknem i dobrem, choć może całkiem innym od znanego nam w Polsce, Europie Zachodniej – zachęca malarz. Choć ikona pozostaje dla niego najważniejszym punktem odniesienia, urzekają go również inne kierunki. – Przede wszystkim sztuka gotycka, krucyfiksy, obrazy pasyjne pełne misterium, gdzie w ostatecznym bólu ujęta zostaje szalona miłość Boga oraz piękne i uduchowione przedstawienia Matki Bożej, poruszające do głębi witraże będące ikonostasem Zachodu – komentuje.

Ikony artysty znajdują się w całej Polsce. Twórca na swoich pracach często umieszcza dodatkowo fragmenty Pisma Świętego. – Dlaczego teksty w obrazie? Powiem za św. Pawłem: Głoś w porę i nie w porę, żywe jest bowiem słowo Boże

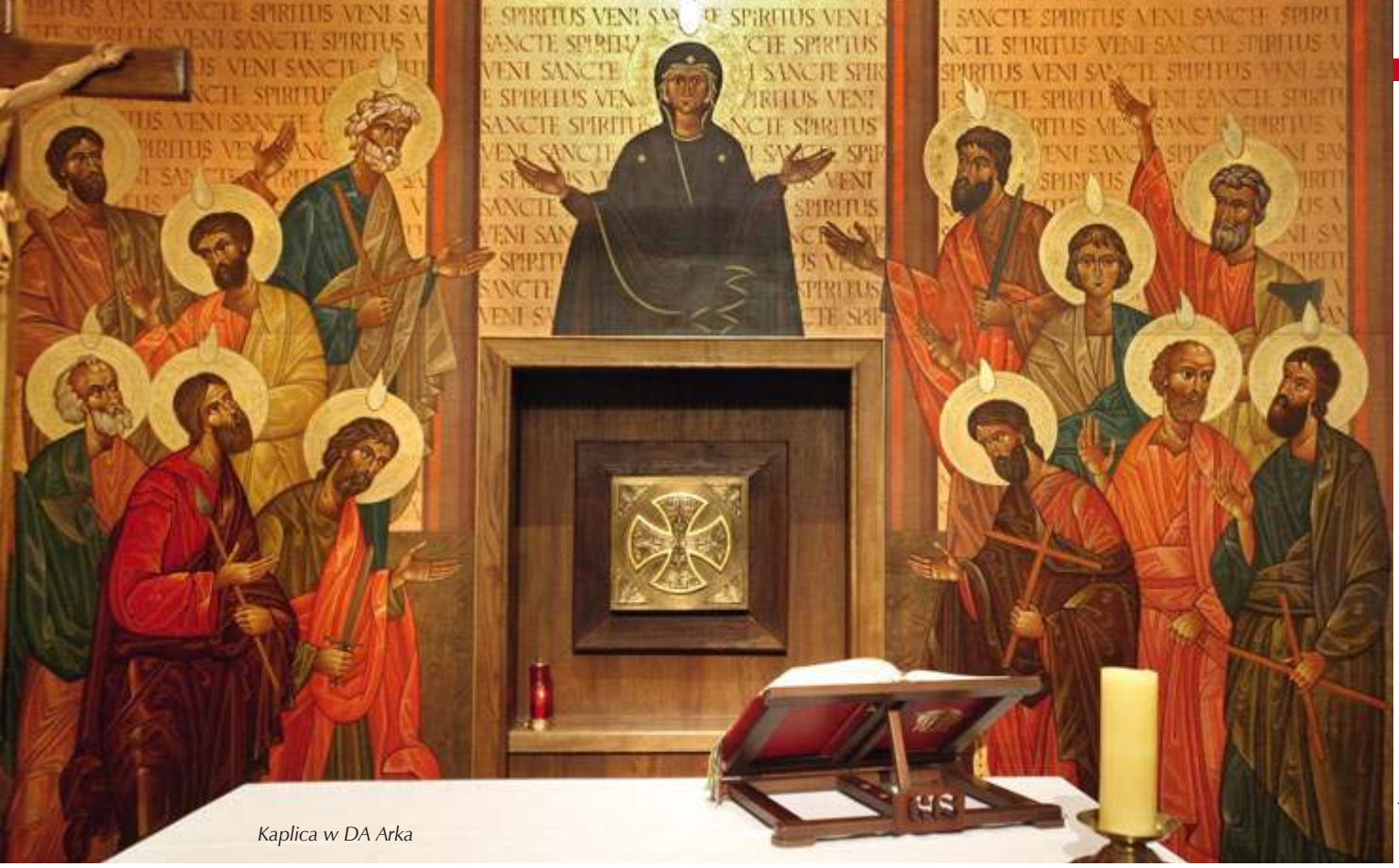

Kaplica w DA Arka

fot. Irena Świerdzewska

i skuteczne. Do mnie Bóg przemówił z kart Pisma Świętego, mam nadzieję, że podobnie będzie u moich odbiorców. Odkrywanie Biblii jest wielkim zadaniem dla dzisiejszych katolików – odpowiada.

Pośród nas

Tomasz Mill napisał m.in. ikonę Zesłania Ducha Świętego w kaplicy Duszpasterstwa Akademickiego „Arka" w Domu Słowa Bożego na warszawskiej Pradze. – Na pierwszym planie ukazałem Matkę Bożą, która przebywała dwa tysiące lat temu z uczniami w Wieczerniku i nie przestaje towarzyszyć nam dziś. Maryja to pierwsza charyzmatyczka, a dla wiernych przewodniczka na drogach wiary. Jest Ona przecież obrazem kościoła – Ecclesia Mater, Ecclesia orans. Ukazałem Madonnę jako Orantkę ze wzniesionymi rękoma, znakiem symbolicznego wyzwolenia z ziemskich więzów, oczekiwania na Boga, gotowości złożenia siebie w ofierze, wreszcie – otwarcia na przyjęcie łaski. Na ikonie brak wizerunku Chrystusa, co uwydatnia Jego ukrytą obecność pod postacią chleba. Apostołowie są naturalnej wielkości, aby móc poczuć z nimi więź, być „ramię w ramię". Zapraszają nas do wspólnego doświadczenia Pięćdziesiątnicy. To nie święci z obrazka, dalecy i różni od nas, ale uczniowie ze szkoły Chrystusa, tacy jak my. Przypominają o tajemnicy świętych obcowania, wskazują na zażyłość z Jezusem, w postawie stojącej wyrażają gotowość na przyjście Pana i wyruszenie w drogę. Prezentują postawę godną tych, którzy powstali z martwych z Chrystusem do nowego życia. Razem z Maryją zgromadzeni wokół Chrystusa, uczestniczą w niebieskiej liturgii nieustannej chwały oraz adoracji. Przedstawieni z atrybutami męki pozwalają zrozumieć, że bycie przyjacielem Jezusa to śmiertelnie poważna sprawa. Swobodne gesty uczniów zanurzonych w modlitwie pokazują, że spotkanie modlitewne z Bogiem angażuje całego człowieka – jego serce, rozum i ciało. U szczytu ikony znajdują się płomienie, żar Ducha Świętego, który ma rozpalić nasze serca. Jezus mówił: „Przyszedłem ogień rzucić na ziemię i jakże pragnę, aby on już zapłonął". Czyż pragnienie Mistrza nie ma być dzielone przez nas, Jego uczniów? – pyta pisarz ikon.

„Miły mej duszy" Jest, i gorąco pragnie być blisko mnie. Ikona ukazuje tę tajemniczą i zarazem rzeczywistą obecność.

Czuwaj i dotknij

Inne istotne dla twórczości malarza prace znajdują się na przykład w kościele Miłosierdzia Bożego w Skierniewicach, między innymi krzyż, tryptyki Jezusa Miłosiernego i Matki Bożej Orędowniczki. Zwracają uwagę stacje drogi krzyżowej, które są szczególnym połączeniem ikony i malarstwa tablicowego, próbą harmonizacji najlepszych wzorców tradycji wschodniej i zachodniej. – Oblicze Chrystusa jest najważniejszym elementem kompozycji. Zapraszam wiernych do zaangażowania w wydarzenie, nie z pozycji odległego obserwatora, gapia, ale przyjaciela Mistrza z Nazaretu, który towarzyszy Mu w Jego boleści. Teksty Biblii w formie stron są jakby starodawnymi rękopisami, będącymi komentarzem do kolejnych stacji – opisuje przesłanie Tomasz Mill.

Choć droga krzyżowa w skierniewickiej świątyni zachowuje tradycyjny układ, jej unikatowym elementem jest przedstawienie stacji początkowej modlitwy w Ogrójcu i końcowej zmartwychwstania. Pierwsza wprowadza do rozważań męki Pańskiej słowami „czuwajcie ze Mną!", ostatnia stanowi oczywiste, choć często brakujące dopełnienie nabożeństwa w wielu kościołach. Obraz jest większy od poprzednich, a główny wizerunek jest wpisany w figurę oktagonu, symbolizującego ósmy dzień tygodnia, życie wieczne z napisanymi pod ikoną słowami Chrystusa „dotknij mnie!". – Sposób zobrazowania tworzy przestrzeń dla widza, dzięki czemu zmartwychwstanie może stać się osobistym, do głębi przeżytym doświadczeniem wewnętrznym – tłumaczy twórca.

Podkreśla, że bardzo chciałby, aby patrzącym na jego ikony Pan dał łaskę wiary widzącej, zobaczenia i spotkania Niepojętego.

Dzieła T. Milla: www.pracowniaikony.pl.

ks. Przemysław Artemiuk

Ukazuje ludzkości twarz mamy, nie wytyka kruchości i ran, głosi przebaczenie – tak Ojciec Święty widzi wspólnotę uczniów Chrystusa.

Kościół miłosierny Franciszka

Miłosierdzie należy do najistotniejszych wątków nauczania obecnego papieża, stając się niejako hasłem tego pontyfikatu. Franciszek nieustannie powraca do obrazu Boga pełnego miłosierdzia, wskazując równocześnie na zadanie, jakie stoi przed Kościołem. Jest nim ukazywanie światu Bożego miłosierdzia. Papież w swoich licznych wypowiedziach nie tylko wyjaśnia teologię tego przymiotu Boga. Zdecydowanie częściej mówi o egzystencjalnym wymiarze miłosierdzia. Refleksję rozpoczyna od motywu pragnienia: „Pierwszy i jedyny krok – stwierdza papież – do tego, by doświadczyć miłosierdzia, to uznanie, że tego miłosierdzia potrzebujemy". I dodaje: „Jezus przychodzi do nas, gdy uznajemy, że jesteśmy grzesznikami". Kluczem do doświadczenia Bożego miłosierdzia jest wyznanie własnej grzeszności. Drugi krok na tej drodze to prośba o łaskę miłosierdzia. Dostrzegając pragnienie ludzkiego serca, Bóg odpowiada i przychodzi. Franciszek przypomina, że „Kościół nie wytyka ludziom ich kruchości i ran, lecz leczy je lekarstwem miłosierdzia", ukazuje również „zranionej ludzkości swoje matczyne oblicze, swoją twarz mamy". Uważa, że dzisiaj szczególnie potrzeba światu Bożego miłosierdzia, dlatego obecny czas nazywa *kairosem* miłosierdzia. Kościół „żyje niewyczerpanym pragnieniem ofiarowania miłosierdzia", jego wiarygodność „weryfikuje się na drodze miłości miłosiernej i współczującej".

Zapomniany przymiot Boga

Nie zawsze miłosierdzie było należycie akcentowane w Kościele. Papież przypomina, że „może przez zbyt długi czas zapomnieliśmy wskazywać i żyć drogą miłosierdzia". Chrześcijanom towarzyszyła pokusa zwracania uwagi jedynie na sprawiedliwość. Dlatego Franciszek podkreśla, że dzisiaj „Kościół potrzebuje wznieść się ponad to, aby osiągnąć cel wyższy i o wiele bardziej znaczący". Wprawdzie w naszej kulturze doświadczenie przebaczenia staje się coraz rzadsze, a nawet zupełnie nieobecne, to jednak bez niego „pozostaje nam droga bezpłodna i sterylna, jakbyśmy żyli w jakimś miejscu pustynnym i odosobnionym". Franciszek jest przekonany, że „nadszedł znowu czas dla Kościoła, aby przyjąć na siebie radosne głoszenie przebaczenia". Według niego teraz jest właśnie „czas powrotu do tego, co istotne, aby wziąć na siebie słabości i trudności naszych braci". Przebaczenie okazuje się wyjątkową siłą, „która przywraca do nowego życia i dodaje odwagi, aby patrzeć w przyszłość z nadzieją". Powrót miłosierdzia nie przekreśla sprawiedliwości. Miłosierdzie nie jest jej przeciwne. „Wyraża zachowanie Boga w stosunku do grzesznika, któremu to ofiaruje kolejną możliwość okazania żalu, nawrócenia i uwierzenia".

Osobiste doświadczenie

Franciszek, zgłębiając tajemnicę miłosierdzia, chętnie sięga do swoich poprzedników. Za św. Pawłem VI lubi powtarzać sentencję: „Moje ubóstwo, miłosierdzie Boga". Bliskie są mu także słowa św. Jana Pawła II: „Kościół żyje autentycznie, kiedy wyznaje i głosi miłosierdzie, najbardziej zadziwiający atrybut Stwórcy i Odkupiciela, oraz kiedy przybliża ludzi do źródeł miłosierdzia". Miłosierdzie, zdaniem papieża, polega na otwarciu serca na biednego. Tak również ten przymiot wyjaśniał św. Augustyn: „miłosierdzie (łac. *misericordia*) od tego wywodzi swą nazwę, że czyni smutnym serce (łac. *miseris cor*) tego, który współczuje nieszczęściu drugiego". Ponadto „miłosierdzie jest to przykre odczucie nędz bliźniego, przez co jesteśmy skłaniani, by mu pomóc, o ile to możliwe".

Spojrzał z miłosierdziem i wybrał – to motto posługi biskupiej, a potem papieskiej Franciszka.

Franciszek przyjął jako motto posługi biskupiej, a potem papieskiej słowa św. Bedy Czcigodnego pochodzące z komentarza do opisu powołania Mateusza: *Miserando atque eligendo*, co tłumaczymy: „spojrzał z miłosierdziem i wybrał" lub „ofiarując mu miłosierdzie, powołał". Odpowiadając na powołanie, papież odniósł te słowa do siebie i poczuł się jak Mateusz doświadczający miłosierdzia. Od początku posługi kapłańskiej sam stał się głosicielem miłosierdzia.

Na wybór tego motta wpłynęło osobiste doświadczenie Franciszka z młodości – śmierć bliskiego mu kapłana, który był jego spowiednikiem, a zatem szafarzem łaski przebaczenia.

Papież, medytując to łacińskie zdanie, zwraca uwagę na spojrzenie Jezusa. Jest ono wyjątkowe, bo pełne łaski.

Objawienie miłosierdzia

Franciszek źródeł miłosierdzia szuka w Biblii. W świętych tekstach staje się ono „słowem-kluczem do wskazania działania Boga wobec nas". Bóg nie tylko potwierdza swoją miłość, ale „czyni ją widoczną i namacalną". Miłość w najgłębszym sensie nie jest jedynie abstrakcyjnym słowem, ale znajduje odzwierciedlenie w życiu; są to „intencje, zachowania, postawy, które przyjmuje się w codzienności". Według papieża „miłosierdzie Boga jest Jego odpowiedzialnością za nas". Wyjaśnia to następująco: Bóg „czuje się odpowiedzialnym, to znaczy: pragnie naszego dobra i chce nas widzieć szczęśliwymi, napełnionymi radością i pokojem. Na tejże właśnie długości fali powinna zostać dostrojona i zorientowana miłość miłosierna chrześcijan. Tak, jak kocha Ojciec, tak też powinni kochać i synowie. Jak On jest miłosierny, tak też i my jesteśmy wezwani, by być miłosierni: jedni wobec drugich".

Połamane serce

Papież głosi miłosierdzie nieustannie, ponieważ jest przekonany, że ludzkość nosi w sobie głębokie rany, które muszą zostać opatrzone. Za ojcami Kościoła powtarza, że „serce połamane na kawałki to ofiara, która najbardziej podoba się Bogu. To znak, że jesteśmy świadomi naszego grzechu, popełnionego zła, naszej nędzy oraz naszej potrzeby otrzymania przebaczenia, miłosierdzia". Ma także świadomość, że Pan i Jego łaska nas ludzi wyprzedza. Zdanie to powtarza niczym

fot. xhz

refren: „Bóg nas oczekuje, czeka, aż pokażemy Mu choć ten maleńki prześwit, by mógł na nas działać swoim przebaczeniem, swoją łaską. Tylko ten, kto został dotknięty, przytulony czułością Jego miłosierdzia, zna tak naprawdę Pana”.

Szpital polowy

„Główną belką, na której wspiera się życie Kościoła, jest miłosierdzie” – pisze papież. Podkreśla, że cały Kościół „podążający za wzorem Pana, wezwany jest do tego, by rozlewać swoje miłosierdzie na tych wszystkich, którzy uznają się za grzeszników odpowiedzialnych za popełnione zło, którzy czują potrzebę przebaczenia”. Franciszek zauważa, że „Kościół nie jest na świecie po to, by potępiać, lecz by pozwolić na spotkanie z tą przenikającą do trzewi miłością, jaką jest Boże miłosierdzie”. Aby ludzie mogli doświadczyć łaski miłosierdzia, należy iść i ich szukać. Na określenie tego rodzaju działań posługuje się szczególnym obrazem. „Szpital polowy, ten obraz, za pomocą którego lubię opisywać ów Kościół wychodzący, charakteryzuje się tym, że zakładany jest tam, gdzie udajemy się, by leczyć i drobne, i poważne dolegliwości. Jest przenośny, ma zapewniać pierwszą pomoc, szybką interwencję, ma zapobiegać temu, by poszkodowani w walce umierali. To medycyna pierwszej pomocy, tutaj nie przeprowadza się specjalistycznych badań”.

Własna nieprawość

Tajemnica Bożego miłosierdzia wiąże się z naszą nieprawością. „Nikt z nas, wyjaśnia Franciszek, nie może mówić o niesprawiedliwości, jeśli pomyśli o licznych niesprawiedliwych czynach, jakich sam dopuścił się przed Bogiem”. Papież przypomina także, jak ważna jest ludzka pamięć. „Nie powinniśmy nigdy zapominać o naszych korzeniach, o błocie, z którego zostaliśmy podniesieni […]”. Myśląc o grzesznikach i wszystkich potrzebujących miłosierdzia, nie powinniśmy zapominać, że my także należymy do tej kategorii. „Pójście do wykluczonych – uczy Franciszek – w stronę grzeszników, nie oznacza pozwolenia wilkom na wejście do stada. Oznacza to, że próbujemy dotrzeć do wszystkich, że niesiemy im świadectwo miłosierdzia, którego sami wcześniej doświadczyliśmy. Nie można jednak ulegać pokusie czucia się sprawiedliwymi czy doskonałymi”. Papież za św. Franciszkiem Salezym stwierdza, że „Bóg odrzuca nasze wady (…). Z drugiej strony jednak w pewnym sensie kocha [je], o ile dają Mu możliwość ukazania Jego miłosierdzia, a nam pozwalają pozostać pokornymi i zrozumieć, i współodczuć wady bliźniego”.

Kościół żyje niewyczerpanym pragnieniem ofiarowania miłosierdzia – podkreśla papież.

Imię Boga

Miłosierdzie odgrywa kluczową rolę w budowaniu międzyludzkiego braterstwa. Sama sprawiedliwość nie wystarczy. „Miłosierdzie jest ważne, a wręcz niezbędne do tego, by w relacjach między ludźmi zaistniało braterstwo. Sama miara sprawiedliwości nie wystarczy. Poprzez miłosierdzie i przebaczenie Bóg wykracza poza sprawiedliwość, wypełnia ją i przekracza w zbawczym dziele, które pozwala doświadczyć miłości będącej fundamentem prawdziwej sprawiedliwości”. Dobrze, aby wszyscy pamiętali, że Bóg nigdy nie męczy się przebaczeniem, „ponieważ jest Bogiem, ponieważ On jest miłosierdziem i ponieważ miłosierdzie jest Jego pierwszym atrybutem. To imię Boga”. Wierzący z kolei mają stawać się narzędziami Bożego miłosierdzia, ponieważ pierwsi otrzymali je od Boga. Dlatego mają być „szczodrzy dla wszystkich, wiedząc, że również Bóg wielkodusznie udziela nam swojej dobroci”. Dotyczy to szczególnie spowiedników, będących szafarzami Bożego miłosierdzia. Mają zawsze pamiętać o tym, że spowiedź – jak przypomina Franciszek – nie może być sesją tortur. Sakrament pojednania „to wyruszenie, by chwalić Boga, bo jako grzesznik przez Niego zostałem zbawiony. Czy czeka On na mnie, aby mnie obić kijami? Nie, czeka na mnie z czułością, aby mi wybaczyć. A jeśli jutro uczynię to samo? To idź raz jeszcze, i jeszcze, jeszcze, idź… On zawsze na nas czeka. To jest czułość Pana, pokora, łagodność…”.

Autor jest kapłanem diecezji łomżyńskiej, doktorem habilitowanym teologii, profesorem UKSW

fot. Priscilla du Preez/unsplash.com

SŁOWO BOŻE W NASZYM ŻYCIU

Dziś czytamy początek Ewangelii według św. Łukasza. Wprowadzając do lektury swego świadectwa o Jezusie Chrystusie, autor mówi – nie tylko Teofilowi, lecz każdemu z czytelników – o celu, który sobie postawił: „abyś się mógł przekonać o całkowitej pewności nauk, których ci udzielono". Czytanie, zgłębianie, medytowanie tekstów tej Ewangelii, jak też i innych ksiąg Biblii, ma nas prowadzić do coraz głębszego poznania i rozumienia Bożej nauki, którą poznawaliśmy od początku naszej drogi wiary. Trzeba bowiem ciągle na nowo powracać, rozważać, przyjmując te drogowskazy, które Pan nam w swoim słowie pozostawił.

Przeżywając, z woli papieża Franciszka, w III niedzielę zwykłą szczególny dzień poświęcony słowu Bożemu, warto raz jeszcze sobie tę prawdę uświadomić i podjąć konkretne kroki, aby Jego słowo rzeczywiście miało właściwe miejsce w naszej codzienności ludzi wierzących.

Jeśli Boże słowo ma się stawać światłem dla naszych dróg życiowych, trzeba nam podjąć konkretne kroki. Pierwszą istotną sprawą jest wzbudzić w swoim sercu pragnienie, aby poznawać Bożą naukę, otworzyć serce na słuchanie tego, co Pan chce nam powiedzieć. Następnie trzeba podjąć rzeczywistą lekturę. Warto w tym celu zarezerwować sobie konkretny czas w swoim planie dnia, kiedy takie spotkanie ze słowem Bożym będzie możliwe.

Niestety, nieraz bronimy się przed taką lekturą, twierdząc, że mamy tak wiele obowiązków, że nie możemy znaleźć czasu na czytanie i rozważanie słowa Bożego. Może jednak warto pójść za radą papieża Franciszka, który już nieraz podpowiadał, byśmy nosili ze sobą (np. w torbie czy teczce) małe wydanie Biblii albo też tekst samych Ewangelii i mając wolny moment, mogli przeczytać nawet krótki fragment i przez chwilę zastanowić się nad tym, co jest przesłaniem tego zdania, co Pan chce nam powiedzieć przez to właśnie słowo… Na pewno możliwość korzystania z Internetu bardzo nam może ułatwić takie spotkanie z Biblią. Jeśli bowiem korzystamy z naszych komputerów, tabletów, smartfonów do szukania różnych informacji – także będąc w drodze – to również możemy znaleźć dostępne w sieci miejsca, które dają możliwość czytania tekstów biblijnych w sposób całościowy lub poszczególnych fragmentów przeznaczonych do lektury według kalendarza liturgicznego.

Tak, potrzebna jest nam systematyczna lektura i refleksja nad słowem Bożym, abyśmy utwierdzali się w naszej wierze i w naszej więzi z Panem. Potrzebna jest ta medytacja nad słowem Pana dla każdego chrześcijanina, każdego ucznia Pana – bez względu na wiek, stan cywilny, zawód, realizowaną drogę powołania… Trwajmy w bliskości z Jezusem poprzez tę drogę słuchania i rozważania Jego słowa!

ks. Jan Krupka
Kapelan Opactwa Mniszek Benedyktynek w Łomży

III NIEDZIELA ZWYKŁA

23 stycznia 2022

Czytanie z Księgi Nehemiasza
8, 2-4a. 5-6. 8-10
Kapłan Ezdrasz przyniósł Prawo przed zgromadzenie, w którym uczestniczyli przede wszystkim mężczyźni, lecz także kobiety oraz wszyscy inni, którzy byli zdolni słuchać. I czytał z tej księgi zwrócony do placu znajdującego się przed Bramą Wodną, od rana aż do południa przed mężczyznami, kobietami i tymi, którzy mogli rozumieć; a uszy całego ludu były zwrócone ku księdze Prawa.
Pisarz Ezdrasz stanął na drewnianym podwyższeniu, które zrobiono w tym celu. Ezdrasz otworzył księgę na oczach całego ludu – znajdował się bowiem wyżej niż cały lud; a gdy ją otworzył, cały lud powstał. I Ezdrasz błogosławił Pana, wielkiego Boga, a cały lud, podniósłszy ręce, odpowiedział: „Amen! Amen!". Potem oddali pokłon i padli przed Panem na kolana, twarzą ku ziemi.
Czytano więc z tej księgi, księgi Prawa Bożego, dobitnie, z dodaniem objaśnienia, tak że lud rozumiał czytanie. Wtedy Nehemiasz, to jest namiestnik, oraz kapłan-pisarz Ezdrasz, jak i lewici, którzy pouczali lud, rzekli do całego ludu: „Ten dzień jest poświęcony Panu Bogu waszemu. Nie bądźcie smutni i nie płaczcie!". Cały lud bowiem płakał, gdy usłyszał te słowa Prawa. I rzekł im Nehemiasz: „Idźcie, spożywajcie potrawy świąteczne i pijcie słodkie napoje, poślijcie też porcje temu, który nic gotowego nie ma: albowiem poświęcony jest ten dzień Bogu naszemu. A nie bądźcie przygnębieni, gdyż radość w Panu jest ostoją waszą".

Psalm responsoryjny
19, 8-10. 15
Refren: Słowa Twe, Panie, są duchem i życiem.
Prawo Pańskie jest doskonałe i pokrzepia duszę,
świadectwo Pana jest pewne, nierozważnego uczy mądrości.
Jego słuszne nakazy radują serce,
jaśnieje przykazanie Pana i olśniewa oczy.

Bojaźń Pana jest szczera i trwa na wieki,
sądy Pana prawdziwe, wszystkie razem słuszne.
Niech znajdą uznanie przed Tobą
słowa ust moich i myśli mego serca,
Panie, moja Opoko i mój Zbawicielu.

Czytanie z Pierwszego Listu Świętego Pawła Apostoła do Koryntian
12, 12-30
Podobnie jak jedno jest ciało, choć składa się z wielu członków, a wszystkie członki ciała, mimo iż są liczne, stanowią jedno ciało, tak też jest i z Chrystusem. Wszyscyśmy bowiem w jednym Duchu zostali ochrzczeni, aby stanowić jedno Ciało: czy to Żydzi, czy Grecy, czy to niewolnicy, czy wolni. Wszyscy też zostaliśmy napojeni jednym Duchem. Ciało bowiem to nie jeden członek, lecz liczne członki. Jeśliby noga powiedziała: „Ponieważ nie jestem ręką, nie należę do ciała" – czy wskutek tego rzeczywiście nie należy do ciała? Lub jeśliby ucho powiedziało: „Ponieważ nie jestem okiem, nie należę do ciała" – czyż nie należałoby do ciała? Gdyby całe ciało było wzrokiem, gdzież byłby słuch? Lub gdyby całe było słuchem, gdzież byłoby powonienie? Lecz Bóg, tak jak chciał, stworzył różne członki, rozmieszczając każdy z nich w ciele. Gdyby całość była jednym członkiem, gdzież byłoby ciało? Tymczasem są wprawdzie liczne członki, ale jedno ciało. Nie może więc oko powiedzieć ręce: „Nie jesteś mi potrzebna", albo głowa nogom: „Nie potrzebuję was". Raczej nawet niezbędne bywają dla ciała te członki, które uchodzą za słabsze; a te, które uważamy za mało godne szacunku, tym większym obdarzamy poszanowaniem. Tak przeto szczególnie się troszczymy o przyzwoitość

wstydliwych członków ciała, gdyż wobec tych, które nie należą do wstydliwych, nie istnieje taka potrzeba. Lecz Bóg tak ukształtował nasze ciało, że zyskały więcej szacunku członki z natury mało godne czci, by nie powstało rozdwojenie w ciele, lecz żeby poszczególne członki troszczyły się o siebie nawzajem. Tak więc, gdy cierpi jeden członek, współcierpią wszystkie inne członki; podobnie gdy jednemu członkowi okazywane jest poszanowanie, współradują się wszystkie członki. Wy przeto jesteście Ciałem Chrystusa i poszczególnymi Jego członkami. I tak ustanowił Bóg w Kościele naprzód apostołów, po wtóre proroków, po trzecie nauczycieli, a następnie tych, co mają moc czynienia cudów, potem tych, którzy uzdrawiają, którzy wspierają pomocą, którzy rządzą, którzy przemawiają rozmaitymi językami. Czyż wszyscy są apostołami? Czy wszyscy prorokują? Czy wszyscy są nauczycielami? Czy wszyscy mają dar czynienia cudów? Czy wszyscy posiadają łaskę uzdrawiania? Czy wszyscy mówią językami? Czy wszyscy potrafią je tłumaczyć?

Aklamacja przed Ewangelią: Alleluja, alleluja, alleluja.
Pan posłał Mnie, abym ubogim niósł dobrą nowinę,
więźniom głosił wolność.

Początek Ewangelii według Świętego Łukasza
1, 1-4; 4, 14-21
Wielu już starało się ułożyć opowiadanie o zdarzeniach, które się dokonały pośród nas, tak jak je przekazali ci, którzy od początku byli naocznymi świadkami i sługami słowa. Postanowiłem więc i ja zbadać dokładnie wszystko od pierwszych chwil i opisać ci po kolei, dostojny Teofilu, abyś się mógł przekonać o całkowitej pewności nauk, których ci udzielono.
W owym czasie: Powrócił Jezus mocą Ducha do Galilei, a wieść o Nim rozeszła się po całej okolicy. On zaś nauczał w ich synagogach, wysławiany przez wszystkich.
Przyszedł również do Nazaretu, gdzie się wychował. W dzień szabatu udał się swoim zwyczajem do synagogi i powstał, aby czytać. Podano Mu księgę proroka Izajasza. Rozwinąwszy księgę, znalazł miejsce, gdzie było napisane: „Duch Pański spoczywa na Mnie, ponieważ Mnie namaścił i posłał Mnie, abym ubogim niósł dobrą nowinę, więźniom głosił wolność, a niewidomym przejrzenie; abym uciśnionych odsyłał wolnymi, abym obwoływał rok łaski od Pana”.
Zwinąwszy księgę, oddał słudze i usiadł; a oczy wszystkich w synagodze były w Niego utkwione. Począł więc mówić do nich: „Dziś spełniły się te słowa Pisma, które słyszeliście”.

Kalendarium liturgiczne

Poniedziałek, 24 stycznia
Wspomnienie św. Franciszka Salezego, biskupa i doktora Kościoła
Czytania mszalne: 2 Sm 5, 1-7. 10; Ps 89, 20-22. 25-26; Mk 3, 22-30
Wtorek, 25 stycznia
Święto nawrócenia św. Pawła Apostoła
Czytania mszalne: Dz 22, 3-16 albo Dz 9, 1-22; Ps 117, 1b-2; Mk 16, 15-18
Środa, 26 stycznia
Wspomnienie świętych biskupów Tymoteusza i Tytusa
Czytania mszalne: 2 Tm 1, 1-8 albo Tt 1, 1-5; Ps 96, 1-3. 7-8. 10; Łk 10, 1-9
Czwartek, 27 stycznia
Dzień powszedni albo wspomnienie św. Anieli Merici, dziewicy, albo wspomnienie bł. Jerzego Matulewicza, biskupa
Czytania mszalne: 2 Sm 7, 18-19. 24-29; Ps 132, 1-5. 11-14; Mk 4, 21-25
Piątek, 28 stycznia
Wspomnienie św. Tomasza z Akwinu, prezbitera i doktora Kościoła
Czytania mszalne: 2 Sm 11, 1-4a. 5-10a. 13-17; Ps 51, 3-7. 10-11; Mk 4, 26-34
Sobota, 29 stycznia
Dzień powszedni albo wspomnienie bł. Bolesławy Lament, dziewicy
Czytania mszalne: 2 Sm 12, 1-7a. 10-17; Ps 51, 12-17; Mk 4, 35-41

fot. PAP/EPA/Alessandro Di Meo

Z NAUCZANIA PAPIEŻA FRANCISZKA

PRACA NA DRODZE UŚWIĘCENIA
Ewangeliści Mateusz i Marek opisują Józefa jako „cieślę” lub „stolarza”. Słyszeliśmy wcześniej, że mieszkańcy Nazaretu, słysząc, jak Jezus przemawia, pytali: „Czyż nie jest On synem cieśli?” (13, 55; por. Mk 6, 3). Jezus wykonywał zawód swojego ojca. Grecki termin tekton, użyty dla oznaczenia pracy Józefa, był tłumaczony na różne sposoby. Łacińscy ojcowie Kościoła oddali to jako „cieśla”. Było to określenie ogólne, wskazujące zarówno na rzemieślników zajmujących się obróbką drewna, jak też tych, którzy byli zaangażowani w działania związane z budownictwem. Była to praca dość ciężka, która z ekonomicznego punktu widzenia nie zapewniała wielkich dochodów, jak można wnioskować z faktu, że Maryja i Józef, gdy ofiarowywali Jezusa w świątyni, złożyli w ofierze tylko parę synogarlic lub gołębi (por. Łk 2, 24), zgodnie z nakazem Prawa odnoszącym się do ubogich (por. Łk 12, 8).
Zatem dorastający Jezus nauczył się tego fachu od swego ojca. Ten fakt biograficzny dotyczący Józefa i Jezusa nasuwa mi na myśl wszystkich robotników świata, zwłaszcza tych, którzy wykonują ciężką pracę w kopalniach i fabrykach; tych, którzy są wyzyskiwani poprzez pracę na czarno; ofiarach pracy; dzieciach zmuszanych do pracy i tych, którzy nie mają pracy. Wielu ludzi przeżywa dramat braku pracy pozwalającej na spokojne życie. I często jej poszukiwanie staje się tak dramatyczne, że doprowadza do utraty wszelkiej nadziei i chęci do życia.
Praca jest istotnym elementem życia ludzkiego, a także na drodze uświęcenia. Nie tylko służy zapewnieniu sobie godziwego utrzymania. Jest także miejscem, gdzie wyrażamy siebie, czujemy się użyteczni i uczymy się wielkiej lekcji konkretności, która pomaga życiu duchowemu, by nie stawało się spirytualizmem. W istocie praca jest sposobem wyrażania naszej osobowości, która z natury jest relacyjna.

Streszczenie katechezy podczas audiencji ogólnej 12 stycznia

DO POLAKÓW
Serdecznie pozdrawiam polskich pielgrzymów. Drodzy bracia i siostry, wraz ze św. Józefem cieślą prośmy Pana, aby dzisiejszy świat był coraz bardziej wrażliwy na ludzką i duchową wartość pracy. Jak bowiem mówił św. Jan Paweł II, „Józef z Nazaretu, przez swój warsztat, przy którym pracował razem z Jezusem, przybliżył ludzką pracę do tajemnicy Odkupienia” (Redemptoris custos, 22). Z serca błogosławię wam, waszym rodzinom i bliskim.

Podczas audiencji ogólnej 12 stycznia

100 lat z „Rycerzem Niepokalanej”

Wojciech Świątkiewicz

W styczniu mija wiek od ukazania się pierwszego numeru pisma założonego przez św. Maksymiliana Marię Kolbego OFM Conv.

OPŁACONO RYCZAŁTEM.
Rok I. STYCZEŃ 1922. Nr. 1.

RYCERZ·NIEPOKALANEJ

·WSZYSTKIE·HEREZJE·SAMA·ZNISZCZYSZ·NA·CAŁYM·ŚWIECIE·
ONA·ZETRZE·GŁOWĘ·
TWOJĄ

·HEREZJE·
MASONERJA

Redakcja i Administracja:
KLASZTOR OO. FRANCISZKANÓW, PLAC WW. ŚWIĘTYCH 5, KRAKÓW (POLSKA).
Prenumerata na 1-szy kwartał: w Polsce 70 Mp. — w Ameryce 25 cent. am. — w Danji 1 Kor. d.
Numer pojedynczy: 25 Mp. (10 ct. am. — 40 öre.)

Wszystko zaczęło się w lutym 1917 r., kiedy to przebywający na studiach w Rzymie br. Maksymilian był świadkiem hucznych obchodów dwóchsetlecia masonerii i czterechsetlecia reformacji. Burmistrz Wiecznego Miasta Ernest Nathan, który był wielkim mistrzem masońskim, zarządził w mieście pochód masonerii. Niesiono w nim m.in. wizerunek Lucyfera depczącego św. Michała Archanioła, a naprzeciw okien Pałacu Apostolskiego zawieszono emblematy masońskie. Słychać było okrzyki: „Lucyfer będzie rządził w Watykanie, a papież będzie jego szwajcarem”. Młody zakonnik z Polski był wstrząśnięty. Zanotował: „W aż tak opłakanym stanie znajdowały się niektóre dusze oddalone od Boga… Dusze takie, nie czując sił do otrząśnięcia się z podlącego je jarzma, omijają Kościół albo nawet powstają przeciw niemu”.

Najpierw Rycerstwo

Brat Maksymilian postanowił działać i 16 października 1917 r. razem z sześcioma współbraćmi zakonnymi założył Rycerstwo Niepokalanej. W jego zamyśle członkowie tej organizacji mieli głosić Boga wszystkim ludziom, modlić się o nawrócenie grzeszników, a zwłaszcza masonów, uświęcać siebie i świat cały pod opieką i za pośrednictwem Niepokalanej.

W 1919 r. Maksymilian przyjął w Rzymie święcenia kapłańskie, po czym – z doktoratami z filozofii i teologii – wrócił do Polski. W marcu 1919 r. papież Benedykt XV udzielił Rycerstwu swego błogosławieństwa, a kilka miesięcy później książę biskup krakowski Adam Sapieha zezwolił na wydrukowanie pierwszego dyplomiku Rycerstwa Niepokalanej. Przez rok o. Maksymilian był profesorem historii i filozofii w Seminarium Ojców Franciszkanów w Krakowie. W sierpniu 1920 r. musiał udać się na ośmiomiesięczną kurację do Zakopanego, gdzie leczył gruźlicę. Po niej kolejne pół roku odbywał rekonwalescencję w Nieszawie.

Jeśli nie będziemy mieli katolickich mediów, to nasze świątynie zostaną kiedyś puste – mówił zakonnik.

W listopadzie 1921 r. powrócił do Krakowa i podjął starania o wydanie czasopisma „Rycerz Niepokalanej”. „Jeśli nie będziemy mieli katolickich mediów, to nasze świątynie zostaną kiedyś puste” – mówił zakonnik.

Przez Kraków i Grodno

Z powodu braku funduszów na papier i drukarnię początki nie były łatwe. Redakcja mieściła się w klasztorze przy pl. Wszystkich Świętych. Ojciec Maksymilian szukał dobrodziejów i darczyńców, często sam kwestował na krakowskich ulicach. W pierwszym, styczniowym numerze „Rycerza Niepokalanej” z 1922 r., na stronie drugiej ukazała się notka, że z braku kapitału redakcja nie może zapewnić czytelników, że ukażą się kolejne numery pisma. W powstaniu miesięcznika zakonnikowi życzliwie towarzyszyli współbracia. Na teksty jednego z nich, o. Wenantego Katarzyńca, liczył szczególnie. Niestety, zakonnik, dziś sługa Boży, zmarł kilka miesięcy przed ukazaniem się tytułu, a o. Maksymilian uczynił go patronem swojego dzieła.

W pierwszym numerze „Rycerza Niepokalanej” w tekście „Od redakcji” o. Maksymilian deklarował: „Celem Rycerza Niepokalanej jest nie tylko pogłębić i umocnić wiarę, wskazać prawdziwą ascezę i zapoznać wiernych z mistyką chrześcijańską, ale także w myśl zasad Milicji Niepokalanej, starać się o nawrócenie akatolików. Ton pisma będzie zawsze przyjazny dla wszystkich bez względu na różnice wiary i narodowości. Miłość, której uczył Chrystus – jego charakterem. I właśnie z tej miłości ku zbłąkanym, a przecież szukającym szczęścia duszom, postara się on piętnować fałsz, wyświetlać prawdę i wskazywać prawdziwą drogę do szczęścia”.

Wśród stałych rubryk były kronika religijna, „Iskierki” (z życia politycznego i gospodarczego), dział misyjny oraz materiały związane z Rycerstwem Niepokalanej. Przez pierwsze lata pismo miało szesnaście stron formatu zeszytowego.

Przez dziesięć miesięcy „Rycerz Niepokalanej” był wydawany w Krakowie. „Z braku lokalu mała komórka zastępowała administrację i wysyłalnię. Brak ten coraz bardziej dawał się we znaki, wobec tego poczęto radzić, gdzie by można było umieścić nowo powstające pismo. Według mniemania konwentu krakowskiego, «Rycerz» miał być przejściowym pomysłem, który prędzej czy później zwinie swą rozpoczętą działalność. Wskazywano na konwent grodzieński, gdzie miejsca było dość na umieszczenie wydawnictwa. – Tak, miejsca dosyć, mówiono, lecz jak w tym zapadłym końcu Polski szukać powodzenia dla nowo powstającej propagandy [dawniej słowo neutralne – przyp. red.], tymczasem tu w Krakowie można liczyć na jakie takie powodzenie. I odradza-

no wszelkimi sposobami zamiaru przeniesienia się do Grodna. Aż tu nadeszła chwila, w której posłuszeństwo miało odegrać rolę decydującą. Bowiem ówczesny prowincjał o. Alojzy Karwacki polecił przenieść się do Grodna i sprawa została rozstrzygnięta" – wspominał o. Maksymilian 8 grudnia 1927 r.

Wydawnictwo zostało przeniesione 20 października 1922 r. „W Grodnie czekały wielkie trudności; wszystkiego było brak, lecz za przyczyną Niepokalanej co niezbędne powoli napływać zaczęło, aż powstało wydawnictwo w całym tego słowa znaczeniu" – wspominał przyszły święty.

Pierwszy numer miał nakład 5 tys., w 1927 r. było to 70 tys., a w grudniu 1938 r. – milion egzemplarzy.

Redakcja w Grodnie istniała pięć lat. Tu ze szczególną pomocą redaktorowi przyszedł jego powiernik i przyjaciel o. Melchior Fordon, br. Albert Olszakowski – zecer, oraz brat Joachim Gaweł, który zszywał numery. Pierwszy numer na rok 1923 został wydrukowany już na własnej maszynie.

Poza pracą wydawniczą o. Maksymilian duszpasterzował w okolicy: spowiadał, uczył dzieci religii, odwiedzał chorych. Szybko jednak się okazało, że prężnie rozwijające się wydawnictwo nie mieści się już w grodzieńskim klasztorze. Panowała wielka ciasnota, pojawiały się też napięcia między zakonnikami pracującymi w duszpasterstwie a tymi zajmującymi się pracą w wydawnictwie.

Milion nakładu!

Za zgodą władz zakonnych o. Maksymilian mógł podjąć się szukania nowego miejsca pod klasztor i wydawnictwo. Problem rozwiązał się w 1927 r., kiedy to książę Jan Drucki-Lubecki ofiarował pięć morgów ziemi na należących do niego polach teresińskich. Wyjeżdżając z Grodna, 20 listopada 1927 r. o. Maksymilian mówił do braci: „Niepokalanów, do którego za kilka godzin mamy wyjechać, to miejsce obrane przez Niepokalaną i przeznaczone wyłącznie na szerzenie Jej czci. Wszystko, cokolwiek jest i będzie w Niepokalanowie, to Jej własność".

„Rycerz" miał coraz więcej czytelników. Pierwszy numer, który ukazał się w 1922 r., miał nakład 5 tys., w 1927 r. było to już 70 tys., a w grudniu 1938 r. nakład osiągnął milion egzemplarzy! W czasach, gdy było sporo analfabetów, dzięki „Rycerzowi" wielu uczyło się czytać. Pismo odegrało też wielką rolę w budzeniu powołań. Klasztor w Niepokalanowie, z 700 zakonnikami, był największym klasztorem na świecie!

Kiedy w 1930 r. o. Maksymilian pojechał na misje do Japonii, gdzie założył japońską wersję „Rycerza", redaktorem naczelnym został o. Alfons Kolbe. Po jego nagłej śmierci (3 grudnia 1930 r.) kolejnymi redaktorami byli o. Justyn Nazim (1931–1936) i beatyfikowany w 1999 r. w gronie męczenników II wojny światowej o. Pius Bartosik (1936–1939).

Po wybuchu II wojny światowej władze niemieckie nie zezwoliły na druk miesięcznika. Uczyniły wyjątek tylko raz, na przełomie 1940 i 1941 r., kiedy to pismo ukazało się w nakładzie 120 tys. egzemplarzy. Jego redaktorzy o. Maksymilian i o. Pius ponieśli śmierć męczeńską w obozie Auschwitz.

W 1945 r. tytuł został wznowiony, jednak w 1952 r. władze komunistyczne zabroniły jego wydawania. Przerwa trwała aż 29 lat, do 1981 r., kiedy zostało wznowione m.in. dzięki działaniom bł. kard. Stefana Wyszyńskiego. Po beatyfikacji o. Maksymiliana, która nastąpiła 17 października 1971 r., „Rycerza Niepokalanej" zaczęli wydawać franciszkanie w Santa Severa pod Rzymem. Pismo docierało jednak tylko do Polonii.

Dziś nakład „Rycerza Niepokalanej" wynosi 45 tys., a w roku stulecia istnienia pisma do każdego numeru dodawany jest reprint wydania sprzed stu lat. Miesięcznik dostępny jest także w wersji elektronicznej i audio.

Grażyna Rybak

Autyzm u niemowlaka

Dotychczas autyzm był rozpoznawany po 2.–3. roku życia dziecka. Spektrum autyzmu jest neurologicznym zaburzeniem rozwoju, które polega na trudnościach z porozumiewaniem się i nawiązywaniem prawidłowych relacji społecznych. Charakteryzuje się licznymi objawami. Niektóre dzieci nie mają dystansu do obcych, inne reagują lękiem i mają problem z odczuwaniem empatii. Niedawno w „International Journal of Pediatrics & Neonatal Care" naukowcy opublikowali wyniki badań, które dowiodły, że zaburzenia ze spektrum autyzmu można diagnozować już w pierwszych 12 miesiącach życia dziecka. Okazało się, że ok. 90 proc. objawów można zaobserwować już w wieku 4–6 miesięcy! To bardzo ważne odkrycie, ponieważ zaburzeń autystycznych jak na razie nie można wyleczyć, ale wiele objawów da się znacznie złagodzić, jeżeli odpowiednią terapię dziecka podejmie się na wczesnym etapie rozwoju układu nerwowego, czyli wtedy, gdy jest plastyczny i bardzo podatny na interwencje lecznicze.

Naukowcy izraelscy z Uniwersytetu Bar-Ilana w Ramat Ganie oraz Centrum Mifine w Rosh Pinna analizowali nagrania wideo zachowań dzieci, wykonane przez rodziców w pierwszym roku życia maluchów, u których pomiędzy 2. a 3. rokiem życia zdiagnozowano zaburzenia ze spektrum autyzmu (ASD). U tych dzieci już w okresie niemowlęctwa obserwowano: niechęć do dotyku, opóźniony rozwój ruchowy, nadaktywność lub bierność dziecka, brak reakcji na bodźce, odmawianie jedzenia, przyspieszony wzrost obwodu głowy, a przede wszystkim brak kontaktu wzrokowego i opóźniony rozwój mowy. Dodatkowo zaobserwowano zależność między objawami, w tym np. brakiem kontaktu wzrokowego i nadaktywnością dziecka.

Efekt łagodzenia zaburzeń autystycznych poprzez wczesną terapię potwierdziły badania zespołu pod kierunkiem dr Alonim. Naukowcy porównywali skuteczność metod terapeutycznych w dwóch około 40-osobowych grupach dzieci: między 1. a 2. oraz między 2. a 3. rokiem życia. Metoda leczenia tych autystycznych dzieci została opracowana przez specjalistów z Centrum Mifine. Opiera się ona na terapii rodzinnej, nauczeniu opiekunów niezbędnych umiejętności radzenia sobie z zaburzeniem u dziecka oraz działaniach ukierunkowanych na wspieranie rozwoju poznawczego dziecka oraz jego rozwoju fizycznego, sensorycznego i emocjonalnego. Okazało się, że wczesna diagnoza i działania interwencyjne przeszkolonych rodziców i terapeutów bardzo korzystnie wpływają na rozwój dziecka z autyzmem. Podjęta terapia na etapie najważniejszym dla szybko rozwijającego się w pierwszych latach życia mózgu jest bardzo skuteczna. Potwierdziły to badania naukowców z Uniwersytetu Ben Guriona w Beer Szewie w Izraelu. Wykazały, że rozwój relacji międzyosobowych, zdolności społecznych jest lepszy u tych dzieci, u których zdiagnozowano zaburzenia ze spektrum autyzmu w 1.–2. roku życia.

We wszystkich schorzeniach osiągamy tym lepszy efekt, im wcześniej rozpoczniemy leczenie. Poza tym pacjent ma mniej powikłań rozpoznanej choroby. Dlatego bardzo gorąco zachęcam do bacznej obserwacji rozwoju niemowląt i małych dzieci i wyjaśnienia niepokojących objawów z lekarzem.

Autorka jest lekarzem pediatrą

Czym jest „czert", a czym „czerta"?

dr hab. Tomasz Korpysz

Po przerwie na tekst w pewnym sensie podsumowujący i zamykający Rok Norwida wracam do wątku o paronimach, czyli wyrazach mających podobną postać graficzną i/lub brzmieniową, a odmienne znaczenie. Zewnętrzne, formalne podobieństwo takich słów sprawia, że często są one mylone i używane zamiennie w niewłaściwych kontekstach. Warto w związku z tym przypomnieć poprawne znaczenia wybranych zestawień paronimów. Przykłady te (oraz ich definicje) przywołuję z wydanego przez Wydawnictwo Naukowe PWN „Słownika paronimów, czyli wyrazów mylonych" autorstwa Małgorzaty Kity i Edwarda Polańskiego.

Ceber to 'duże drewniane naczynie o dwóch uchach, podobne do wiadra, używane dawniej w gospodarstwach wiejskich', *Cerber/cerber* zaś: 'w mitologii greckiej: ogromny pies o trzech głowach, pilnujący wejścia do Hadesu; przenośnie: osoba pilnie strzegąca dostępu do kogoś lub czegoś'.

Cenzura to 'badanie publikacji, sztuk teatralnych, filmów z punktu widzenia zgodności z wymogami politycznymi lub etycznymi władzy, przeprowadzane z ramienia rządu lub innej instytucji' (do tej nieco zbyt wąskiej definicji słownikowej dodajmy, że cenzura może dotyczyć także np. treści religijnych, nie zawsze też musi mieć charakter instytucjonalny); *cezura* zaś: 'moment przełomowy, dzielący dzieje ludzkości, historii, narodu, nauki, sztuki. W teorii literatury: pauza rytmiczna zwykle przypadająca w miejscu przerwy logicznej, stosowana po określonej liczbie sylab; średniówka'.

Cęgi to 'narzędzie składające się z dwóch szczęk z rękojeścią, używane do wyciągania gwoździ, trzymania, ściskania czegoś', *cięgi* zaś: 'zwykle w wyrażeniu: dostać cięgi – być zbitym; przenośnie: zostać bardzo mocno skrytykowanym'.

Chiromancja to 'praktyka polegająca na przepowiadaniu przyszłości i określaniu charakteru człowieka na podstawie analizy linii jego rąk', *chrominacja*: 'w fizyce: jakościowa cecha barwy, co obejmuje odcień i nasycenie koloru; chromatyczność', *hieromancja* zaś: 'w starożytności: wróżenie przyszłości z chodu zwierzęcia ofiarnego'.

Chorał to 'wielogłosowy, uroczysty śpiew kościelny. Także: utwór muzyczny podobny do takiego śpiewu oraz utwór poetycki o poważnej tematyce i patetycznym nastroju, stylizowany na pieść chóralną', *churał* zaś: 'terenowy organ władzy państwowej w Mongolii'.

Choreografia to 'sztuka notacji kroków i figur baletowych. Także: sztuka komponowania widowisk tanecznych i scenicznych oraz zespół figur tanecznych tworzących balet'; *chorografia* zaś: 'dawniej: szczegółowy opis geograficzny jakiegoś kraju lub regionu'.

Czert to 'jasna, zwięzła i twarda skała osadowa z krzemionki, pochodzenia chemicznego lub biologicznego', *czerta* zaś: 'dawny sposób polowania na dziki z nagonką'.

Czynownik to 'w carskiej Rosji: urzędnik państwowy', *czynszownik* zaś: 'dawniej: osoba płacąca czynsz. W czasie pańszczyzny: chłop zwolniony z odrabiania pańszczyzny w zamian za roczną opłatę'.

Datacja to 'postawienie daty w piśmie, ustalenie daty czegoś, np. pisma lub jakiegoś wydarzenia. Także: formuła określająca czas i miejsce powstania dokumentu', *dotacja* zaś: 'bezzwrotnie przyznanie komuś lub instytucji użyteczności publicznej środków finansowych na określone cele. Także: przyznane w tej formie pieniądze'.

Dekanat to 'jednostka administracyjna w kościele katolickim, składająca się z kilku parafii, na której czele stoi dziekan', *dziekanat* zaś: 'sekretariat dziekana w szkole wyższej'.

Deprawacja to 'sprowadzenie na złą drogę, sterowanie kimś tak, by zaczął czynić i cenić zło', *deprywacja* zaś: 'pozbawienie kogoś jakichś praw, zwłaszcza majątkowych; także: stan psychiczny wynikający z niezaspokojenia jakiejś potrzeby'.

Dyspaszer to 'rzeczoznawca szacujący straty wynikłe z awarii statku i dzielący je między właścicielem statku i właścicielem ładunku', *dyspeczer* zaś: 'osoba zarządzająca czymś, dyspozytor'. Kolejne przykłady paronimów za tydzień.

Opieka naprzemienna

Edyta Pisarczyk-Kulon

Opieka nad dziećmi rodziców, którzy żyją w rozłączeniu, ma znaczenie przy ustalaniu prawa do świadczenia 500 plus, wyprawki szkolnej czy zasiłków rodzinnych. Prawidłowe ustalenie, w jaki sposób, w konkretnym przypadku, rodzice sprawują opiekę nad dzieckiem i czy można zakwalifikować ją jako opiekę naprzemienną, będzie skutkowało przyznaniem lub odmową przyznania świadczenia.

Świadczenie wychowawcze (500 plus) jest przyznawane jednemu z rodziców dziecka. Ta zasada obowiązuje też w przypadku rodziców rozwiedzionych, będących w separacji lub żyjących w rozłączeniu, ale z jednym wyjątkiem. Jeżeli na mocy orzeczenia sądu dziecko znajduje się pod opieką naprzemienną obydwojga rodziców – sprawowaną w porównywalnych i powtarzających się okresach – wtedy każdemu z nich przysługuje połowa świadczenia, czyli 250 zł.

W pierwszej kolejności urząd powinien ustalić, czy sposób opieki nad dzieckiem określa orzeczenie sądu, ewentualnie ugoda sądowa zawarta pomiędzy rodzicami w zakresie sposobu wykonywania opieki nad dzieckiem, a następnie rozważyć, czy opieka ta sprawowana jest przez obojga rodziców w porównywalnych i powtarzających się okresach. Jeżeli tak, świadczenie przysługuje obojgu rodzicom, a jego kwotę dzieli się po połowie dla każdego z rodziców.

Różna interpretacja przepisów spowodowała konieczność rozstrzygnięcia sporów nawet w sądzie. Nie ma wątpliwości co do tego, że istnienie opieki naprzemiennej jest ustalane na podstawie orzeczenia sądów powszechnych lub równoważnych z nimi ugód – tak uznawały sądy. Zatem w orzeczeniu czy ugodzie regulującej kontakty (wychowanie dziecka) nie musi być zawarty zwrot „opieka naprzemienna", aby przesądzić, że dziecko pozostaje pod opieką naprzemienną obojga rodziców. Tak wypowiedział się NSA w wyroku z 12 kwietnia 2018 r., I OSK 2423/17.

Zatem instytucje przyznające prawo do świadczeń powinny uwzględniać wyłącznie orzeczenia sądu czy ugody, które określają reguły sprawowania opieki nad dziećmi przez rodziców żyjących w rozłączeniu. Dowodem o sprawowaniu opieki naprzemiennej może być odpis orzeczenia sądu powszechnego bądź protokołu rozprawy z utrwaloną w nim ugodą zawartą przed sądem opiekuńczym czy ugodą zawartą w postępowaniu mediacyjnym.

Jeżeli orzeczenia te nie zawierają zwrotu „opieka naprzemienna", to rolą instytucji przyznających prawo do świadczeń jest ustalenie charakteru tych zapisów i przyjęcie bądź odrzucenie, w konkretnej sprawie, że rodzice sprawują opiekę naprzemienną. A w konsekwencji przyznanie świadczenia obojgu z rodziców albo tylko jednemu z nich.

Przed wprowadzeniem do porządku prawnego instytucji opieki naprzemiennej taki charakter miało zabezpieczenie kontaktów dla rodzica. Jeżeli z orzeczenia sądu wynika, że kontakty obojga rodziców są równoważne, tzn. każde z nich sprawuje opiekę nad dzieckiem w porównywalnych i powtarzających się okresach, to przyjąć należy, że faktycznie sprawują oni opiekę naprzemienną.

Autorka jest radcą prawnym

fot. PAP/Adam Warżawa

STRACONY SEZON?

Mariusz Jankowski

Początki były trudne. Niezbyt obiecujące. Najpierw liczyliśmy na udane starty naszych skoczków w Wiśle, jednak niewiele z tego wyszło. Później czekaliśmy na przełamanie. I takim miało być pucharowe podium naszego reprezentanta. Zrobił to Kamil Stoch w Klingenthal. Nadzieje wróciły, tym bardziej że dla naszego mistrza było to już osiemdziesiąte miejsce w najlepszej trójce Pucharu Świata w karierze.

Nie minął jednak nawet miesiąc, przyszedł prestiżowy Turniej Czterech Skoczni i koszmary wróciły ze zdwojoną siłą. Polacy w rywalizacji z najlepszymi wypadali źle, blado, a chwilami po prostu bardzo, bardzo słabo. Naprawdę przykro było patrzeć na te wszystkie wydarzenia. A przecież przed rozpoczęciem sezonu z polskiej kadry płynęły dobre wieści. Nawet operacja kostki, którą przeszedł Stoch, nie miała mieć złego wpływu na przygotowania i początek zmagań w nowym sezonie. A jednak to nowe rozdanie nie układa się po myśli polskich skoczków.

Dlatego dziś, myśląc o zimowych igrzyskach olimpijskich, musimy zadawać sobie jedno pytanie: czy w Pekinie czekają nas kolejne potężne rozczarowania? Bo tylko w takich kategoriach musimy rozpatrywać wydarzenia minionych tygodni. Znaków zapytania wciąż jest wiele. I one nie znikną być może aż do samego startu igrzysk. Przecież sami skoczkowie z rozbrajającą szczerością przyznają, że po pierwsze, nie ma jednego leku na te wszystkie problemy, a po drugie, ich dyscyplina jest specyficzna.

Co to oznacza? Specyficzna równa się nieobliczalna, czasami trudna do wyjaśnienia. Myślę, że każdy z naszych reprezentantów podpisałby się pod słowami: „Wczoraj czy dziś nie szło nam totalnie, za to pojutrze możemy odpalić. I nikt nie będzie umiał wyjaśnić, dlaczego tak się działo". Podobnie brzmiące wypowiedzi można było usłyszeć jeszcze w trakcie Turnieju Czterech Skoczni. I proszę mi wierzyć, doskonale zdaję sobie sprawę z tego, jak te wyjaśnienia brzmią. Jak pudrowanie problemu.

Być może jest jednak tak, że nic innego nam nie pozostało. Nic innego jak czekanie na cud, na lepsze wiatry, na odmianę, której nie da się logicznie wytłumaczyć. Marna to pociecha przed zbliżającymi się wielkimi krokami igrzyskami? Jasne, że marna. Łapię się jej jednak, bo… nie widzę innej. I to łapię się z całych sił. Polacy sezon zaczęli źle. Nie znaczy to jednak, że najważniejsza impreza też musi przebiegać pod hasłem porażek. Wszyscy mamy ich serdecznie dość. Jeśli więc w Tokio uda się skoczyć po medal, to sezon wcale nie będzie stracony.

Autor jest dziennikarzem TVP

Mamy awans!

Drugie zwycięstwo piłkarzy ręcznych na mistrzostwach Europy zapewniło polskiej reprezentacji awans do drugiej fazy turnieju. Początkowo Polacy pokonali Austriaków (36:31), a następnie nie dali szans Białorusinom (29:20). W kolejnej fazie podopiecznych Patryka Rombla czekają cztery spotkania.

Bez Stocha i Kubackiego

fot. PAP/Grzegorz Momot

W mocnym osłabieniu stanęła do zawodów w Zakopanem drużyna polskich skoczków narciarskich. Kontuzja stawu skokowego wykluczyła Kamila Stocha, a Dawida Kubackiego – pozytywny wynik testu na COVID-19. W konkursie drużynowym na Wielkiej Krokwi Piotr Żyła, Stefan Hula, Jakub Wolny i Paweł Wąsek zdobyli szóstą pozycję. W najlepszej dyspozycji byli Słoweńcy, drugie miejsce zajęły Niemcy, a trzecie – Japonia.

Życiowy sukces Kurakovej

fot. PAP/EPA/Dean Lewin

Reprezentantka Polski Ekaterina Kurakova zajęła piąte miejsce wśród solistek na mistrzostwach Europy w łyżwiarstwie figurowym w Tallinie. To najwyższa lokata, jaką udało się osiągnąć Polkom na ME. W rywalizacji zwyciężyła Rosjanka Kamiła Walijewa. 19-letnia Kurakova będzie reprezentować Polskę podczas zimowych igrzysk olimpijskich w Pekinie.

Nowi selekcjonerzy

fot. PAP/Zbigniew Meissner

Polski Związek Piłki Siatkowej powołał nowych trenerów reprezentacji siatkarskich, po rezygnacji Jacka Nawrockiego i wygaśnięciu kontraktu Vitala Heynena. Kadrę polskich siatkarek poprowadzi Włoch Stefano Lavarini, a reprezentację męską – Serb Nikola Grbic.

Co z Ligą Mistrzów?

Pierwszą porażkę w grupie C siatkarskiej Ligi Mistrzów zaliczyli siatkarze Zaksy Kędzierzyn-Koźle, ulegając włoskiemu zespołowi Cucine Lube Civitanova (2:3). Tymczasem na prowadzeniu w grupie A umocnili się zawodnicy Jastrzębskiego Węgla, którzy pewnie pokonali niemiecką drużynę VfB Friedrichshafen. Do tej pory Jastrzębianie w fazie grupowej nie stracili ani jednego seta.

fot. PAP/Zbigniew Meissner

RAZEM ŁATWIEJ

Barbara Wiśniowska

Wreszcie wpadliśmy na sensowny pomysł, jak ogarnąć sobotnie porządki, żeby było posprzątane, żeby nikt się nie lenił i nikt nie mówił: „tylko ja w tym domu sprzątam”. Jak dotąd nie działały żadne prośby, groźby, nagrody, kary ani kazania, że rodzina to drużyna i powinna działać razem.

Rozpisałam tabelę z nazwami pomieszczeń domowych, czynnościami porządkowymi i punktacją.

Za posprzątanie salonu można dostać 3 punkty, ale jeśli komuś wystarczy energii tylko na pościeranie stołu, dostanie 1 punkt, a inny pracuś zarobi 2.

Dzieci lubią sprzątać przedsionek… i dobrze, bo to ich buty walają się tam w nieładzie. Mąż zamyka się w łazience na klucz, żeby nikt nie kontrolował jego sprzątania. Ja sprzątam kuchnię, drażni mnie to, ale wolę mieć pewność, że nikt nie myje podłogi moją gąbeczką do naczyń. Najwięcej punktów jest za zrobienie obiadu, więc syn pierwszy rezerwuje etat kucharza, tylko nie ma pomysłu na zupę.

Dlaczego to wszystko się nam udaje? Skąd motywacja? Ten, kto ma najwięcej punktów, może dyktować, jak cała rodzina spędza kolejną niedzielę. Wyznaczyliśmy nawet skromny budżecik na takie okazje. Jeśli postanowimy iść na sanki za darmo, pieniądze się kumulują. Syn od razu zaproponował, żebyśmy kumulowali tak długo, aż będzie nas stać na zagraniczną wycieczkę. Każdy chce mieć najwięcej punktów i móc decydować, ale jeśli kiedyś ktoś nie będzie marzył o nagrodzie – i tak będzie dużo innych chętnych do pracy. Zwycięzcy punkty przepadają, pozostałym osobom sumują się, aż każdy wreszcie kiedyś będzie zwycięzcą.

Pomysł na zupę mam, można z nią poczuć się jak w tropikach.

fot. Barbara Wiśniowska

ZUPA BRZOSKWINIOWA

Składniki: w dowolnych proporcjach: czerwona soczewica ■ brzoskwinie z puszki ■ sok brzoskwiniowy ■ ziemniaki ■ suszone śliwki ■ wiórki kokosowe ■ 1–2 łyżki ziaren jałowca ■ ok. 1 łyżeczki soli ■ ok. pół łyżeczki imbiru ■ łyżka oleju kokosowego nierafinowanego ■ sok z połówki cytryny lub łyżeczka przecieru pomidorowego ■ opcjonalnie słodka cebula i kilka plasterków salami

Sposób przygotowania: Soczewicę płuczemy, można ją namoczyć (od 30 minut do 12 godzin). Gotujemy ją z ziemniakami i jałowcem 30 minut, solimy pod koniec gotowania. Salami układamy na patelni nieprzywierającej i dusimy na małym ogniu, aż puści tłuszcz, wtedy szklimy tam cebulę. Brzoskwinie i śliwki kroimy. Łączymy wszystkie składniki.

KRZYŻÓWKA Z HASŁEM Siostry Honoraty

POZIOMO

1 A – narodowy demokrata
1 G – niebieski posłaniec
2 E – roślina włóknodajna
3 A – droga w parku
3 G – cecha cwaniaka
6 A – odbicie głosu
6 H – przewodzi bodźce
8 C – duchowny katolicki
9 A – artystyczny gobelin
9 G – taniec ludowy
10 E – pierwsza kobieta
11 A – muzułmański podatek
11 G – infuła biskupa

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
1											
2											
3											
4											
5											
6											
7											
8											
9											
10											
11											

PIONOWO

A 1 – księga liturgiczna
C 1 – przetwór owocowy
C 8 – azjatycki alkohol
D 3 – mieszkanka Tokio
E 1 – ład na statku
E 8 – kłujący chwast
F 4 – pies z serialu
G 1 – wieczne pretensje
G 8 – szyicki duchowny
H 3 – ciało niebieskie
I 1 – inicjały na krzyżu
I 8 – gaz w powietrzu
K 1 – osoba naiwna

Hasło do odczytania w zaznaczonym wierszu

Rozwiązania prosimy nadsyłać do 4 lutego na adres redakcji „Idziemy”. Wylosowanych autorów poprawnych odpowiedzi nagrodzimy książkami.

TVP 1

03.55 Olimpiada w Tokio – cena bezpieczeństwa – film dokumentalny; **04.40** Klan (3923); **05.10** Klan (3924); **05.30** Klan (3925); **06.00** Słownik polsko@polski; **06.25** wojsko-polskie.pl; **06.50** Słowo na niedzielę; **07.00** Transmisja Mszy Świętej z Sanktuarium Bożego Miłosierdzia w Łagiewnikach; **08.00** Tydzień; **08.30** Zakochaj się w Polsce (244); **09.05** Weterynarze z sercem; **09.35** Las bliżej nas (45); **10.00** Dziewczyny ze Lwowa (29); **10.50** Słowo na niedzielę; **11.00** Transmisja Mszy Świętej z Jasnej Góry; **11.50** Między ziemią a niebem; **12.00** Anioł Pański; **12.15** Między ziemią a niebem; **12.50** Życie według świętego Jana Pawła II – cykl reportaży; **13.15** BBC w Jedynce: Serengeti, cz. 4; **14.15** Z pamięci – Felicjan Sławoj Składkowski; **14.25** Przyrodnik na tropie – cykl dokumentalny; **15.10** Nie ma róży bez ognia – komedia, reż.: Stanisław Bareja; **17.00** Teleexpress; **17.20** Pogoda; **17.30** Motylem jestem. Koncert przebojów Ireny Jarockiej; **19.25** Sport

19.30 Wiadomości
20.05 Pogoda
20.15 Zniewolona (59) – serial kostiumowy, Ukraina 2021
21.15 Zniewolona (60)
22.20 Zakochana Jedynka: Lekarka z rajskiej wyspy. Tajemnica – film obyczajowy, Niemcy 2018, reż.: Pater Stauch, wyk.: Anja Knauer, Dennenesch Zoud, Helmut Zierl
00.05 Paranoja – film akcji, USA 2013, reż.: Robert Luketic, wyk.: Gary Oldman, Liam Hemsworth, Amber Heard
02.00 Władza – USA 2013, reż.: Allen Hughes, wyk.: Mark Wahlberg, Russell Crowe, Catherine Zeta-Jones, Jeffrey Wright
04.55 Z pamięci – Felicjan Sławoj Składkowski
05.00 Zakończenie dnia

TVP 2

05.50 Barwy szczęścia (2555) – serial obyczajowy TVP, reż.: Jarosław Banaszek, wyk.: Mateusz Banasiuk, Maria Dejmek, Marcin Perchuć, Witold Sosulski, Gabriela Ziembicka, Kamila Kamińska, Natalia Jurczyńska, Hubert Wiatrowski, Monika Dryl, Łukasz Wójcik; **06.25** Barwy szczęścia (2556); **07.00** M jak miłość (1630); **07.55** Pytanie na śniadanie; **11.05** Zacznij Od Nowa; **11.40** The Voice Senior s. III (7) Przesłuchania w ciemno; **12.45** The Voice Senior s. III (8) Przesłuchania w ciemno; **14.00** Familiada – teleturniej; **14.35** Koło fortuny – teleturniej; **15.15** Szansa na sukces. Opole 2022: Katarzyna Gaertner – widowisko muzyczne; **16.15** Big Music Quiz – teleturniej muzyczny; **17.10** Wojciech Cejrowski – boso przez świat. Peru. Fabryka czekolady – cykl reportaży; **17.40** Lajk!; **18.00** Panorama; **18.20** Pogoda; **18.30** Na sygnale (352); **18.55** Na sygnale (353)

19.25 Rodzinka.pl (240) – serial komediowy TVP
20.00 Motylem jestem. Koncert przebojów Ireny Jarockiej – koncert
21.50 Gold – film akcji, USA 2016, reż.: Stephen Gaghan, wyk.: Matthew McConaughey, Edgar Ramirez, Bryce Dallas Howard, Corey Stoll
24.00 Kino bez granic: 9. życie Louisa Draxa – film fabularny, Wielka Brytania/Kanada/USA 2016, reż.: Alexandre Aja, wyk.: Jamie Dornan, Sarah Gadon, Aaron Paul, Barbara Hershey
02.00 Kawalerskie życie na obczyźnie – film obyczajowy, Polska 1992, reż.: Andrzej Barański, wyk.: Marek Bukowski, Bożena Dykiel, Magdalena Wójcik, Artur Barciś
04.00 Rodzinka.pl – serial TVP
04.40 Rodzinka.pl – serial TVP
05.10 Zakończenie dnia

TVP INFO

05.55 Powitanie – Wstaje dzień; **06.00** Serwis Info Poranek; **06.23** Pogoda Info; **06.31** Serwis Info Poranek; **06.52** Pogoda Info; **07.01** Serwis Info Poranek; **07.23** Pogoda Info; **07.31** Serwis Info Poranek; **07.51** Pogoda Info; **07.59** Serwis Info Poranek; **08.22** Pogoda Info; **08.30** W Kontrze; **09.15** Serwis Info Poranek; **09.41** Pogoda Info; **09.50** Woronicza 17; **10.59** Serwis Info Dzień weekend; **11.22** Pogoda Info; **11.29** Serwis Info Dzień weekend; **11.50** Salon dziennikarski; **12.30** Serwis Info Dzień weekend; **12.49** Pogoda Info; **12.59** Serwis Info Dzień weekend; **13.29** Serwis Info Dzień weekend; **13.52** Pogoda Info; **13.59** Serwis Info Dzień weekend; **14.29** Serwis Info Dzień weekend; **14.53** Pogoda Info; **15.00** Debata Senior; **15.29** Serwis Info Dzień weekend; **15.54** Pogoda Info; **16.00** Okiem Wiary; **16.29** Koronawirus. Szczepionka; **17.00** Teleexpress; **17.15** Teleexpress Extra; **17.30** Teleexpress na deser; **17.45** Serwis Info Dzień weekend; **18.00** Panorama; **18.18** Studio Zachód; **18.40** INFO V4+; **18.55** Głębia ostrości; **19.19** Raport z granicy

19.30 Wiadomości
19.58 Gość Wiadomości
20.13 Minęła 20
21.00 W pełnym świetle
21.20 Raport z granicy
21.30 Serwis Info Wieczór weekend
21.42 Pogoda Info
21.50 Strefa starcia
23.00 INFO Wieczór
23.55 Serwis Info Wieczór weekend
00.03 Wiadomości
00.31 Gość Wiadomości
00.52 Pogoda Info
01.00 TVP WORLD
03.04 Pogoda Info
03.20 Woronicza 17
04.23 Teleexpress Extra
04.45 INFO V4+
05.13 Agrobiznes – podsumowanie
05.30 Zakończenie dnia

TV TRWAM

05.00 Głos serca; **05.45** Nie lękajcie się; **06.45** Święty na każdy dzień; **07.55** Poczet Wielkich Polaków – program historyczny; **08.00** Słowo życia; **08.05** Polski Punkt Widzenia; **08.25** Święty na każdy dzień; **08.30** Z Parlamentu Europejskiego; **09.00** Prymas Stefan Wyszyński; **09.10** Spotkanie z Magdą Buczek; **09.15** Manna z Nieba; **09.30** Msza święta z Jasnej Góry; **10.35** Przegląd Katolickiego Tygodnika „Niedziela"; **10.40** Cuda Jezusa; **11.35** Poznajemy Polskę; **11.50** Muzyczne chwile; **12.00** Anioł Pański z Ojcem Świętym Franciszkiem; **12.20** Wieś – to też Polska; **13.30** Papież Polak do Rodaków; **14.15** Rękopis błogosławionych; **16.00** Informacje dnia; **16.10** Koncert życzeń; **17.00** 7 Kościołów Apokalipsy – program religijny; **17.30** Nowa Ewangelizacja; **17.55** Poczet Wielkich Polaków – program historyczny; **18.00** Anioł Pański; **18.05** Informacje dnia; **18.15** Rozmowy niedokończone

19.25 Święty na każdy dzień
19.30 Opowieści z Księgi Cnót
20.00 Informacje dnia
20.20 Różaniec
20.50 Święty na każdy dzień
21.00 Apel Jasnogórski z kaplicy Cudownego Obrazu Matki Bożej na Jasnej Górze – transmisja
21.20 Informacje dnia
21.40 Retrospekcja
21.45 Piloci. Biało-czerwoni z Dęblina
22.30 Galilejczyk – prezentuje Keith Garner
23.00 Jak my to widzimy – z daleka widać lepiej
23.30 Tam, gdzie Bóg płacze
00.00 Programy powtórkowe

TVP HISTORIA

06.40 Był taki dzień – 23 stycznia; **06.50** Droga od Chrystusa do Konstantyna (6); **08.00** Msza greckokatolicka; **09.00** Janosik (4) Porwanie – serial TVP; **09.55** Okrasa łamie przepisy; **10.35** Przestrzeń pamięci – Rezerwat Archeologiczny Genius Loci na Ostrowie Tumskim; **11.20** Przystanek slow food (4); **11.55** Dzika przyroda Bliskiego i Środkowego Wschodu – Turcja: Życie na krawędzi – serial dok.; **12.55** Jak powstawały kontynenty: Ameryka; **13.45** W kotle historii; **14.20** Blisko, coraz bliżej (6) – serial TVP; **15.50** Nie taka prosta historia; **16.30** Giganci historii; **17.25** Żywot sarmacki; **17.40** Chłopi (1) – serial TVP; **18.55** Autor Nieznany – Polska 2021, reż.: Wiesław Paluch; **20.00** W poszukiwaniu Wikingów (3) – serial dokumentalny; **21.00** Chartum – dramat, Wielka Brytania 1966, reż.: Basil Dearden; **23.05** Wojna i pokój (1) – serial kostiumowy; **01.35** Marian na wojnie. Animowana historia Mariana Walentynowicza – film animowany, reż.: Agata Mianowska; **01.55** Kim był Jerzy Giedroyć? cz. 2 – film dokumentalny; **03.05** Szerokie tory; **03.35** Zakończenie dnia

TVP KULTURA

07.00 Irena Jarocka. Koncert w Malborku; **08.00** Liturgia prawosławna z cerkwi Hagia Sophia w Warszawie; **09.05** Pod jednym dachem (3); **10.05** Trzeci punkt widzenia; **10.45** Marynarz słodkich wód – komedia, USA 1928, reż.: Buster Keaton; **12.10** Kody ceramiki; **12.55** Paddington – film familijny; **14.40** Halka – opera, reż. Mariusz Treliński; **17.15** Niedziela z... twórczością Czesława Niemena; **18.05** Niedziela z... – twórczością Czesława Niemena – Dziewczyny do wzięcia – film TVP; **19.00** Niedziela z... twórczością Czesława Niemena – Czesław Niemen – Sopot '80; **19.30** Studio Kultura – Niedziela z...; **20.00** Zabawna dziewczyna – komedia, USA 1968, reż.: William Wyler; **22.35** Komeda – koncert; **23.40** Trzeci punkt widzenia; **00.20** Widmo wolności – komediodramat, Francja 1974, reż.: Luis Buñueli; **02.15** Muzyczne traumy – film anim.; **02.25** Struna za struną – film anim.; **02.50** Bilet do kina: Borg/McEnroe. Między odwagą a szaleństwem – dramat; **04.50** Legendy Rocka: Foreigner – cykl dok.; **05.25** Legendy Rocka: Glen Campbell – cykl dok.; **05.55** Zakończenie dnia

TVN

05.35 Uwaga!; **05.55** Kuchenne rewolucje 9 (10); **06.55** Nowa Maja w ogrodzie 5 (12); **07.25** Akademia ogrodnika (12); **07.30** Budując marzenia (7); **08.00** Dzień Dobry TVN; **11.30** Klinika naturalnego piękna 2 (5); **12.00** Co za tydzień (1028); **12.30** Kolekcja smaków 2 (4); **13.00** Na Tropie Dzikich Zwierząt (4); **13.35** Lego przygoda – komedia, USA/Australia/Dania 2014, reż.: Phil Lord, Christopher Miller; **15.40** Listy do M. III – komedia, Polska 2017, reż.: Tomasz Konecki, wyk.: Tomasz Karolak, Agnieszka Dygant, Piotr Adamczyk Izabela Kuna, Wojciech Malajkat; **17.55** Kuchenne rewolucje 22 (5); **19.00** Fakty; **19.20** 30. Finał Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy (1); **19.30** Sport; **19.40** Pogoda; **19.50** Uwaga!; **20.05** Dziedzictwo Bourne'a – film sensacyjny, USA/Japonia 2012, reż.: Tony Gilroy; **23.00** Plaga – horror, USA 2007, reż.: Stephen Hopkins; **01.00** MasterChef 10 (9); **02.25** Uwaga!; **02.45** Noc Magii; **04.05** Kto was tak urządził; **04.35** Kto was tak urządził

POLSAT

06.00 Nowy dzień z Polsat News; **07.20** Sezon na misia 2; **08.55** Wall-E – USA 2008, reż.: Andrew Stanton; **11.00** Percy Jackson i Bogowie Olimpijscy: Złodziej pioruna – USA 2010, reż.: Chris Columbus, wyk.: Brandon T. Jackson, Pierce Brosnan, Alexandra Daddario; **13.40** Epoka lodowcowa 2: Odwilż – USA 2006, reż.: Carlos Saldanha; **15.30** Kraina lodu – USA 2013, reż.: Chris Buck, Jennifer Lee; **17.40** Nasz Nowy Dom (223); **18.50** Wydarzenia; **19.20** Sport; **19.25** Pogoda; **19.30** Państwo w Państwie (428); **20.00** Kabaret na żywo – Klinika Skeczów Męczących (85); **22.05** X-Men geneza: Wolverine – film s.f., USA 2009, reż.: Gavin Hood, wyk.: Hugh Jackman, Lynn Collins, Danny Huston, Ryan Reynolds, Liev Schreiber; **00.20** Czas patriotów – film akcji, USA 1992, reż.: Philip Noyce, wyk.: Harrison Ford, Anne Archer, Patrick Bergen, Sean Bean, James Fox, Richard Harris, Samuel L. Jackson, Thora Birch; **03.00** Świat według Kiepskich; **03.35** Love Island. Wyspa miłości (140); **04.40** Disco Gramy (5356); **05.25** Telezakupy TV Okazje

TVP 1

05.15 Przysięga (566); **06.05** Elif (1137); **07.00** Transmisja Mszy Świętej z Sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze; **07.30** Okiem Wiary; **08.00** Wiadomości; **08.10** Pogoda poranna; **08.15** Kwadrans polityczny; **08.35** Ranczo (16) – serial obyczajowy TVP; **09.35** Komisarz Alex (166) – serial kryminalny TVP; **10.35** Ojciec Mateusz (273) – serial kryminalny TVP; **11.25** Kasta – serial paradokumentalny TVP; **12.00** Wiadomości; **12.10** Agrobiznes; **12.30** Agropogoda; **12.45** Natura w Jedynce: Jedna Planeta. Siedem kontynentów, cz. 3. Ameryka Południowa – serial dokumentalny; **14.00** Elif (1138) – serial, Turcja 2018; **15.00** Wiadomości; **15.10** Pogoda; **15.15** ALARM!; **15.35** Gra słów. Krzyżówka – teleturniej; **16.05** Przysięga (567) – serial obyczajowy, Turcja 2020; **17.00** Teleexpress; **17.15** Jaka to melodia?; **17.55** Klan (3926); **18.20** Kasta – serial paradokumentalny TVP; **18.55** Jeden z dziesięciu; **19.25** Sport

19.30 Wiadomości
20.05 Pogoda
20.10 ALARM!
20.30 Leśniczówka (477)
21.00 Teatr Telewizji: Damy i Huzary – reż.: Olga Lipińska, wyk.: Danuta Szaflarska, Ryszarda Hanin, Zofia Kucówna, Bożena Dykiel, Marek Walczewski, Bronisław Pawlik, Wojciech Pokora
22.35 Świat bez fikcji: Wenezuela w cieniu Chaveza – film dok.
23.45 Dawno temu w Ameryce, cz. 2 – dramat, USA, Włochy 1984, reż.: Sergio Leone, wyk.: Robert De Niro, James Woods, Elizabeth McGovern
01.45 Drogi wolności (7) – serial TVP
02.55 Oficerowie (6) – serial TVP
03.50 Drony – dobrodziejstwo czy zagrożenie? – film dok.
04.50 Notacje – Tomasz Stańko
05.05 Zakończenie dnia

TVP 2

05.30 M jak miłość (1496); **06.25** Gdyby zacząć jeszcze raz – reportaż; **06.55** Familiada – teleturniej; **07.30** Pytanie na śniadanie – pobudka; **07.55** Pytanie na śniadanie – w tym: Panorama Flesz i Pogoda Flesz; **10.40** Panorama; **10.50** Pytanie na śniadanie; **11.20** Rodzinka.pl (202) – serial komediowy TVP; **11.50** Barwy szczęścia (2556); **12.30** Koło fortuny – teleturniej; **13.15** Kozacka miłość (268) – serial kostiumowy; **14.05** Va Banque – teleturniej; **14.35** Na sygnale (93) – serial fabularyzowany TVP; **15.00** Koło Fortuny – extra – teleturniej; **15.05** Uśmiech losu (29) – serial obyczajowy, Portugalia 2019, reż.: Carlos Dante, António Gonalo, wyk.: Angelo Rodrigues, Isabela Valadeiro, Maria Joo Abreu, Dnia Neto; **16.00** Koło fortuny – teleturniej; **16.35** Familiada – teleturniej; **17.15** Miłość i przeznaczenie (34) – serial obyczajowy, Turcja 2020; **18.00** Panorama; **18.20** Va Banque – teleturniej; **18.45** Kozacka miłość (269) – serial kostiumowy, Rosja 2013

19.35 Barwy szczęścia (2556) – serial obyczajowy TVP, reż.: Jarosław Banaszek
20.10 Barwy szczęścia (2557)
20.40 Kulisy serialu „M jak miłość"
20.55 M jak miłość (1631)
21.40 Serca na sprzedaż (1) – serial, Rosja 2016, reż.: Yuliya Krasnova, Sergey Krasnov
22.50 Enklawa strachu (8) – serial, Kanada 2019, reż.: Patrice Sauv, wyk.: Isabel Richer, Alexandre Landry, Maripier Morin
23.50 Frantz – Niemcy/Francja 2016, reż.: Francois Ozon
01.55 O mnie się nie martw (13) – serial komediowy TVP
02.50 9. życie Louisa Draxa – film fabularny, reż.: Alexandre Aja, wyk.: Jamie Dornan, Sarah Gadon, Aaron Paul, Barbara Hershey
04.50 Rodzinka.pl – serial TVP
05.15 Zakończenie programu

TVP INFO

05.35 Powitanie – Poranek; **05.39** Serwis Info Poranek; **05.57** Agropogoda – poranek; **05.59** Wstaje dzień; **06.01** Serwis Info Poranek – wiadomości z kraju i ze świata; **06.20** Pogoda Info; **06.30** Serwis Info Poranek; **06.54** Pogoda Info; **07.00** Serwis Info Poranek; **07.12** Jedziemy; **07.51** Agrobiznes; **07.56** Agropogoda; **08.00** Jedziemy dalej; **08.15** Serwis Info Poranek; **08.18** Minęła 8; **09.00** Serwis Info Poranek; **09.11** Minęła 9; **10.00** Serwis Info Poranek; **10.21** Pogoda Info; **10.29** Serwis Info Dzień; **10.51** Pogoda Info; **10.59** Serwis Info Dzień; **11.29** Serwis Info Dzień; **11.51** Pogoda Info; **12.00** INFO Raport; **13.29** Serwis Info Dzień; **13.50** Pogoda Info; **13.59** Serwis Info Dzień; **14.29** Serwis Info Dzień; **14.49** Pogoda Info; **14.59** Serwis Info Dzień; **15.29** Info Dzień; **16.25** Pogoda Info; **16.30** Koronawirus. Szczepionka; **17.00** Teleexpress; **17.15** Teleexpress Extra; **17.30** O co chodzi; **18.00** Panorama; **18.19** Serwis Info Wieczór; **18.37** O tym się mówi; **19.20** Raport z granicy

19.30 Wiadomości
19.58 Gość Wiadomości
20.13 Minęła 20
21.00 Nie da się ukryć
21.20 Raport z granicy
21.30 Serwis Info Wieczór
21.41 Pogoda Info
21.50 W tyle wizji
22.25 Serwis Info Wieczór
22.30 W tyle wizji Extra
23.00 INFO Wieczór
23.30 W akcji
23.55 Serwis Info Wieczór
00.03 Wiadomości
00.31 Gość Wiadomości
00.56 Pogoda Info
01.00 TVP WORLD
05.00 Pogoda Info
05.15 Agrobiznes

TV TRWAM

05.10 Sanktuaria polskie; **05.30** Sprawa wiary; **06.55** Ludwig Maria Grignion de Montfort; **07.55** Poczet Wielkich Polaków – program historyczny; **08.00** Informacje dnia – magazyn informacyjny; **08.15** Wieś – to też Polska; **09.25** Słowo życia; **09.30** Opowieści z Księgi Cnót; **10.00** Informacje dnia; **10.15** Rozmowy niedokończone; **11.20** 100 cudownych miejsc na świecie; **11.30** Przyroda w Obiektywie; **11.50** Święty na każdy dzień; **12.00** Anioł Pański; **12.03** Informacje dnia; **12.20** Mojżesz – 10 przykazań; **13.10** Muzyczne chwile; **13.30** Msza święta z Jasnej Góry; **14.20** 100 cudownych miejsc na świecie; **14.30** Pochodzenie świata; **15.30** Kazembe; **15.45** Święty na każdy dzień; **15.50** Ma się rozumieć; **16.00** Informacje dnia; **16.10** Sanktuaria polskie; **16.30** Aktywna zima; **16.55** Świadkowie; **17.30** Na łowy; **17.55** Poczet Wielkich Polaków – program historyczny; **18.00** Anioł Pański

18.05 Informacje dnia
18.15 Rozmowy niedokończone
19.25 Święty na każdy dzień
19.30 Król Chwały
19.45 Modlitwa z telefonicznym udziałem dzieci
20.00 Informacje dnia
20.20 Różaniec
20.50 Myśląc Ojczyzna
21.00 Apel Jasnogórski z kaplicy Cudownego Obrazu Matki Bożej na Jasnej Górze – transmisja
21.20 Informacje dnia
21.40 Polski Punkt Widzenia
22.00 Mojżesz – 10 przykazań
22.50 Miasteczko Świętej Rodziny – Cotignac
22.45 Muzyczne chwile
00.00 Programy powtórkowe

TVP HISTORIA

06.50 Był taki dzień – 24 stycznia – felieton; **07.00** Tajemnica twierdzy szyfrów (1); **07.55** Ex Libris; **08.25** Podróżnik – reż.: Hanna Etemadi; **09.25** Przeczytaj mi tę historię; **09.35** Sensacje XX wieku: Syndykat zabójców; **10.30** Dzika Kanada, cz. 3. Serce Lądu – serial dokumentalny; **11.30** Koło historii – cykl reportaży; **12.05** Królowa Bona (9) – serial TVP; **13.20** Nie do przebaczenia – western, USA 1960, reż.: John Houston; **15.30** Jak powstawały kontynenty: Ameryka (3); **16.25** Ucieczki przez druty – dokument fabularyzowany; **17.25** Flesz historii; **17.45** Było, nie minęło – kronika zwiadowców historii; **18.20** Spór o historię – Śląsk Cieszyński; **18.50** Prasa donosi; **19.00** Tajemnica twierdzy szyfrów (2) – serial sensacyjny TVP; **20.00** Dobry Amerykanin; **21.50** Wojna o trony. Prawdziwa historia Europy (6); **22.55** Goliat – zapomniany bohater – film dokumentalny; **00.10** Szerokie tory; **00.45** Było, nie minęło; **01.15** Sensacje XX wieku: Syndykat zabójców; **02.10** Encyklopedia II wojny światowej; **02.30** Zakończenie dnia

TVP KULTURA

07.00 Muzyczne poranki; **08.00** Czerwony! Sztuka awangardy w kraju Sowietów – film dok.; **09.10** Dwunastu gniewnych ludzi – dramat, USA 1957, reż.: Sidney Lumet; **11.00** Blisko, coraz bliżej (11); **12.30** Trzy młyny (1); **13.35** Przygody Gapiszona (8); **14.00** Reżyserzy – John Frankenheimer – cykl dok; **15.00** Dama Kameliowa – melodramat, reż.: Jerzy Antczak, wyk.: Anna Dymna, Jan Frycz, Anna Radwan, Stanisława Celińska, Jerzy Kamas; **16.55** Szczęśliwy człowiek – film obyczajowy, reż.: Małgorzata Szumowska; **18.30** Informacje kulturalne; **18.50** Czarna żmija (1); **19.20** Czarna żmija (2); **20.00** Kino Mocnych Wrażeń: W tajnej służbie Jej Królewskiej Mości – film sensacyjny; **22.30** Powidoki; **22.50** Panorama kina polskiego: Wilkołak – film fabularny, reż.: Adrian Panek; **00.25** Scena muzyczna – Komeda – inspirations – koncert; **01.30** Zabawna dziewczyna – komedia, USA 1968, reż.: William Wyler; **04.10** Informacje kulturalne; **04.40** Teledyski; **05.35** Afisz kulturalny; **05.55** Zakończenie dnia

TVN

05.10 Uwaga!; **05.25** Nowa Maja w ogrodzie 5 (13); **05.50** Akademia ogrodnika (13); **06.00** Ukryta prawda (1131); **07.00** Kuchenne rewolucje 9 (11); **08.00** Dzień Dobry TVN; **11.40** Ukryta prawda (1018); **12.50** Tajemnice miłości (32); **13.55** Ukryta prawda (1132); **14.55** Ukryta prawda (928); **15.55** Kuchenne rewolucje 3 (9); **17.00** Tajemnice miłości (33); **18.00** Ukryta prawda (1019); **19.00** Fakty; **19.30** 30. Finał Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy (2); **19.40** Sport; **19.50** Pogoda; **20.00** Uwaga!; **20.15** Doradca smaku; **20.20** Na Wspólnej (3361); **21.00** Milionerzy; **21.40** Na pewno, być może – komedia, reż.: Adam Brooks, wyk.: Ryan Reynolds, Isla Fisher, Abigail Breslin, Elizabeth Banks, Rachel Weisz, Kevin Kline; **23.55** Dziedzictwo Bourne'a – film sensacyjny, reż.: Tony Gilroy, wyk.: Jeremy Renner, Rachel Weisz, Edward Norton, Stacy Keach; **02.40** Co za tydzień; **03.05** Uprowadzona (15); **03.55** Uwaga!; **04.10** Noc Magii

POLSAT

06.00 Nowy dzień z Polsat News; **08.40** Malanowski i Partnerzy (598); **09.10** Malanowski i Partnerzy (599); **09.40** Sekrety rodziny (131); **10.40** Dlaczego ja? (633); **11.40** Gliniarze (154); **12.50** Wydarzenia – magazyn informacyjny; **13.25** Interwencja; **13.40** Trudne sprawy (980); **14.40** Dlaczego ja? (699); **15.50** Wydarzenia; **16.10** Pogoda; **16.15** Interwencja; **16.30** Na ratunek 112 (522); **17.00** Gliniarze (332); **18.00** Pierwsza miłość (3350); **18.50** Wydarzenia – magazyn informacyjny; **19.25** Gość Wydrzeń; **19.45** Sport; **19.55** Pogoda; **20.00** Farma (6); **21.00** Avengers: Koniec gry – film s.f., USA 2019, reż.: Anthony Russo, Joe Russo, wyk.: Don Cheadle, Benedict Cumberbatch, Robert Downey Jr., Chris Evans; **01.00** Peacemaker – film akcji, USA 1997, reż.: Mimi Leder, wyk.: George Clooney, Aleksandr Baluev, Marcel Iures, Nicole Kidman; **03.40** Love Island. Wyspa miłości (140); **04.40** Disco Gramy (5357); **05.25** Telezakupy TV Okazje

TVP 1

05.15 Przysięga (567); **06.05** Elif (1138); **07.00** Transmisja Mszy Świętej z Sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze; **07.30** Kościół z bliska; **08.00** Wiadomości; **08.10** Pogoda poranna; **08.15** Kwadrans polityczny; **08.35** Ranczo (17) – serial obyczajowy TVP; **09.35** Komisarz Alex (167) – serial kryminalny TVP; **10.35** Ojciec Mateusz (274) – serial kryminalny TVP; **11.25** Kasta – serial paradokumentalny TVP; **12.00** Wiadomości; **12.10** Agrobiznes; **12.30** Agropogoda; **12.45** Natura w Jedynce: Jedna Planeta. Siedem kontynentów, cz. 4. Australia – serial dokumentalny; **14.00** Elif (1139) – serial; **15.00** Wiadomości; **15.10** Pogoda; **15.15** ALARM!; **15.35** Gra słów. Krzyżówka – teleturniej; **16.05** Przysięga (568) – serial obyczajowy; **17.00** Teleexpress; **17.15** Jaka to melodia? – teleturniej muzyczny; **17.55** Klan (3927) – telenowela TVP; **18.20** Kasta – serial paradokumentalny TVP; **18.55** Jeden z dziesięciu – teleturniej; **19.25** Sport

19.30 Wiadomości
20.05 Pogoda
20.10 ALARM!
20.30 Leśniczówka (478) – reż.: Maciej Migas, Radosław Dunaszewski, wyk.: Adam Biedrzycki, Przemysław Bluszcz, Radosław Chabiowski, Jolanta Fraszyńska, Grzegorz Goch, Paweł Gryc, Arkadiusz Janiczek
21.05 Portrety Wojenne. Helena Marusarzówna – cykl dokumentalny
21.40 Magazyn Ekspresu Reporterów
22.45 Ocaleni – reality show
23.50 Magazyn śledczy Anity Gargas
00.25 Pokój – dramat, USA/Irlandia 2015, reż.: Lenny Abrahamson, wyk.: Brie Larson, Jacob Tremblay, Joan Allen, Sean Bridgers,
02.30 Strażacy (20) – serial TVP
03.30 Magazyn Ekspresu Reporterów
04.25 Notacje – Czesław Majewski
04.45 Zakończenie dnia

TVP 2

05.35 M jak miłość (1497); **06.25** Na chwałę Pana; **06.55** Familiada – teleturniej; **07.30** Pytanie na śniadanie – pobudka; **07.55** Pytanie na śniadanie – w tym: Panorama Flesz i Pogoda Flesz; **10.40** Panorama; **10.50** Pytanie na śniadanie; **11.20** Rodzinka.pl (203) – serial komediowy TVP; **11.50** Barwy szczęścia (2557) – serial obyczajowy TVP; **12.30** Koło fortuny – teleturniej; **13.15** Kozacka miłość (269) – serial kostiumowy, Rosja 2013; **14.05** Va Banque – teleturniej; **14.35** Na sygnale (94) – serial fabularyzowany TVP; **15.05** Uśmiech losu (30) – serial obyczajowy, Portugalia 2019j; **17.15** Miłość i przeznaczenie (35) – serial obyczajowy, Turcja 2020, reż.: Cagri Bayrak, wyk.: Ibrahim Celikkol, Senan Kara, Demet Ozdemir, Zuhal Gencer, Engin Hepileri; **18.00** Panorama; **18.20** Va Banque – teleturniej; **18.45** Kozacka miłość (270) – serial kostiumowy, Rosja 2013

19.35 Barwy szczęścia (2557) – serial obyczajowy TVP
20.10 Barwy szczęścia (2558)
20.45 Kulisy serialu „M jak miłość"
20.55 M jak miłość (1632) – serial TVP
21.55 Serca na sprzedaż (2) – serial, Rosja 2016, reż.: Yuliya Krasnova, Sergey Krasnov, wyk.: Maria Poroshina, Svetlana Ivanova
23.00 Medyceusze Wspaniali (1) – serial
00.15 Ludzkie historie: Futbol, książę William i nasze zdrowie psychiczne – film dokumentalny, Wielka Brytania 2020
01.20 Borg/McEnroe. Między odwagą a szaleństwem – dramat, reż.: Janus Metz, wyk.: Sverrir Gudnason, Shia LeBeouf
03.15 Ćmy – Ukraina 2014, reż.: Witalij Worobiow, wyk.: Jurij Borisoq, Maria Poezhaeva, Evgenya Łoza
05.15 Zakończenie programu

TVP INFO

05.35 Powitanie – Poranek; **05.39** Serwis Info Poranek; **05.57** Agropogoda – poranek; **05.59** Powitanie – Wstaje dzień; **06.01** Serwis Info Poranek; **06.20** Pogoda Info; **06.30** Serwis Info Poranek; **06.54** Pogoda Info; **07.00** Serwis Info Poranek; **07.12** Jedziemy; **07.51** Agrobiznes – poranek; **07.56** Agropogoda; **08.00** Jedziemy dalej; **08.15** Serwis Info Poranek; **08.18** Minęła 8; **09.00** Serwis Info Poranek; **09.11** Minęła 9; **10.00** Serwis Info Poranek; **10.21** Pogoda Info; **10.29** Serwis Info Dzień; **10.51** Pogoda Info; **10.59** Serwis Info Dzień; **11.29** Serwis Info Dzień; **11.51** Pogoda Info; **12.00** INFO Raport; **13.29** Serwis Info Dzień; **13.50** Pogoda Info; **13.59** Serwis Info Dzień; **14.29** Serwis Info Dzień; **14.49** Pogoda Info; **14.59** Serwis Info Dzień; **15.29** Info Dzień; **16.25** Pogoda Info; **16.30** Koronawirus. Szczepionka; **17.00** Teleexpress; **17.15** Teleexpress Extra; **17.30** O co chodzi; **18.00** Panorama; **18.19** Serwis Info Wieczór; **18.37** O tym się mówi; **19.20** Raport z granicy

19.30 Wiadomości
19.58 Gość Wiadomości
20.13 Minęła 20
21.00 Nie da się ukryć
21.20 Raport z granicy
21.30 Serwis Info Wieczór
21.41 Pogoda Info
21.50 W tyle wizji
22.25 Serwis Info Wieczór
22.30 W tyle wizji Extra
23.00 INFO Wieczór
23.30 W akcji
23.55 Serwis Info Wieczór
00.03 Wiadomości
00.31 Gość Wiadomości
00.56 Pogoda Info
01.00 TVP WORLD
05.00 Pogoda Info
05.13 wojsko-polskie.pl

TV TRWAM

05.00 Yohan – wędrówki dzieci; **07.05** Chłopcy z Namugongo; **07.45** Święty na każdy dzień; **07.55** Poczet Wielkich Polaków; **08.00** Informacje dnia; **08.15** Polski Punkt Widzenia; **08.35** Słowo życia; **08.40** Muzyczne chwile; **09.00** Papież Polak do Rodaków; **09.40** Narodowe Sanktuarium Maryjne w Subukia; **10.00** Informacje dnia; **10.15** Jak my to widzimy; **10.45** Zew natury; **11.05** Jezus – Królestwo bez granic; **11.35** Święty na każdy dzień; **11.40** Ma się rozumieć; **11.50** Słowo życia; **12.00** Anioł Pański; **12.03** Informacje dnia; **12.20** Mojżesz – 10 przykazań; **13.10** Muzyczne chwile; **13.25** Słowo życia; **13.30** Msza święta z Jasnej Góry; **14.20** 100 cudownych miejsc na świecie; **14.30** Śladami apostoła Pawła; **15.20** Największy Dar cz. 2; **15.50** Ma się rozumieć; **16.00** Informacje dnia; **16.10** Jestem mamą; **16.30** Filmowe życiorysy; **17.00** Lusaka Bauleni; **17.10** Prosto o gospodarce; **17.30** Zostań Żołnierzem RP; **17.45** Muzyczne chwile; **17.55** Poczet Wielkich Polaków; **18.00** Anioł Pański

18.05 Informacje dnia
18.15 Rozmowy niedokończone
19.25 Święty na każdy dzień
19.30 Każdy maluch to potrafi
19.45 Modlitwa z telefonicznym udziałem dzieci
20.00 Informacje dnia
20.20 Różaniec
20.50 Myśląc Ojczyzna
21.00 Apel Jasnogórski z kaplicy Cudownego Obrazu Matki Bożej na Jasnej Górze – transmisja
21.20 Informacje dnia
21.40 Polski Punkt Widzenia
22.00 Mojżesz – 10 przykazań
22.50 Świt nadziei
23.45 Wakacje z Chopinem
00.00 Programy powtórkowe

TVP HISTORIA

06.50 Był taki dzień – 25 stycznia; **07.00** Tajemnica twierdzy szyfrów (2); **07.50** Flesz historii; **08.15** Ucieczki przez druty – dokument fabularyzowany; **09.45** Prasa donosi; **09.55** Sensacje XX wieku: Pseudonim" Puch; **10.55** Film dokumentalny; **11.55** Przestrzeń pamięci – Rezerwat Archeologiczny Genius Loci na Ostrowie Tumskim; **12.30** Królowa Bona (10); **13.35** Film dok.; **14.35** Historia w postaciach zapisana: Niezwykłe dzieje Joanny d'Arc; **16.35** Żywot sarmacki; **17.00** Nie taka prosta historia; **17.30** W odmętach Ravensbruck – film dok.; **18.25** Księża wolności 1914–1981 – ks. Jan Zieja; **18.55** Wojna w eterze; **19.05** Tajemnica twierdzy szyfrów (3); **20.00** Amerykańskie dynastie. Ród Bushów – Pierwsza rodzina; **20.55** Azjatyckie stulecie – Śmierć Mao; **21.50** Chartum – dramat, Wielka Brytania 1966; **24.00** Strażnicy Izraela – film dokumentalny; **01.45** Było, nie minęło; **02.15** Sensacje XX wieku; **03.10** Encyklopedia II wojny światowej; **03.45** Zakończenie dnia

TVP KULTURA

07.00 Co się dzieje; **07.25** Teledyski; **07.50** Informacje kulturalne; **08.20** Trzeci punkt widzenia; **08.55** Powidoki, program publicystyczny; **09.15** Szczęśliwy człowiek – film obyczajowy, reż.: Małgorzata Szumowska, wyk.: Jadwiga Jankowska-Cieślak, Małgorzata Hajewska-Krzysztofik, Piotr Jankowski, Roman Gancarczyk; **11.00** Blisko, coraz bliżej (12); **12.30** Trzy młyny (2) – serial TVP; **13.30** Jack Lemmon – nieprzeciętny Everyman – film dok.; **14.40** Jeszcze nie wieczór – film obyczajowy, reż.: Jacek Bławut; **16.35** Czerwona oberża – komedia, Francja 1951, reż.: Claude Autant-Lara; **18.30** Do dzieła; **18.50** Czarna żmija (3); **19.25** Czarna żmija (4); **20.00** The Royal Ballet – Alicja w krainie czarów – film baletowy; **22.25** Lekkie obyczaje: Mustang – dramat; **00.10** Do dzieła; **00.40** Młoda Polska – Dog Days – film krótkometrażowy; **01.10** Panorama kina polskiego: Wilkołak – film fabularny, reż.: Adrian Panek; **02.50** Kino nocne: Ogród rozkoszy ziemskich – film obyczajowy; **04.45** Teledyski; **05.35** Afisz kulturalny; **05.55** Zakończenie dnia

TVN

05.40 Uwaga!; **06.00** Ukryta prawda (1132); **07.00** Kuchenne rewolucje 9 (12); **08.00** Dzień Dobry TVN; **11.35** Doradca smaku; **11.45** Ukryta prawda (1019); **12.50** Tajemnice miłości (33); **13.55** Ukryta prawda (1133); **14.55** Ukryta prawda (929); **15.55** Kuchenne rewolucje 3 (10) – program kulinarno-rozrywkowy; **17.00** Tajemnice miłości (34); **18.00** Ukryta prawda (1020); **19.00** Fakty; **19.30** 30. Finał Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy (3); **19.40** Sport; **19.50** Pogoda; **20.00** Uwaga!; **20.15** Doradca smaku; **20.20** Na Wspólnej 20 (3362) – serial obyczajowy; **21.00** Milionerzy; **21.40** Everest – film przygodowy, Islandia/USA/Wielka Brytania 2015, reż.: Baltasar Kormákur, wyk.: Jason Clarke, Josh Brolin, Jake Gyllenhaal, John Hawkes, Robin Wright, Emily Watson, Keira Knightley, Sam Worthington; **00.05** Kuba Wojewódzki 15 (8); **01.10** Porwani (2); **02.05** Uwaga!; **02.20** Noc Magii; **03.35** Kto was tak urządził; **04.00** Kto was tak urządził; **04.25** Kto was tak urządził; **04.50** Kto was tak urządził

POLSAT

06.00 Nowy dzień z Polsat News; **08.40** Malanowski i Partnerzy (600); **09.10** Malanowski i Partnerzy (601); **09.40** Sekrety rodziny (132); **10.40** Dlaczego ja? (634); **11.40** Gliniarze (155); **12.50** Wydarzenia; **13.25** Interwencja; **13.40** Trudne sprawy (981); **14.40** Dlaczego ja? (700); **15.50** Wydarzenia; **16.10** Pogoda; **16.15** Interwencja; **16.30** Na ratunek 112 (523); **17.00** Gliniarze (333); **18.00** Pierwsza miłość (3351); **18.50** Wydarzenia; **19.25** Gość Wydrzeń; **19.45** Sport; **19.55** Pogoda; **20.00** Farma (7); **21.00** Piraci z Karaibów: Na nieznanych wodach – film przygodowy, USA/Wielka Brytania 2011, reż.: Rob Marshall, wyk.: Penélope Cruz, Johnny Depp, Ian McShane; **00.00** Jak zostałem gangsterem. Historia prawdziwa – reż.: Maciej Kawulski, wyk.: Adam Bobik, Janusz Chabior, Jan Frycz, Marcin Kowalczyk, Piotr Rogucki, Natalia Siwiec, Adam Woronowicz; **03.00** Świat według Kiepskich (169); **03.35** Love Island. Wyspa miłości (141); **04.40** Disco Gramy (5358); **05.25** Telezakupy TV Okazje

TVP 1

05.20 Przysięga (568); **06.05** Elif (1139); **07.00** Transmisja Mszy Świętej z Sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze; **07.30** Rodzinny ekspres – Dziadkowie, skarb w życiu rodziny; **08.00** Wiadomości; **08.10** Pogoda poranna; **08.15** Kwadrans polityczny; **08.35** Ranczo (18) – serial obyczajowy TVP; **09.35** Komisarz Alex (168) – serial kryminalny TVP; **10.35** Ojciec Mateusz (275) – serial kryminalny TVP; **11.25** Kasta – serial paradokumentalny TVP; **12.00** Wiadomości; **12.10** Agrobiznes; **12.30** Agropogoda; **12.45** Natura w Jedynce: Jedna Planeta. Siedem kontynentów, cz. 5. Europa – serial dokumentalny; **14.00** Elif (1140) – serial; **15.00** Wiadomości; **15.10** Pogoda; **15.15** ALARM!; **15.35** Gra słów. Krzyżówka; **16.05** Przysięga (569) – serial obyczajowy; **17.00** Teleexpress; **17.15** Jaka to melodia?; **17.55** Klan (3928); **18.20** Kasta – serial paradokumentalny TVP; **18.55** Jeden z dziesięciu; **19.25** Sport

19.30 Wiadomości
20.05 Pogoda
20.10 ALARM!
20.30 Leśniczówka (479
21.00 Pojedynek na pustyni – thriller, USA 2014, reż.: Jean-Baptiste Leonetti, wyk.: Michael Douglas, Jeremy Irvine, Ronny Cox
22.45 Historia bez tajemnic – Położna – film dokumentalny
23.55 Barrakuda – dramat, USA/Polska 2017, reż.: Jason Cortlund, Julia Halperin, wyk.: Allison Tolman, Sophie Reid, Jobeth Williams, Luis Bordonada
01.45 Tajemnica Enigmy (8) – serial TVP
02.35 Bodo (8) – serial biograficzny
03.45 wojsko-polskie.pl
04.10 Przewodnik dla podróżnika na Marsa
05.05 Zakończenie dnia

TVP 2

05.30 M jak miłość (1498); **06.20** Pożyteczni.pl; **06.55** Familiada – teleturniej; **07.30** Pytanie na śniadanie – pobudka; **07.55** Pytanie na śniadanie – w tym: Panorama Flesz i Pogoda Flesz; **10.40** Panorama; **10.50** Pytanie na śniadanie; **11.20** Rodzinka.pl (204); **11.50** Barwy szczęścia (2558); **12.30** Koło fortuny – teleturniej; **13.15** Kozacka miłość (270) – serial kostiumowy; **14.05** Va Banque – teleturniej; **14.35** Na sygnale (95) – serial fabularyzowany TVP; **15.10** Doktor Jan z Deekelsen (1) – serial obyczajowy, Niemcy 2009, reż.: Hans Werner, wyk.: Wayne Carpendale, Gerhard Olschewski, Heinz Reincke; **16.00** Koło fortuny; **16.35** Familiada; **17.15** Miłość i przeznaczenie (36) – serial obyczajowy, Turcja 2020; **18.00** Panorama; **18.20** Va Banque; **18.45** Stepowa miłość (1) – serial kostiumowy, Rosja 2014, reż.: Alexandr Mochov, Valery Ibragimov, wyk.: Tatyana Kazantseva, Nikita Vakuluk

19.20 Barwy szczęścia (2558) – serial obyczajowy TVP,
19.55 Przepis dnia
20.10 Barwy szczęścia (2559)
20.40 Kulisy seriali „Na dobre i na złe" i „Na sygnale"
20.55 Na dobre i na złe (832) – serial
21.55 Serca na sprzedaż (3) – serial
23.00 Medyceusze Wspaniali (2) – serial
00.10 Randka z księżniczką – film fabularny, USA 2019, reż.: Allan Harmon, wyk.: Natalie Hall, Chris McNally, Lara Gilchrist
01.45 McMafia (7) – serial, Wielka Brytania 2018, reż.: James Watkins, wyk.: James Norton, David Strathairn
03.00 Irański Generał Cień – Kasim Sulejmani – film dokumentalny
03.55 Prawda o antybiotykach – film dokumentalny, Wielka Brytania 2019
04.55 Zakończenie dnia

TVP INFO

05.35 Powitanie; **05.39** Serwis Info Poranek; **05.57** Agropogoda – poranek; **06.01** Serwis Info Poranek – w tym: Wstaje dzień Pogoda, relacje korespondentów; **06.20** Pogoda Info; **06.30** Serwis Info Poranek; **06.54** Pogoda Info; **07.00** Serwis Info Poranek; **07.12** Jedziemy; **07.51** Agrobiznes; **07.56** Agropogoda; **08.00** Jedziemy dalej; **08.15** Serwis Info Poranek; **08.18** Minęła 8; **09.00** Serwis Info Poranek; **09.11** Minęła 9; **10.00** Serwis Info Poranek; **10.21** Pogoda Info; **10.29** Serwis Info Dzień; **10.51** Pogoda Info; **10.59** Serwis Info Dzień; **11.29** Serwis Info Dzień; **11.51** Pogoda Info; **12.00** INFO Raport; **13.29** Serwis Info Dzień; **13.50** Pogoda Info; **13.59** Serwis Info Dzień; **14.29** Serwis Info Dzień; **14.49** Pogoda Info; **14.59** Serwis Info Dzień; **15.29** Info Dzień; **16.25** Pogoda Info; **16.30** Koronawirus. Szczepionka; **17.00** Teleexpress; **17.15** Teleexpress Extra; **17.30** O co chodzi; **18.00** Panorama; **18.19** Serwis Info Wieczór; **18.37** O tym się mówi; **19.20** Raport z granicy

19.30 Wiadomości
19.58 Gość Wiadomości
20.13 Minęła 20
21.00 Nie da się ukryć
21.20 Raport z granicy
21.30 Serwis Info Wieczór
21.41 Pogoda Info
21.50 W tyle wizji
22.25 Serwis Info Wieczór
22.30 W tyle wizji Extra
23.00 INFO Wieczór
23.30 W akcji
23.55 Serwis Info Wieczór
00.03 Wiadomości
00.31 Gość Wiadomości
00.56 Pogoda Info
01.00 TVP WORLD
05.00 Pogoda Info
05.18 INFO V4+

TV TRWAM

05.00 Prosto o gospodarce; **05.20** Jestem mamą; **05.35** Życie św. Weroniki Giuliani; **07.15** Święty na każdy dzień; **06.15** Trinity Goodheart; **07.45** Hwange; **07.55** Poczet Wielkich Polaków; **08.00** Informacje dnia; **08.15** Polski Punkt Widzenia; **08.35** Każdy maluch to potrafi; **08.50** Słowo życia; **09.00** Opowieści Starego Testamentu; **09.30** Sanktuaria polskie; **09.50** Święty na każdy dzień; **10.00** Audiencja Generalna z Watykanu; **11.00** Misjonarze Afryki – Ojcowie Biali; **11.25** Jestem mamą; **11.40** Prosto o gospodarce; **12.00** Anioł Pański; **12.03** Informacje dnia; **12.20** Mojżesz – 10 przykazań; **13.10** Muzyczne chwile; **13.30** Msza święta z Jasnej Góry; **14.20** 100 cudownych miejsc na świecie; **14.30** Słuszna walka; **15.30** Syria; **15.50** Ma się rozumieć; **16.00** Informacje dnia; **16.10** Na zdrowie; **16.30** Wyszyński – historia; **17.00** Po stronie prawdy; **17.30** Rykoszetem; **17.55** Poczet Wielkich Polaków; **18.00** Anioł Pański

18.05 Informacje dnia
18.15 Rozmowy niedokończone
19.25 Święty na każdy dzień
19.30 Brat Franciszek
20.00 Informacje dnia
20.20 Różaniec
20.50 Myśląc Ojczyzna
21.00 Apel Jasnogórski z kaplicy Cudownego Obrazu Matki Bożej na Jasnej Górze – transmisja
21.20 Informacje dnia
21.40 Polski Punkt Widzenia
22.00 Mojżesz – 10 przykazań
22.50 Muzyczne chwile
23.00 Przeszedł czyściec na ziemi – historia księdza biskupa Czesława Kaczmarka
00.00 Programy powtórkowe

TVP HISTORIA

06.50 Był taki dzień – 26 stycznia; **07.00** Tajemnica twierdzy szyfrów (3); **07.55** Arrasów dzieje osobliwe; **08.30** W odmętach Ravensbruck – film dok.; **09.20** Wojna w eterze; **09.35** Sensacje XX wieku: 24 godziny Igora Guzenko; **10.30** Lista Sendlerowej – film dok.; **11.40** Księża wolności 1914–1981 – ks. Jan Zieja; **12.20** Królowa Bona (11); **13.15** Historia na sprzedaż – serial dok.; **14.15** Amerykańskie dynastie. Ród Bushów – Pierwsza rodzina (4); **15.10** Giganci historii; **16.05** Było, nie minęło – kronika zwiadowców historii; **16.35** Marzyciele – Józef Ostafin; **17.00** W czeluściach Gusen – film dok.; **18.30** Kryminalne zagadki Polski (2); **19.00** Flesz historii – ekstra; **19.05** Tajemnica twierdzy szyfrów (4); **20.00** Drugie życie Bristol Scouta – film dok.; **21.10** Wojna o trony. Prawdziwa historia Europy (6); **22.10** Biegnij, chłopcze, biegnij – dramat, Niemcy/Polska/Francja 2013; **00.05** Uratowane z Potopu – film dok.; **01.25** Było, nie minęło – kronika zwiadowców historii; **02.00** Sensacje XX wieku; **02.55** Encyklopedia II wojny światowej; **03.25** Zakończenie dnia

TVP KULTURA

07.00 Teledyski; **07.55** Do dzieła; **08.20** Rzeczpospolita modernistyczna; **09.05** Czerwona oberża – komedia; **11.00** Blisko, coraz bliżej (13); **12.30** Trzy młyny (3) – serial TVP; **13.40** Artyści antagoniści: Caravaggio i Baglione (4); **14.50** Prymas. Trzy lata z tysiąca – dramat, reż.: Teresa Kotlarczyk, wyk.: Andrzej Seweryn, Maja Ostaszewska, Zbigniew Zamachowski, Krzysztof Wakuliński, Grzegorz Sikora, Mariusz Benoit, Jerzy Trela, Henryk Talar, Mariusz Jakus, Joanna Orzeszkowa; **16.45** 300 mil do nieba – dramat, reż.: Maciej Dejczer; **18.30** Informacje kulturalne; **18.50** Czarna żmija (5) – serial; **19.20** Czarna żmija (6) – serial; **20.00** Na wschód od Hollywood: Maria Skłodowska-Curie – film biograficzny; **21.50** Więcej niż fikcja: Richard Linklater, spełnione marzenia – film dok.; **23.30** Jazz – Music Live Collection – Omar Sosa – koncert; **01.25** Informacje kulturalne; **02.00** Lekkie obyczaje: Mustang – dramat, reż.: Deniz Gamze Ergüven; **03.50** Pewnego razu w listopadzie – film fabularny, reż.: Andrzej Jakimowski; **05.35** Afisz kulturalny; **05.55** Zakończenie dnia

TVN

05.40 Uwaga!; **06.00** Ukryta prawda (1133); **07.00** Kuchenne rewolucje 9 (13); **08.00** Dzień Dobry TVN; **11.35** Doradca smaku; **11.45** Ukryta prawda (1020); **12.50** Tajemnice miłości (34); **13.55** Ukryta prawda (1134); **14.55** Ukryta prawda (930); **15.55** Kuchenne rewolucje 3; **17.00** Tajemnice miłości (35); **18.00** Ukryta prawda (1021); **19.00** Fakty; **19.30** 30. Finał Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy (4); **19.40** Sport; **19.50** Pogoda; **20.00** Uwaga!; **20.15** Doradca smaku; **20.20** Na Wspólnej – serial obyczajowy; **21.00** Milionerzy; **21.40** Kod Merkury – film sensacyjny, USA 1998, reż.: Harold Becker, wyk.: Bruce Willis, Alec Baldwin, Miko Hughes, Chi McBride, Kim Dickens, Peter Stormare; **23.50** Kult – horror, USA/Meksyk/Kanada/Niemcy 2006, reż.: Neil LaBute, wyk.: Nicolas Cage, Ellen Burstyn, Kate Beahan, Frances Conroy, Leelee Sobieski; **02.05** Uwaga!; **02.20** Noc Magii (TVN) (899); **03.35** Kto was tak urządził; **04.00** Kto was tak urządził; **04.25** Kto was tak urządził; **04.55** Kto was tak urządził

POLSAT

06.00 Nowy dzień z Polsat News; **08.40** Malanowski i Partnerzy (602); **09.10** Malanowski i Partnerzy (603); **09.40** Sekrety rodziny (133); **10.40** Dlaczego ja? (635); **11.40** Gliniarze (156); **12.50** Wydarzenia; **13.25** Interwencja; **13.40** Trudne sprawy (982); **14.40** Dlaczego ja? (701); **15.50** Wydarzenia; **16.10** Pogoda; **16.15** Interwencja; **16.30** Na ratunek 112 (524); **17.00** Gliniarze (334); **18.00** Pierwsza miłość (3352); **18.50** Wydarzenia; **19.25** Gość Wydrzeń; **19.45** Sport; **19.55** Pogoda; **20.00** Farma (8); **21.00** Poznaj moich rodziców – komedia, USA 2004, reż.: Jay Roach, wyk.: Barbra Streisand, Ben Stiller, Blythe Danner, Dustin Hoffman, Robert De Niro, Teri Polo, Owen Wilson; **23.40** Ja, szpieg – film akcji, USA 2002, reż.: Betty Thomas, wyk.: Eddie Murphy, Owen Wilson, Famke Janssen; **01.45** Ostra noc – USA 2017, reż.: Lucia Aniello, wyk.: Jillian Bell, Ty Burrell, Ilana Glazer, Scarlett Johansson, Demi Moore; **03.55** Świat według Kiepskich (177); **04.40** Disco Gramy (5359); **05.25** Telezakupy TV Okazje

TVP 1

05.20 Przysięga (569); **06.05** Elif (1140); **07.00** Transmisja Mszy Świętej z Sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze; **07.30** Pełnia Wiary; **08.00** Wiadomości; **08.10** Pogoda poranna; **08.15** Kwadrans polityczny; **08.35** Ranczo (19) – serial obyczajowy TVP; **09.35** Komisarz Alex (169) – serial kryminalny TVP; **10.35** Ojciec Mateusz (276) – serial kryminalny TVP; **11.25** Kasta – serial paradokumentalny TVP; **12.00** Wiadomości; **12.10** Agrobiznes; **12.30** Agropogoda; **12.45** Natura w Jedynce: Jedna Planeta. Siedem kontynentów, cz. 6. Ameryka Północna – serial dokumentalny; **14.00** Elif (1141) – serial; **15.00** Wiadomości; **15.10** Pogoda; **15.15** ALARM!; **15.35** Gra słów. Krzyżówka – teleturniej; **16.05** Przysięga (570) – serial obyczajowy; **17.00** Teleexpress; **17.15** Jaka to melodia?; **17.55** Klan (3929); **18.20** Kasta – serial paradokumentalny TVP; **18.55** Jeden z dziesięciu; **19.25** Sport

19.30 Wiadomości
20.05 Pogoda
20.10 ALARM!
20.30 Leśniczówka (480)
21.00 Na sygnale (354) – serial fabularyzowany TVP, reż.: Tomasz Średniawa
21.35 Sprawa dla reportera
22.35 Magazyn śledczy Anity Gargas
23.15 Magazyn kryminalny 997
00.10 Magazyn Ekspresu Reporterów
01.10 Tanie Dranie: Moroz i Kłopotowski komentują świat
01.55 Nowa – serial TVP, reż.: Tomasz Szafrański, wyk.: Justyna Kulig-Schneider, Marcin Bosak, Małgorzata Kożuchowska, Szymon Bobrowski, Piotr Grabowski
02.50 Ocaleni – reality show
03.50 Sprawa dla reportera
04.40 Magazyn śledczy Anity Gargas
05.05 Zakończenie dnia

TVP 2

05.25 M jak miłość (1499); **06.15** Zacznij Od Nowa; **06.55** Familiada – teleturniej; **07.30** Pytanie na śniadanie – pobudka; **07.55** Pytanie na śniadanie – w tym: Panorama Flesz i Pogoda Flesz; **10.40** Panorama; **10.50** Pytanie na śniadanie; **11.20** Ostoja; **11.50** Barwy szczęścia (2559); **12.30** Koło fortuny – teleturniej; **13.15** Program sponsorowany; **13.35** Stepowa miłość (1) – serial kostiumowy, Rosja 2014, reż.: Alexandr Mochov, Valery Ibragimov, wyk.: Tatyana Kazantseva, Nikita Vakuluk, Yury Belyayev; **14.05** Va Banque – teleturniej; **14.35** Na sygnale (96) – serial fabularyzowany TVP; **15.10** Doktor Jan z Deekelsen (2) – serial obyczajowy, Niemcy 2009; **16.00** Koło fortuny – teleturniej; **16.35** Familiada – teleturniej; **17.15** Miłość i przeznaczenie (37) – serial obyczajowy; **18.00** Panorama; **18.20** Va Banque – teleturniej; **18.45** Stepowa miłość (2) – serial kostiumowy, Rosja 2014

19.20 Barwy szczęścia (2559) – serial obyczajowy TVP
19.55 Przepis dnia
20.10 Barwy szczęścia (2560)
20.40 Kulisy serialu „Ojciec Mateusz"
20.55 Ojciec Mateusz (293) – serial kryminalny TVP
21.55 Serca na sprzedaż (4) – serial, Rosja 2016
23.00 Medyceusze Wspaniali (3) – serial
00.15 Zanim nadejdzie noc – film akcji, USA 2014, reż.: Paul Schrader, wyk.: Nicolas Cage, Anton Yelchin, Irene Jacob, Silas Carson
02.00 Zemsta o jasnych oczach (4) – serial obyczajowy, Francja 2016, reż.: David Morley, wyk.: Latitia Milot, Claire Borotra, Bernard Yerls, Gautry Lannick
03.50 Art Noc – Koncert Noworoczny z Wiednia 2022, cz. II
05.20 Zakończenie dnia

TVP INFO

05.35 Powitanie; **05.39** Serwis Info Poranek; **05.57** Agropogoda; **06.01** Serwis Info Poranek – w tym: Wstaje dzień, Pogoda, relacje korespondentów; **06.20** Pogoda Info; **06.30** Serwis Info Poranek; **06.54** Pogoda Info; **07.00** Serwis Info Poranek; **07.12** Jedziemy; **07.51** Agrobiznes; **07.56** Agropogoda; **08.00** Jedziemy dalej; **08.15** Serwis Info Poranek; **08.18** Minęła 8; **09.00** Serwis Info Poranek; **09.11** Minęła 9; **10.00** Serwis Info Poranek; **10.21** Pogoda Info; **10.29** Serwis Info Dzień; **10.51** Pogoda Info; **10.59** Serwis Info Dzień; **11.29** Serwis Info Dzień; **11.51** Pogoda Info; **12.00** INFO Raport; **13.29** Serwis Info Dzień; **13.50** Pogoda Info; **13.59** Serwis Info Dzień; **14.29** Serwis Info Dzień; **14.49** Pogoda Info; **14.59** Serwis Info Dzień; **15.29** Info Dzień; **16.25** Pogoda Info; **16.30** Koronawirus. Szczepionka; **17.00** Teleexpress; **17.15** Teleexpress Extra; **17.30** O co chodzi; **18.00** Panorama; **18.19** Serwis Info Wieczór; **18.37** O tym się mówi; **19.20** Raport z granicy

19.30 Wiadomości
19.58 Gość Wiadomości
20.13 Minęła 20
21.00 Nie da się ukryć
21.20 Raport z granicy
21.30 Serwis Info Wieczór
21.41 Pogoda Info
21.50 W tyle wizji
22.25 Serwis Info Wieczór
22.30 W tyle wizji Extra
23.00 INFO Wieczór
23.30 W akcji
23.55 Serwis Info Wieczór
00.03 Wiadomości
00.31 Gość Wiadomości
00.56 Pogoda Info
01.00 TVP WORLD
05.00 Pogoda Info
05.17 Agrobiznes

TV TRWAM

05.00 Wędrówka pielgrzyma; **06.55** Audiencja Generalna Ojca Świętego Franciszka z Watykanu; **07.55** Poczet Wielkich Polaków; **08.00** Informacje dnia; **08.15** Polski Punkt Widzenia; **08.35** Słowo życia; **08.40** Przygody Mobilków; **08.55** Kabwe; **09.00** Na zdrowie; **09.25** Święty na każdy dzień; **09.30** Brat Franciszek; **10.00** Informacje dnia; **10.15** Rozmowy niedokończone; **11.25** Myśląc Ojczyzna; **11.35** Przyroda i ludzie; **12.00** Anioł Pański; **12.03** Informacje dnia; **12.20** Ziemia Obiecana; **13.15** Muzyczne chwile; **13.20** Przegląd katolickiego tygodnika „Niedziela"; **13.30** Msza święta z Jasnej Góry; **14.20** 100 cudownych miejsc na świecie; **14.30** Samuraj Chrystusa; **15.50** Ma się rozumieć; **16.00** Informacje dnia; **16.10** Z wędką nad wodę; **16.35** Porady Medyczne Bonifratrów; **17.00** Akademia pro-life; **17.05** Betafo; **17.30** Odpowiedzialni za Kościół; **17.55** Poczet Wielkich Polaków; **18.00** Anioł Pański

18.05 Informacje dnia
18.15 Rozmowy niedokończone
19.25 Święty na każdy dzień
19.30 Przyjaciele i bohaterowie
20.00 Informacje dnia
20.20 Różaniec
20.50 Głos Polski
21.00 Apel Jasnogórski z kaplicy Cudownego Obrazu Matki Bożej na Jasnej Górze – transmisja
21.20 Informacje dnia
21.40 Polski Punkt Widzenia
22.00 Ziemia Obiecana
22.50 Pierre Teilhard de Chardin
23.45 Lufubu
23.55 Święty na każdy dzień
00.00 Programy powtórkowe

TVP HISTORIA

06.50 Był taki dzień – 27 stycznia; **07.00** Tajemnica twierdzy szyfrów (4); **07.50** W kotle historii; **08.30** W czeluściach Gusen – film dok.; **09.45** Flesz historii – ekstra; **09.55** Sensacje XX wieku: Tajemnica Heinricha Himmlera; **10.55** Autor Nieznany, reż.: Wiesław Paluch; **11.50** Żywot sarmacki; **12.15** Królowa Bona (12); **13.15** Historia na sprzedaż – serial dok.; **14.20** Wszystkie kolory świata: Nieznane wyspy Japonii – serial dok.; **15.20** Pani spod szóstki – Kanada/USA 2019; **16.05** Spór o historię; **16.45** Arrasów dzieje osobliwe; **17.15** Szrajberka z Auschwitz – film dok.; **18.20** Przestrzeń pamięci – Rezerwat Archeologiczny Genius Loci na Ostrowie Tumskim; **18.45** Prasa donosi; **19.05** Tajemnica twierdzy szyfrów (5); **20.00** Kryminalne zagadki Polski (1); **20.30** Dotknięcie anioła – film dok.; **21.35** Szwajcarski bank Hitlera; **22.35** Zagadka grobowca Czyngis-chana; **23.30** Azjatyckie stulecie – Śmierć Mao; **00.25** Było, nie minęło – kronika zwiadowców historii; **01.00** Sensacje XX wieku; **01.55** Encyklopedia II wojny światowej; **02.25** Zakończenie dnia

TVP KULTURA

07.00 Teledyski; **07.50** Informacje kulturalne; **08.25** Niedziela z... twórczością Czesława Niemena; **09.20** 300 mil do nieba – dramat reż.: Maciej Dejczer; **11.00** Blisko, coraz bliżej (14); **12.30** Kamizelka – film TVP; **13.30** Wędrujące książki. Włochy – serial dok.; **14.05** Wydarzenie aktualne; **14.30** Giulietta i duchy – komediodramat, reż.: Federico Fellini; **17.05** Buster Bokserem – komedia, USA 1926, reż.: Buster Keaton; **18.30** Res Poloniae; **19.05** Opowieść wigilijna Czarnej Żmii – serial; **20.00** Czwartkowy klub filmowy: Wstęp do filmu – Salto; **20.05** Salto – dramat, reż.: Tadeusz Konwicki, wyk.: Zbigniew Cybulski, Jerzy Block, Włodzimierz Boruński, Gustaw Holoubek, Marta Lipińska, Andrzej Łapicki, Zdzisław Maklakiewicz; **22.05** Odkrywając Beethovena – IV symfonia B-dur op. 60 – film dok.; **23.10** Res Poloniae; **23.50** Maria Skłodowska-Curie – film biograficzny, reż.: Marie Noelle, wyk.: Karolina Gruszka, Daniel Olbrychski, Piotr Głowacki; **01.40** Autoportret – film dok.; **02.25** Złodziej – dramat, reż.: Wiesław Helak; **04.45** Teledyski; **05.35** Afisz kulturalny; **05.55** Zakończenie dnia

TVN

05.40 Uwaga!; **06.00** Ukryta prawda (1134); **07.00** Kuchenne rewolucje 10 (1) – program kulinarno-rozrywkowy; **08.00** Dzień Dobry TVN; **11.35** Doradca smaku; **11.45** Ukryta prawda (1021); **12.50** Tajemnice miłości (35); **13.55** Ukryta prawda (1135); **14.55** Ukryta prawda (931); **15.55** Kuchenne rewolucje 3 (12) – program kulinarno-rozrywkowy; **17.00** Tajemnice miłości (36); **18.00** Ukryta prawda (1022); **19.00** Fakty; **19.30** 30. Finał Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy (5); **19.40** Sport; **19.50** Pogoda; **20.00** Uwaga!; **20.15** Doradca smaku; **20.20** Na Wspólnej (3364) – serial obyczajowy; **21.00** Milionerzy; **21.40** Kuchenne rewolucje 22 (6) – program kulinarno-rozrywkowy; **22.50** Rekiny wojny – komedia, USA 2016, reż.: Todd Phillips, wyk.: Jonah Hill, Miles Teller, Bradley Cooper, Ana de Armas; **01.05** Kuba Wojewódzki 15 (8); **02.10** Uwaga!; **02.25** Noc Magi; **03.40** Kto was tak urządził; **04.05** Kto was tak urządził; **04.35** Kto was tak urządził; **05.00** Kto was tak urządził

POLSAT

06.00 Nowy dzień z Polsat News; **08.40** Malanowski i Partnerzy (604); **09.10** Malanowski i Partnerzy (605); **09.40** Sekrety rodziny (134); **10.40** Dlaczego ja? (636); **11.40** Gliniarze (157); **12.50** Wydarzenia; **13.25** Interwencja; **13.40** Trudne sprawy (983); **14.40** Dlaczego ja? (702); **15.50** Wydarzenia; **16.10** Pogoda; **16.15** Interwencja; **16.30** Na ratunek 112 (525); **17.00** Gliniarze (335); **18.00** Pierwsza miłość (3353); **18.50** Wydarzenia; **19.25** Gość Wydrzeń; **19.45** Sport; **19.50** Pogoda; **19.55** SAFETY LAB bezpieczeństwo ma pierwszeństwo (2); **20.05** Farma (9); **21.05** To tylko seks – USA 2011, reż.: Will Gluck, wyk.: Patricia Clarkson, Jenna Elfman, Bryan Greenberg, Mila Kunis, Justin Timberlake; **23.20** Dlaczego nie – komedia romantyczna, Polska 2007, reż.: Ryszard Zatorski, wyk.: Anna Cieślak, Tomasz Kot, Maciej Zakościelny; **01.40** Świat według Kiepskich (181); **02.10** Love Island. Wyspa miłości (141); **03.10** Love Island. Wyspa miłości (142); **04.40** Disco Gramy; **05.25** Telezakupy TV Okazje

TVP 1

05.20 Przysięga (570); **06.05** Elif (1141); **07.00** Transmisja Mszy Świętej z Sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze; **07.30** Agape; **08.00** Wiadomości; **08.10** Pogoda poranna; **08.15** Kwadrans polityczny; **08.35** Ranczo (20) – serial obyczajowy TVP; **09.35** Komisarz Alex (170) – serial kryminalny TVP; **10.35** Ojciec Mateusz (277) – serial kryminalny TVP; **11.25** Kasta – serial paradokumentalny TVP; **12.00** Wiadomości; **12.10** Agrobiznes; **12.30** Agropogoda; **12.35** Magazyn Rolniczy; **12.50** Natura w Jedynce: Jedna Planeta. Siedem kontynentów, cz. 7. Afryka – serial dokumentalny, Wielka Brytania 2019, reż.: Scott Alexander; **14.00** Elif (1142) – serial, Turcja 2018; **15.10** Pogoda; **15.15** ALARM!; **15.35** Gra słów. Krzyżówka; **16.05** Przysięga (571) – serial obyczajowy, Turcja 2020; **17.00** Teleexpress; **17.15** Jaka to melodia?; **17.55** Klan (3930); **18.20** Kasta – serial paradokumentalny TVP; **18.55** Jeden z dziesięciu; **19.25** Sport

19.30 Wiadomości
20.05 Pogoda
20.10 ALARM!
20.35 Ojciec Mateusz (294) – serial kryminalny TVP, reż.: Wojciech Nowak, wyk.: Kinga Preis, Artur Żmijewski, Eryk Lubos, Piotr Polk, Michał Piela
21.25 Kulisy serialu „Na sygnale"
21.35 Na sygnale (355) – serial fabularyzowany TVP, reż.: Tomasz Średniawa
22.15 Zniewolona (59) – serial kostiumowy, Ukraina 2021
23.15 Zniewolona (60)
00.15 Chiński łącznik – film akcji, Chiny 2017, reż.: Tan Bing
02.15 SEAL Team – komando Foki (19) – serial
03.10 Wiedźmy (11) – serial TVP, reż.: Jan Kidawa-Błoński
04.05 Magazyn kryminalny 997
04.50 Zakończenie dnia

TVP 2

05.30 M jak miłość (1500); **06.20** Anna Dymna – spotkajmy się: Anna Szweda; **06.55** Familiada – teleturniej; **07.30** Pytanie na śniadanie – pobudka; **07.55** Pytanie na śniadanie – w tym: Panorama Flesz i Pogoda Flesz; **10.40** Panorama; **10.45** Pytanie na śniadanie; **11.15** Zacznij Od Nowa; **11.50** Barwy szczęścia (2560); **12.30** Koło fortuny – teleturniej; **13.15** Program sponsorowany; **13.35** Stepowa miłość (2) – serial kostiumowy; **14.05** Va Banque – teleturniej; **14.35** Na sygnale (97) – serial fabularyzowany TVP; **15.10** Doktor Jan z Deekelsen (3) – serial obyczajowy, Niemcy 2009, reż.: Hans Werner, wyk.: Wayne Carpendale, Gerhard Olschewski, Heinz Reincke; **16.00** Koło fortuny – teleturniej; **16.35** Familiada – teleturniej; **17.15** Miłość i przeznaczenie (38) – serial obyczajowy; **18.00** Panorama; **18.20** Va Banque – teleturniej; **18.45** Stepowa miłość (3) – serial kostiumowy, Rosja 2014

19.20 Barwy szczęścia (2560) – serial obyczajowy TVP, reż.: Grzegorz Waller
19.55 Przepis dnia
20.10 Barwy szczęścia (2561)
20.40 Karnawał z TVP – koncert
22.00 Kabaret. Super Show Dwójki
23.10 Eskorta – western, Francja/USA 2014, reż.: Tommy Lee Jones, wyk.: Hilary Swank, Tommy Lee Jones
01.20 Szybki jak śmierć – film akcji, USA 2018, reż.: Jodi Scurfield, wyk.: John Travolta, Matthew Modine, Jennifer Esposito, James Remar
03.15 Jak urodzić i nie zwariować – komedia, USA 2012, reż.: Kirk Jones, wyk.: Cameron Diaz, Jennifer Lopez, Elizabeth Banks, Chase Crawford
05.10 Zakończenie dnia

TVP INFO

05.35 Powitanie – Poranek; **05.39** Serwis Info Poranek; **05.57** Agropogoda; **06.01** Serwis Info Poranek – w tym: Wstaje dzień, Pogoda, relacje korespondentów; **06.20** Pogoda Info; **06.30** Serwis Info Poranek; **06.54** Pogoda Info; **07.00** Serwis Info Poranek; **07.12** Jedziemy; **07.51** Agrobiznes; **07.56** Agropogoda; **08.00** Jedziemy dalej; **08.15** Serwis Info Poranek; **08.18** Minęła 8; **09.00** Serwis Info Poranek; **09.11** Minęła 9; **09.40** W Kontrze; **10.00** Serwis Info Poranek; **10.21** Pogoda Info; **10.29** Serwis Info Dzień; **10.51** Pogoda Info; **10.59** Serwis Info Dzień; **11.29** Serwis Info Dzień; **11.51** Pogoda Info; **12.00** INFO Raport; **13.29** Serwis Info Dzień; **13.50** Pogoda Info; **13.59** Serwis Info Dzień; **14.29** Serwis Info Dzień; **14.49** Pogoda Info; **14.59** Serwis Info Dzień; **15.29** Info Dzień; **16.25** Pogoda Info; **16.30** Koronawirus. Szczepionka; **17.00** Teleexpress; **17.15** Teleexpress Extra; **17.30** O co chodzi; **18.00** Panorama; **18.19** Serwis Info Wieczór; **18.37** O tym się mówi; **19.20** Raport z granicy

19.30 Wiadomości
19.58 Gość Wiadomości
20.13 Forum
21.00 Nie da się ukryć
21.20 Raport z granicy
21.30 Serwis Info Wieczór
21.41 Pogoda Info
21.50 W tyle wizji
22.25 Serwis Info Wieczór
22.30 W tyle wizji Extra
23.00 INFO Wieczór
23.30 W akcji
23.55 Serwis Info Wieczór
00.03 Wiadomości
00.31 Gość Wiadomości
00.56 Pogoda Info
01.00 TVP WORLD
05.00 Pogoda Info
05.10 W akcji
05.38 Agrobiznes

TV TRWAM

05.00 Dzieci Andersa; **06.05** Filmowe życiorysy; **07.50** Święty na każdy dzień; **07.55** Poczet Wielkich Polaków; **08.00** Informacje dnia; **08.15** Polski Punkt Widzenia; **08.40** Słowo życia; **08.45** Przyjaciele i bohaterowie; **09.10** Z wędką nad wodę; **09.35** Święty na każdy dzień; **09.45** Duc in altum; **10.00** Informacje dnia; **10.15** Rozmowy niedokończone; **11.20** Muzyczne chwile; **11.25** Głos Polski; **11.35** 100 cudownych miejsc na świecie; **11.45** Refleksje nad Psalmem XXIII; **11.55** Prymas Stefan Wyszyński; **12.00** Anioł Pański; **12.03** Informacje dnia; **12.20** Ziemia Obiecana; **13.00** Mahajanga; **13.20** Muzyczne chwile; **13.30** Msza święta z Jasnej Góry; **14.20** 100 cudownych miejsc na świecie; **14.30** Zrozumieć Antycywilizacje; **14.55** Słowo życia; **15.00** Koronka do Bożego Miłosierdzia; **15.20** Mocni w Wierze; **15.50** Ma się rozumieć; **16.00** Informacje dnia; **16.10** Siódmy sakrament; **16.30** Tak Go pamiętam; **17.00** Filmowe życiorysy; **17.30** Geopolityka; **17.55** Poczet Wielkich Polaków; **18.00** Anioł Pański

18.05 Informacje dnia
18.15 Westerplatte Młodych
19.00 Warto zauważyć… w mijającym tygodniu
19.30 Opowieści Theo
19.45 Modlitwa z telefonicznym udziałem dzieci
20.00 Informacje dnia
20.20 Różaniec
20.50 Myśląc Ojczyzna
21.00 Apel Jasnogórski z kaplicy Cudownego Obrazu Matki Bożej na Jasnej Górze – transmisja
21.20 Informacje dnia
21.40 Polski Punkt Widzenia
22.00 Ziemia Obiecana
22.45 Muzyczne chwile
22.55 Przegląd Katolickiego Tygodnika „Niedziela"
23.00 Generał naszej wolności – kpt. Janusz Bełza
23.55 Święty na każdy dzień
00.00 Programy powtórkowe

TVP HISTORIA

06.50 Był taki dzień – 28 stycznia; **07.00** Tajemnica twierdzy szyfrów (5); **07.55** Kuchnia dwudziestolecia; **08.25** Szrajberka z Auschwitz – film dok.; **09.30** Prasa donosi; **09.40** Sensacje XX wieku: Śmierć marszałka; **10.35** Miasto z piasków i serc. Stalowa Wola; **11.35** Nie taka prosta historia; **12.15** Tajny agent (1) – dramat; **13.15** Windsor. Największa miłość Elżbiety II (3) – serial dok.; **14.10** Dzika przyroda Bliskiego i Środkowego Wschodu – Egipt: Życie wśród piasków; **15.15** Dotknięcie anioła – film dok.; **16.25** Przestrzeń pamięci – Rezerwat Archeologiczny Genius Loci na Ostrowie Tumskim; **16.55** Ex Libris; **17.20** Wigilie Anny Szałaśnej – film dok.; **18.25** Polskie 100 lat; **19.00** Przeczytaj mi tę historię; **19.05** Tajemnica twierdzy szyfrów (6); **20.00** Teatr Historii: „Światło w nocy"; **20.15** Spektakl Światło w nocy; **21.25** Cała prawda o Wikingach (1); **22.25** Zygmunt – film dok.; **23.15** Wojna wietnamska (10) – serial dok.; **00.20** Było, nie minęło – kronika zwiadowców historii; **00.55** Sensacje XX wieku; **01.50** Encyklopedia II wojny światowej; **02.20** Zakończenie dnia

TVP KULTURA

07.00 Teledyski; **07.45** Res Poloniae; **08.25** Wydarzenie aktualne; **09.30** Buster Bokserem – komedia, USA 1926, reż.: Buster Keaton; **11.00** Blisko, coraz bliżej (15); **12.30** Wniebowzięci – film TVP, reż.: Andrzej Kondratiuk; **13.30** Podróż sentymentalna – film dok., reż.: Bohdan Rączkowski; **14.30** Grający z talerza – film obyczajowy, reż.: Jan Jakub Kolski; **16.35** Przypadek dla początkującego kata – film fabularny, Czechosłowacja 1970, reż.: Pavel Juracek; **18.30** Informacje kulturalne; **19.00** Reżyserzy – Robert Wise; **20.00** Cyrano de Bergerac – film kostiumowy, Francja 1990, reż.: Jean-Paul Rappeneau; **22.25** Cena wszystkiego – film dok., USA 2018, reż.: Nathaniel Kahn; **00.15** III – film anim.; **00.25** Xoxo Pocałunki i uściski – film anim.; **00.55** Informacje kulturalne; **01.30** Salto – dramat, reż.: Tadeusz Konwicki, wyk.: Zbigniew Cybulski, Gustaw Holoubek, Marta Lipińska, Andrzej Łapicki, Wojciech Siemion; **03.25** Charlotte Rampling. Spojrzenie – film dok.; **05.35** Afisz kulturalny; **05.55** Zakończenie dnia

TVN

05.40 Uwaga!; **06.00** Ukryta prawda (1135); **07.00** Kuchenne rewolucje 10 (2); **08.00** Dzień Dobry TVN; **11.35** Doradca smaku; **11.45** Ukryta prawda (1022); **12.50** Tajemnice miłości (36); **13.55** Ukryta prawda (1136); **14.55** Kobieta na krańcu świata 13 (2); **15.35** Skoki narciarskie: Puchar Świata, Willingen – studio (1); **16.00** Skoki narciarskie: PŚ, Willingen – konkurs mieszany seria 1 (2); **17.10** Skoki narciarskie: PŚ, Willingen – studio sport (3); **17.20** Skoki narciarskie: PŚ, Willingen – konkurs mieszany seria 2 (4); **17.55** Skoki narciarskie: PŚ, Willingen – studio sport (5); **18.30** Milionerzy; **19.00** Fakty; **19.30** Sport; **19.35** Kroniki Pucharu Świata w skokach narciarskich (19); **19.45** Pogoda; **19.55** Uwaga!; **20.05** 47 roninów – film przygodowy, Wielka Brytania/USA/Węgry/Japonia 2013, reż.: Carl Rinsch; **22.45** Siedem – film sensacyjny, USA 1995, reż.: David Fincher; **01.15** MasterChef 10 (9); **02.35** Uwaga!; **02.50** Noc Magii; **04.05** Kto was tak urządził; **04.30** Kto was tak urządził; **04.55** Kto was tak urządził

POLSAT

06.00 Nowy dzień z Polsat News; **08.40** Malanowski i Partnerzy (606); **09.10** Malanowski i Partnerzy (607); **09.40** Sekrety rodziny (135); **10.40** Dlaczego ja? (637); **11.40** Gliniarze (158); **12.50** Wydarzenia; **13.25** Interwencja; **13.40** Trudne sprawy (984); **14.40** Dlaczego ja? (703); **15.50** Wydarzenia; **16.10** Pogoda; **16.15** Interwencja; **16.30** Na ratunek 112 (526); **17.00** Gliniarze (336); **18.00** Pierwsza miłość (3354); **18.50** Wydarzenia; **19.25** Gość Wydrzeń; **19.45** Sport; **19.55** Pogoda; **20.00** Farma (10); **21.00** Kraina lodu II – film, USA 2019; **23.25** Han Solo: Gwiezdne wojny – historie – film s.f., reż.: Ron Howard, wyk.: Emilia Clarke, Alden Ehrenreich, Danny Glover, Woody Harrelson, Thandie Newton, Joonas Suotamo; **02.10** Resident Evil: Ostatni rozdział – film s.f., reż.: Paul W.S. Anderson, wyk.: James Fraser, Glen Iain, Milla Jovovich, Ali Larter, Shawn Roberts; **04.40** Disco Gramy; **05.25** Telezakupy TV Okazje

TVP 1

05.10 Klan (3926); **05.30** Klan (3927); **06.00** Magazyn Ekspresu Reporterów; **07.00** Transmisja Mszy Świętej z Sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze; **07.40** Rok w ogrodzie; **08.05** Rok w ogrodzie Extra; **08.20** wojsko-polskie.pl; **08.45** Pełnosprawni (437) – magazyn dla niepełnosprawnych; **09.15** Sprawa dla reportera; **10.20** Fascynujący świat: Tropikalne wyspy świata 1. Madagaskar – serial dokumentalny; **11.20** Okrasa łamie przepisy – magazyn kulinarny; **12.00** Kapitan Apacz – western, USA 1971, reż.: Alexander Singer, wyk.: Lee Van Cleef, Carroll Baker, Dan Van Husen; **13.40** Z pamięci – Felicjan Sławoj Składkowski; **13.50** Pełny obraz – Polska hub transportowy – cykl dokumentalny; **14.50** Tajemnice miasteczka (23) – serial kostiumowy, Rosja 2018; **15.55** Tajemnice miasteczka (24); **17.00** Teleexpress; **17.20** Pogoda; **17.30** Jaka to melodia? – teleturniej muzyczny; **18.30** Blondynka (94) – serial TVP; **19.25** Sport

19.30 Wiadomości
20.05 Pogoda
20.10 ALARM!
20.35 Komisarz Alex (199) – serial TVP
21.35 Hit na sobotę – Noe: Wybrany przez Boga – dramat, USA 2014, reż.: Darren Aronofsky, wyk.: Russell Crowe, Jennifer Connelly, Emma Watson, Douglas Booth, Anthony Hopkins
24.00 Krąg – film fabularny, USA 2017, reż.: James Ponsoldt, wyk.: Emma Watson, Tom Hanks
02.00 Operacja Delta Force – film akcji, USA/RPA/Niderlandy 1996, reż.: Sam Firstenberg, wyk.: Frank Zagarino, Ernie Hudson, Jeff Fahey, Joe Lara, Rob Stewart
03.40 Jaka to melodia?
04.30 Z pamięci – Felicjan Sławoj Składkowski
04.35 Zakończenie dnia

TVP 2

05.20 Barwy szczęścia (2557) – serial obyczajowy TVP, reż.: Grzegorz Waller, wyk.: Olga Jankowska, Marek Molak, Iza Zwierzyńska, Anna Pentz, Witold Sosulski, Dorota Kwietniewska, Monika Dryl, Hubert Wiatrowski, Gabriela Ziembicka, Łukasz Wójcik; **05.50** Barwy szczęścia (2558); **06.25** Barwy szczęścia (2559); **07.00** M jak miłość (1631); **07.55** Pytanie na śniadanie – w tym: Pogoda Flesz; **11.50** Rodzinny ekspres; **12.30** Karnawał z TVP; **14.00** Familiada – teleturniej; **14.35** Koło fortuny – teleturniej; **15.15** Szansa na sukces. Opole: Sound'n'Grace – widowisko muzyczne; **16.20** Na dobre i na złe (832) – serial TVP, reż.: Adam Guziński, wyk.: Mateusz Damięcki, Kamil Kula, Izabela Perez, Emilia Komarnicka, Tomasz Ciachorowski, Aleksandar Milićević, Antoni Sałaj; **17.15** Wojciech Cejrowski – boso przez świat (118) – Peru. Sól – cykl reportaży; **17.45** Słowo na niedzielę; **18.00** Panorama; **18.20** Pogoda; **18.30** Postaw na milion – teleturniej

19.20 Rodzinka.pl (241) – serial komediowy TVP
20.00 The Voice Senior III (9) cz. I
21.30 The Voice Senior III (9) cz. II
23.00 Hity wszech czasów
00.05 Kino relaks: Jak urodzić i nie zwariować – komedia, USA 2012, reż.: Kirk Jones, wyk.: Cameron Diaz, Jennifer Lopez, Elizabeth Bank
02.05 Zanim nadejdzie noc – film akcji, USA 2014, reż.: Paul Schrader, wyk.: Nicolas Cage, Anton Yelchin, Irene Jacob, Silas Carson
03.55 Czy ktoś mnie kocha w tym domu? – film obyczajowy, reż.: Stanisław Jędryka, wyk.: Małgorzata Pieczyńska, Jan Frycz, Tadeusz Huk, Marek Kondrat, Anna Frankowska, Anna Gornostaj, Ewa Sałacka, Eliza Sroka
05.05 Rodzinka.pl – serial TVP
05.30 Zakończenie dnia

TVP INFO

05.55 Powitanie; **06.00** Serwis Info Poranek; **06.24** Pogoda Info; **06.31** Info Poranek; **06.53** Pogoda Info; **07.01** Info Poranek; **07.23** Pogoda Info; **07.31** Info Poranek; **07.51** Pogoda Info; **07.59** Info Poranek; **08.22** Pogoda Info; **08.30** W Kontrze; **09.15** Salon dziennikarski; **09.59** Serwis Info Dzień weekend; **10.23** Pogoda Info; **10.29** Info Dzień weekend; **10.53** Pogoda Info; **10.59** Info Dzień weekend; **11.29** Info Dzień weekend; **11.52** Pogoda Info; **11.59** Info Dzień weekend; **12.29** Info Dzień weekend; **12.51** Pogoda Info; **12.59** Info Dzień weekend; **13.29** Info Dzień weekend; **13.52** Pogoda Info; **13.59** Info Dzień weekend; **14.29** Info Dzień weekend; **14.53** Pogoda Info; **15.00** Debata TVP INFO; **15.29** Info Dzień; **16.25** Pogoda Info; **16.30** Koronawirus. Szczepionka; **17.00** Teleexpress; **17.15** Teleexpress Extra; **17.30** Studio Wschód; **18.00** Panorama; **18.18** Serwis Info Wieczór weekend; **18.30** Kobiecym okiem; **18.52** Info Wieczór weekend; **19.00** Między słowami; **19.20** Raport z granicy

19.30 Wiadomości
19.58 Gość Wiadomości
20.13 Minęła 20
21.00 Nie da się ukryć
21.20 Raport z granicy
21.30 Serwis Info Wieczór weekend
21.41 Pogoda Info
21.50 W tyle wizji
22.25 Serwis Info Wieczór weekend
22.30 W tyle wizji Extra
23.00 Magazyn śledczy Anity Gargas
23.25 INFO Wieczór
24.00 Wiadomości
00.28 Gość Wiadomości
00.56 Pogoda Info
01.00 TVP WORLD
03.03 Pogoda Info
03.20 Salon dziennikarski
04.06 Teleexpress Extra
04.27 Minęła 20
05.28 Magazyn śledczy Anity Gargas

TV TRWAM

05.00 Siódmy sakrament; **05.30** Mocni w Wierze; **06.00** Kielce 1946 – zbrodnia z rosyjskiego scenariusza; **07.55** Poczet Wielkich Polaków; **08.00** Informacje dnia; **08.15** Westerplatte Młodych; **08.55** Słowo życia; **09.00** Głos serca; **09.45** Ivato; **10.00** Informacje dnia; **10.15** Retrospekcja; **10.20** Fatima – miejsce wybrane przez Maryję; **10.35** Muzyczne chwile; **10.40** Polski Punkt Widzenia; **11.00** Kropelka radości; **12.00** Anioł Pański; **12.03** Informacje dnia; **12.20** Warto zauważyć… w mijającym tygodniu; **12.50** Siódmy sakrament; **13.20** Ocalić od zapomnienia; **13.30** Msza święta z Jasnej Góry; **14.20** 100 cudownych miejsc na świecie; **14.30** Przegląd Katolickiego Tygodnika „Niedziela"; **14.35** Fatimskie orędzie nadziei; **15.30** Wierzę w Boga; **16.00** Informacje dnia; **16.10** Historia generała „Bora"; **17.00** Z Parlamentu Europejskiego; **17.25** Święty na każdy dzień; **17.30** Mocni Jego mocą; **17.55** Poczet Wielkich Polaków; **18.00** Anioł Pański

18.05 Informacje dnia
18.15 Rozmowy niedokończone
19.25 Święty na każdy dzień
19.30 Manna z Nieba
19.45 Modlitwa z telefonicznym udziałem dzieci
20.00 Informacje dnia
20.20 Różaniec
20.50 Myśląc Ojczyzna
21.00 Apel Jasnogórski z kaplicy Cudownego Obrazu Matki Bożej na Jasnej Górze – transmisja
21.20 Informacje dnia
21.40 Polski Punkt Widzenia
22.00 Święta Teresa z Lisieux
23.00 Głos serca
23.45 Robi
00.00 Programy powtórkowe

TVP HISTORIA

06.55 Był taki dzień – 29 stycznia; **07.05** Człowiek Boga – film dok.; **07.55** Arrasów dzieje osobliwe; **08.25** Przystanek slow food (4); **08.55** Janosik (5); **10.00** Okrasa łamie przepisy; **10.35** Pierwsi Amerykanie: Naia – film dok.; **11.45** Wszystkie kolory świata: Nieznane wyspy Japonii – serial dokumentalny; **12.45** Dzika Kanada cz. 4 Lód – serial dokumentalny; **13.50** Kuchnia dwudziestolecia; **14.25** Blisko, coraz bliżej (7); **16.05** Marzyciele – Józef Herzog; **16.35** Windsor. Największa miłość Elżbiety II (3); **17.30** Spór o historię; **18.10** Chłopi (2) – serial TVP; **19.00** Giganci historii; **19.55** Rok 1982. Kalendarium; **20.05** Wojna i pokój (2) – serial kostiumowy; **21.50** Historia w postaciach zapisana – Ostatni król Francji – cykl dokumentalny; **24.00** Biegnij, chłopcze, biegnij – dramat, reż.: Pepe Danquart, wyk.: Andrzej Tkacz, Janette Hain, Rainer Bock, Zbigniew Zamachowski, Grażyna Szapołowska, Olgierd Łukaszewicz, Przemysław Sadowski; **01.55** Sekrety Morza Śródziemnego – Upiór Saracena; **02.35** Aktorka – film dokumentalny; **03.55** Zakończenie dnia

TVP KULTURA

07.00 Czesław Niemen śpiewa; **07.20** Czesław Niemen i Aerolit – koncert; **08.00** Informacje kulturalne; **08.35** Tamte lata, tamte dni: Halina Kunicka; **09.05** Portrety – Jerzy Artysz; **09.20** Sztuka dokumentu – Hitchcock/Truffaut – film dok., Francja/USA 2015, reż.: Kent Jones; **10.50** Zmiennicy (9); **12.10** Chopin in the city – reportaż; **12.40** Cyrano de Bergerac – film kostiumowy, Francja 1990, reż.: Jean-Paul Rappeneau; **15.15** Zaginione – odnalezione (2); **15.30** Z klasyką przez Polskę – koncert; **16.45** Retro kino: Stracone złudzenia – dramat, Wielka Brytania 1948, reż.: Carol Reed; **18.25** Co dalej?; **19.00** Legendy Rocka: Journey; **19.30** Legendy Rocka: Little Richard; **20.00** Bilet do kina: Bohemian Rhapsody – USA 2018, reż.: Bryan Singer; **22.20** Spirit of Łódź. Music Festival – Nancy Vieira – koncert; **23.25** Gangster – film sensacyjny, USA 2012, reż.: John Hillcoat; **01.30** Co dalej?; **02.10** Szpital Brytania – film obyczajowy, Wielka Brytania 1982, reż.: Lindsay Anderson; **04.10** Zaginione – odnalezione (2); **04.35** Teledyski; **05.55** Zakończenie dnia

TVN

05.40 Uwaga!; **05.55** Kuchenne rewolucje 10 (3); **06.55** Kobieta na krańcu świata 13 (1); **07.30** Na Tropie Dzikich Zwierząt (4); **08.00** Dzień Dobry TVN; **11.30** Na Wspólnej Omnibus – serial, Polska; **13.20** Totalne remonty Szelągowskiej 3 (4); **14.25** Budując marzenia (8); **15.00** Kolekcja smaków 2 (5); **15.35** Skoki narciarskie: Puchar Świata, Willingen – studio (1); **16.00** PŚ, Willingen – konkurs indywidualny seria 1 (2); **17.10** PŚ, Willingen – studio sport (3); **17.20** PŚ, Willingen – konkurs indywidualny seria 2 (4); **17.55** PŚ, Willingen – studio (5); **18.30** Milionerzy; **19.00** Fakty; **19.25** Sport; **19.30** Kroniki Pucharu Świata w skokach narciarskich (20); **19.40** Pogoda; **19.50** Uwaga!; **20.05** Podatek od miłości – komedia, Polska 2017, reż.: Bartłomiej Ignaciuk; **22.15** Tłumaczka – film sensacyjny, reż.: Sydney Pollack; **01.00** Intruzi – horror, USA/Wielka Brytania/Hiszpania 2011, reż.: Juan Carlos Fresnadillo; **02.55** Uwaga!; **03.10** Noc Magii; **04.25** Kto was tak urządził; **04.55** Kto was tak urządził

POLSAT

06.00 Nowy dzień z Polsat News; **08.30** Fistaszki – USA 2015, reż.: Steve Martino; **10.10** Ewa gotuje (405); **10.40** Nasz Nowy Dom (239); **11.40** Nasz Nowy Dom (240); **12.40** Bogaty Dom – Biedny Dom (55); **13.45** Drwale i inne opowieści Bieszczadu (47); **14.15** Drwale i inne opowieści Bieszczadu (48); **14.40** Rolnicy. Podlasie (32); **15.45** Więzienie (48); **16.15** Więzienie (49); **16.45** Więzienie (50); **17.15** Więzienie (51); **17.45** Chłopaki do wzięcia (265); **18.15** Chłopaki do wzięcia (266); **18.50** Wydarzenia; **19.25** Gość Wydrzeń; **19.45** Sport; **19.55** Pogoda; **20.00** Epoka lodowcowa 3: Era dinozaurów – film animowany; **22.05** Iron Man 2 – USA 2010, reż.: Jon Favreau, wyk.: Don Cheadle, Robert Downey Jr, Samuel L. Jackson, Scarlett Johansson, Gwyneth Paltrow, Sam Rockwell; **00.50** Wojna światów – film s.f., USA 2005, reż.: Steven Spielberg, wyk.: Dakota Fanning, Justin Chatwin, Tim Robbins, Tom Cruise; **03.20** Kabaretowa Ekstraklasa; **03.35** Love Island. Wyspa miłości (143); **04.40** Disco Gramy; **05.25** Telezakupy TV Okazje

Redakcja „Idziemy" nie ponosi odpowiedzialności za zmiany w programach TV wprowadzone przez nadawców po 12 I 2022 r.

Dla wielu był jedynym ogniwem łączącym ich z Kościołem. Ks. Jan Pałyga, pallotyn, przygarniał tych, którzy znaleźli się na krawędzi życia. Zmarł w grudniu ubiegłego roku.

Pustelnik w ferworze życia

Monika Florek-Mostowska

fot. Archiwum Prowincji Chrystusa Króla SAC

Po zakończeniu liturgii pogrzebowej w kościele Chrystusa Króla Pokoju w Warszawie ludzie jeszcze długo nie wychodzili ze świątyni. Jeden za drugim podchodzili do trumny, by pożegnać swojego Przyjaciela. Ciało zasłużonego kapłana spoczęło w kwaterze pallotyńskiej na Cmentarzu Bródnowskim.

Ksiądz Jan rozumiał świat i dawał temu wyraz. „Za powołanie się płaci" – pisał w jednej ze swoich książek już ponad 20 lat temu, jakby antycypując współczesną sytuację. „Zapłata za powołanie przychodzi w momencie najczulszym, w dynamice powołania, w jego eksploatacji. Gdy spełnia się rolę niesienia Chrystusa światu, a świat tego nie chce, gdy mówi się o Bogu, a ludzie tylko wzruszają ramionami". Pisał o „fałszywych krokach", które zdarzają się każdemu, także duchownym. Próbował nakreślić, jacy duchowni będą potrzebni na trzecie tysiąclecie. „W Kościele księża płacą za błędy sprzed wielu setek lat, za ludzi już dawno osądzonych przez Boga".

Ks. Jan wysłuchiwał zarzutów ludzi przeciwko Kościołowi, rozmawiał z niewierzącymi, umiejętną rozmową dotykał przyczyn ich niewiary, a przez to, wcale nierzadko, sprawiał, że przychodzili do Boga. „Diagnozował" przypadki osób, które dystansowały się od wiary utylitarnej, „wytartej parafialnymi modłami". Przyciągał do Kościoła artystów, którzy Boga spotykali przede wszystkim w sztuce. Dostrzegał, że rozwiedzeni, którzy nie mogą przystępować do Komunii świętej, są rozgoryczeni, zrywają z wszelkimi praktykami religijnymi, tracą wiarę i nie pozwalają rozwijać jej własnym dzieciom. Rozumiał ich i przygarniał. Może dlatego, że wiele czasu spędzał w pustelni – małym, prostym drewnianym domku na Podlasiu, w Hodyszewie. Tam spowiadał, prowadził długie duchowe rozmowy, modlił się i tworzył.

> **„Za powołanie się płaci" – pisał w jednej ze swoich książek sprzed lat, jakby antycypując współczesną sytuację.**

W swoim życiu pełnił funkcję wiceprowincjała pallotyńskiej Prowincji Chrystusa Króla, podróżował po wszystkich kontynentach i opisywał rzeczywistość, był członkiem pallotyńskiej Komisji ds. Katolików na terenach byłego ZSRR, organizował pomoc materialną i duchową dla mieszkańców Ukrainy, był duszpasterzem grup nieformalnych w Gdańsku, redaktorem naczelnym pisma „Królowa Apostołów" oraz miesięcznika dla młodzieży pt. „Być sobą".

W pallotyńskiej parafii przy ul. Skaryszewskiej w Warszawie stworzył duszpasterstwo związków niesakramentalnych, które zaowocowało powstaniem działającego na szeroką skalę Centrum Pomocy Duchowej. Pomoc znajdują tam osoby samotne, uzależnione; funkcjonuje przy nim również Wspólnota Trudnych Małżeństw „Sychar". Ks. Jan pełnił również funkcję egzorcysty.

Nie chciał, by o jego dokonaniach mówić post mortem. Taki pozostawił testament. Mając 70 lat i pisząc swoją ostatnią książkę, zatytułowaną „Takie to było życie", stwierdził na ostatnich stronach: „Czas kończyć to pisanie, chociaż w głowie mam sporo spraw". I miał. Przez kolejne lata twórczo działał, choć – jak mawiał – ze śmiercią był oswojony. „Raz omal nie zginąłem w czasie niemieckiej pacyfikacji, gdy znalazłem się na linii ognia. Innym razem chciał mnie zastrzelić Niemiec w 1944 roku, gdy kręciłem się między cofającymi się oddziałami i uciekającymi folksdojczami. Omal nie umarłem, chorując ciężko na gruźlicę. Raz jako kleryk topiłem się. Dwukrotnie rozbiłem się samochodem. W jednym wypadku miałem złamanie podstawy czaszki i ciężki wstrząs mózgu". Po tym wypadku pozostał częściowo sparaliżowany do końca. To nie przytępiło jego czujności na tych, którzy balansują na krawędzi wiary i niewiary. I nie zmniejszyło ciekawości świata. „Prosiłem kiedyś Pana Boga, bym dożył roku dwutysięcznego. Kierowała mną zwykła ciekawość, co się w tym czasie będzie działo w świecie" – mówił. Bóg pozwolił mu przeżyć dłużej, do 13 grudnia 2021 r. Nie zdążyliśmy życzyć mu szczęścia na jego 92. urodziny, które obchodziłby 9 stycznia.

Tygodnik „Idziemy" Wydawca: Wydawnictwo Diecezji Warszawsko-Praskiej, ul. Grochowska 194/196, 04-357 Warszawa, tel.: **22 512 00 95**, www.idziemy.com.pl; Redaktor naczelny: ks. Henryk Zieliński, Asystent kościelny: ks. Marian Raciński, Sekretarze redakcji: Barbara Stefańska, b.stefanska@idziemy.com.pl; redakcja@idziemy.com.pl, Dorota Glica, redakcja@idziemy.com.pl; Dział Warszawa i Mazowsze: Irena Świerdzewska, irena.swierdzewska@idziemy.com.pl, Agnieszka M. Domańska, Patryk Lubryczyński. Dział kultury: Dorota Glica, Mirosław Winiarczyk. Piszą dla nas: Iwona Budziak, ks. Waldemar Chrostowski, Kazimierz Dadak, Marta Dybińska, Mariusz Jankowski, Marek Jurek, Jacek Karnowski, ks. Paweł Kłys, Piotr Kościński, Dariusz Kowalczyk SJ, ks. Marek Kruszewski, Anna Meetschen, ks. Stefan Moszoro-Dąbrowski, Monika Odrobińska, Jacek Salij OP, ks. Jacek Stefański, Wojciech Świątkiewicz, ks. Waldemar Turek, Barbara Wiśniowska, Marcin Zatyka, Krzysztof Ziemiec; Korekta: Monika Zaręba; Serwis internetowy: Radek Molenda, Magdalena Jaroszewicz; portal@idziemy.com.pl. Projekt graficzny: Joanna Złonkiewicz. Skład i łamanie: AG Zuch. Druk: Lotos-Poligrafia Warszawa. Materiałów niezamówionych redakcja nie zwraca. Zastrzegamy sobie prawo do skracania i adiustacji tekstów oraz zmiany ich tytułów. Za treść ogłoszeń i reklam redakcja nie odpowiada. COPYRIGHT © Wydawnictwo Warszawsko-Praskie 2005. Wszelkie prawa zastrzeżone. Przedruk materiałów w jakiejkolwiek formie, całości lub fragmentów, nie jest możliwy bez zgody Wydawcy. Fot. okładka: Pęknięty obraz Chrystusa z Bazyliki Grobu Bożego w Jerozolimie, ks. Henryk Zieliński

Zareklamuj się u nas!

idziemy

II okladka
205 x 285 + 5 mm na spady

1/1 strona wewnątrz pisma
205 x 285 + 5 mm na spady

Junior page

135 x 190 mm
+ 5 mm na spady

moduł
reklamowy

75 x 140 mm

moduł
reklamowy

95 x 67 mm

Zapraszamy do kontaktu: reklama@idziemy.com.pl, tel. 502 142 292

POMAGAMY

TWÓJ 1% CZYNI WIELE DOBRA

Działajmy razem, by pomóc innym.

BĄDŹ DLA INNYCH WZOREM DO NAŚLADOWANIA.

Dowiedź się więcej: www.cdwp.caritas.pl

caritas

DIECEZJI WARSZAWSKO-PRASKIEJ

KRS 0000223182

REKLAMA DZIĘKI WSPARCIU SuperDrob fundacja uskrzydlamy